nedeljski
Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 40 lir

TRST, nedelja 9. decembra 1962

Leto XVIII. - Št. 278 (5362)

Po 9. zasedanju

Mislimo, da moramo povedati nekaj pripomb o zadnjem zasedanju jugoslovansko italijanskega mešanega odbora ne samo s stališča časopisa, ki mu je v prvi vrsti pravica in dolžnost obveščati slovensko javnost v Italiji predvsem o takih dogodkih, ki se tičejo neposredno vse naše slovenske skupnosti, temveč tudi spričo pravice v skupnosti, da je o teh zadevah obveščena. Zasedanj mešanega odbora je bilo doslej devet, toda že od petega zasedanja dalje je vedno izostalo skupno poročilo o konkretnih sklepih, kar je pomenilo — kot smo takrat v našem dnevniku ugotovili — da ni prišlo do soglasnih formulacij zaključkov. Vendar pa je bilo za vsako zasedanje moč zvedeti vsaj za dnevni red. Tokrat pa nam je znano samo besedilo uradnega poročila, ki, kot glede prejšnjih zasedanj, ponavlja da so bila proučena nekatera vprašanja v zvezi s položajem obeh manjšin in da so bila izmenjana mnenja in podatki, ki jih bo odbor sporočil pristojnim oblastem.

Seveda moramo v isti sapi povedati, da s tem nikakor še ne trdimo, da so bila vsa ta zasedanja brezuspešna. Poudarimo naj tudi, da ne bi imel prav nikakršnega vzroka za nadovednost in obveščanje naše javnosti o zasedanjih, če bi to naše molčanje kakor kopripomoglo k uspešnješemu poteku in k boljšim rezultatom razgovorov. Prav tako se zavedamo, da mešani odbor ni tak organ, ki bi imel pravico na podlagi člena 8 posebnega statuta londonskega memoranduma in svojega pravilnika iz leta 1955 sprejemati dokončne sklepe, temveč vemo, da je to le pomožni svetovalni organ dveh vlad, ki sprejema samo priporočila, mnenja in nasvete. Toda kljub temu smo od njegovega dela pričakovali mnogo, mnogo več. In sicer:

Po tolikih letih smo pričakovali, da se bo odbor soglasno strinjal glede nujnosti, da tudi italijanski parlament ratificira londonski memorandum tako kot je to že leta 1954 storil jugoslovanski parlament. Še vedno se namreč ne moremo znebiti prepričanja, da je v tej pomanjkljivosti z italijanske strani glavni vzrok še bolj pomanjkljivega izvajanja določb posebnega statuta. Vendar pa bi tudi brez ratifikacije, že spričo dobrih odnosov med obema državama, ki so tisti važen pogoj tudi za reševanje naših vprašanj, odbor lahko poskrbel za — poleg šolskega zakona za slovenske šole ki tako nekrščansko in nedemokratično krati pouk v materinem jeziku desetisočem Slovencem v videmski pokrajini — za njegovo izvajanje. Saj je poteklo že 9. oktobra letos eno leto, odkar je bil objavljen v Uradnem listu. Kaj ni bilo dovolj sedem let čakanja in je bilo potrebno čakati, kljub sklepu parlamenta, sedaj še eno leto?

In še več! Kajti nihče ne ve, kako dolgo se bo zadevni organik vlačil po pisalnih mizah pristojnih ministrstev. Vemo, da gre tudi za vsemogočno birokracijo, ki ne prizanaša niti pripadnikom italijanske večine, toda kar je preveč je le preveč! Ne more pa biti izgovorov z birokracijo, da ni niti vlada levega centra poskrbela, da se razveljavijo fašistični paragrafi, ki so jih našteli v svoji nedavni spomenici vsem odgovornim državnikom in politikom zastopniki vseh Slovencev, od katoličanov do komunistov, in jih zato ne bomo vnovič naštevali. In to je tisto najmanj, kar smo mislili in pričakovali, da bo odbor storil, ker je to za res najmanj, kar mu je bila dolžnost po tolikih letih storiti in ker sta rimska vlada in parlament za vse to in še mnogo več poskrbela za francosko in nemško manjšino brez mešanega odbora. Da ne omenjamo še vseh ostalih neizpolnjenih določb posebnega statuta!

Če so stvari torej take, ne moremo niti tokrat ugotoviti nič drugega kot ponoviti zahtevo, da tisti, ki dajejo izjave o nujnosti reševanja manjšinskih vprašanj in pravilno poudarjajo, da morajo biti manjšine most za zbližanje med sosedi — narodi in državami — po tolikih poskrbijo za odstranitev vseh ovir, ki so taki politiki zbliževanja na poti. Vemo, da je jugoslovanska delegacija glede tega storila svojo dolžnost. Besedo ima torej italijanska delegacija in tisti, ki ji dajejo navodila.

Prav je, da povemo tudi, da se povsem strinjamo z izjavo, ki jo je o 9. zasedanju dal prejšnji petek zastopnik jugoslovanskega zunanjega ministrstva, iz katere sledi, da so dobri meddržavni odnosi odvisni tudi od pravilnega reševanja manjšinskih vprašanj. Dodali bi le: In ne samo narobe!

In še nekaj moramo dodati, predvsem zato, da nas naši čitatelji ne bi napačno razumeli. Že večkrat smo na tem mestu zapisali — tudi v naših komentarjih o delu mešanega odbora — da nismo Slovenci v Italiji nikoli mislili, da bo vsa bistvena vprašanja našega obstoja in razvoja rešil kot s čarobno palico mešani odbor, čeprav smo poudarjali izredno važnost njegove vloge kakor tudi dejstvo, da je to organ, ki se v zgodovini zaščite manjšin pojavlja morda prvič. (Mogoče je tudi v tem delni, postranski vzrok njegovega pomanjkljivega delovanja.) Hočemo torej vnovič podčrtati zlato resnico: da je začetek in konec slehernega bistvenega vprašanja našega obstoja v nas samih, v naši aktivnosti, v našem kulturnem izživljanju, v naših šolah, v naših organizacijah sploh. To je glavno in v tem spoznanju pišemo tudi naš dnevnik, ki hoče biti eden izmed najvidnejših izrazov te žilavosti.

Prejšnji teden so imeli v Gorici na zunaj skromno, toda v svojem jedru zelo pomembno kulturno-prosvetno prireditev. V Dijaškem domu so se goriškemu občinstvu predstavili gojenci šole Glasbene Matice iz Trsta in Gorice. S svojim znanjem in s svojim kvalitetnim izvajanjem so navdušili poslušalce, ki so se lahko prav na tej glasbeni akademiji prepričali o resnosti prizadevanj glasbene šole GM, ki z vzgajanjem mladih godbenikov nadaljuje staro glasbeno tradicijo na Goriškem. Goriška podružnica je po svojem obstoju še zelo mlada in morda še ni deležna tiste pozornosti, ki je je vredna in potrebna. Namen te akademije je bil zato tudi vzbuditi več zavzetosti pri goriških starših za glasbeno vzgojo njihovih otrok, saj glasba plemeniti značaj, razširja kulturno obzorje in krepi življenjski optimizem

sedem dni v svetu

Italija

Prejšnji teden je v Italiji prevladovalo zanimanje v prvi vrsti za 10. kongres Komunistične partije Italije in za rezultat razgovorov med štirimi političnimi tajniki levega centra. Mislimo, da se ne motimo, če trdimo, da sta tako Togliattijevo poročilo kot razprava, ki je trajala več dni, dokazala, da je bil glavni napor kongresa v poskusu, kako najti nove oblike odnosov z Italijansko socialistično stranko po eni strani, po drugi pa se je na kongresu pokazalo, da je KPI odločno na strani KP Sovjetske zveze v sporu, ki je nastal s kitajskimi voditelji. Kaže pa, da prvega vprašanja kongres ni dokončno in jasno rešil, ker so se tudi med diskutanti samimi pokazale razlike, čeprav je bilo soglasno odobreno poročilo Togliattija in popravljene teze. Sicer pa poročamo o zaključnem delu kongresa na drugem mestu in je kolikor toliko tvegano dajati bolj ali manj dokončno sodbo o njegovih rezultatih, ki je možno šele po natančni proučitvi kongresnega materiala.

Trenutno bolj važno in zanimivo pa je vprašanje sedanjega političnega položaja v deželi po sestanku omenjenih štirih tajnikov strank levega centra. Na tem sestanku namreč ni prišlo do razčiščenja vprašanja doslednega izvajanja vladnega programa. Zdi se, da so se štirje voditelji sporazumeli le o tem, katere zakone, naj bi parlament odobril do začetka božičnih počitnic. Takoj nato pa bo nov štiristranski sestanek, na katerem bodo z razčiščevanjem nadaljevali. Že 10. januarja bo zasedanje centralnega komiteja PSI, ko bodo glede nadaljnje usode politike levega centra padle važne in odgovorne odločitve. Na te odločitve bodo brez dvoma vplivale predvolilne priprave za spomladanske parlamentarne volitve. Že sedaj se namreč lahko reče, da vodstva vseh političnih strank — tudi kongres KPI je bil delno v tem znamenju — uravnavajo svoje akcije v funkciji volilnih priprav.

Prejšnji teden je bila postavljena na majhno preizkušnjo Fanfanijeva vlada levega centra z glasovanjem o zaupnici. Pokazalo se je, da stoji vlada na trdnih nogah in je tako v poslanski zbornici kot v senatu prejela potrebno večino. Glasovanji so izzvalili fašistični parlamentarci od MSI pod pretvezo, da je nujna — po pravilniku dopustna — parlamentarna debata zaradi imenovanja dveh novih ministrov v sedanji vladi, za kar je predsednik vlade Fanfani smatral, da je dovolj, če o tem obvesti parlament preko predsednikov poslanske zbornice in senata. Za ministra PTT je bil imenovan dosedanji podtajnik Carlo Russo, za ministra brez listnice, s tem da bo skrbel za vse znanstvene raziskave, pa je bil postavljen dosedanji minister Corbellini.

Prejšnji teden se je v Rimu zaključilo deveto zasedanje jugoslovansko-italijanskega mešanega odbora, o čemer je bilo izdano le formalno uradno poročilo, tako kot se dogaja ob zaključku vseh takih zasedanj v zadnjih dveh letih. Toda o tem poročamo na drugem mestu.

Prejšnji teden je prišlo v Italiji do nove «afere» z zdravili. Neka revija je namreč dokazala, da se dokumentacija strokovnjakov — zdravnikov in farmacevtov — dobi lahko ne da bi se tem strokovnjakom dotična zdravila sploh predložila. Seveda taka dokumentacija ne zadostuje, da bi bilo zdravilo tudi oblastveno registrirano in dano v prodajo. Dva izmed strokovnjakov, ki sta dokumentacijo podpisala, sta omenjeno revijo ovadila sodišču. Uvedena je bila tudi posebna preiskovalna komisija pod predsedstvom prefekta Arnalda Adamija, predsednika združenih bolnišnic v Rimu.

Indija - Kitajska

Na indijsko-kitajski meji vlada še vedno zatišje. O umiku kitajskih čet, kakor je bil napovedan, pa je zelo malo vesti. V indijskih krogih sicer izjavljajo, da se opažajo premiki kitajskih čet, vendar pa ni moč še dokončno ugotoviti, na katerih sektorjih se Kitajci pravzaprav mislijo umakniti. Nehru je medtem prišel v Težpur, od koder je odšel z letalom na pregled položajev na meji. Poudaril je, da se bo indijska vojska okrepila in da bo v primeru novega napada bolj pripravljena. Kar se tiče umika Kitajcev, je Nehru izjavil, da se zdi, da se ti mislijo umakniti za Mac Mahonovo črto na severnovzhodnem sektorju, kar se tiče Ladaka, pa je Indija predlagala, naj bi obe strani zasedli položaje na katerih sta bili 8. septembra letos, na kar naj bi s pogajanji proučili vprašanje posameznih položajev. Nehru je poudaril, da bo morala indijska vojska ob primernem času izgnati kitajsko vojsko z indijskega ozemlja, če se ne bo sama umaknila.

Medtem se v cejlonski prestolnici nadaljujejo priprave za konferenco šestih izvenblokovskih držav, ki se bo začela 10. t. m. in na kateri bodo skušali doseči začetek indijsko-kitajskih pogajanj. Konference se bodo udeležili najvišji predstavniki Indonezije, ZAR, Bur.

(Nadaljevanje na 2. strani)

DANES

Novica dneva je včeraj prišla z otoka Bornea, kjer se je v malem sultanatu in britanskem protektoratu Brunei upria narodnooosvobodilna vojska (20.000 vojakov), ki jo je organizirala največja tamkajšnja stranka «Rakyat». V prvih jutranjih urah so bili v glavnem mestu (37.000 prebivalcev) poulični boji. Predsednik stranke Azhari, ki je prevzel predsedstvo revolucionarne vlade, je na tiskovni konferenci v Manili izjavil, da bo zahteval priznanje neodvisnosti «Združenih držav Bornea», ki vsebujejo še ozemlji Saravak in Sabah, in da želi ostati v okviru Commonwealtha. Njegova vojska, ki je zasedla bogata petrolejska ležišča, ima ukaz, naj uniči naprave angleških petrolejskih družb, če jo bodo britanske čete napadle. Toda vlada v Bruneiu je že izdala ukaz za aretacijo Azharija.

Na drugem koncu Azije, na indijsko-kitajski meji, pa sodeč po včerajšnji izjavi kitajskega zunanjega ministrstva ne bo tako kmalu prišlo do zaželenih pogajanj za ureditev spora. V tej izjavi je namreč rečeno, da vlada v Pekingu ne sprejema indijske zahteve, naj se Kitajci umaknejo na črto od 8. septembra 1962, in da je na tej podlagi rešitev spora nemogoča, temveč vztraja na črti od 7. novembra 1959.

Toda javno mnenje pričakuje, da bi utegnila k ureditvi spora odločilno prispevati konferenca šestih afriško-azijskih držav, ki se bo začela jutri v Colombu, glavnem mestu Cejlona. Indija bo poslala na konferenco dva predstavnika, ki pa ne bosta neposredno sodelovala, temveč bosta le pojasnjevala posameznim delegacijam indijsko stališče glede spora s Kitajsko.

V Nemčiji pa bo po napovedi Adenauerja, da bo prihodnje leto odstopil, verjetno že prihodnji teden moč sestaviti demokristjansko-liberalno koalicijsko vlado. Vendar pa je najbolj kočljivo vprašanje še vedno Straussov naslednik, ker kaže, da nihče noče prevzeti njegovega ministrstva.

In še ena — nepolitična novica: Francoska petrolejska družba «BP» trdi, da je na podlagi petletnih raziskovanj našla postopek za pridobivanje vitaminov iz petroleja.

ZAKLJUČEK 10. KONGRESA KPI V RIMU

Resolucija poudarja: miroljubno koeksistenco, razorožitev policije, deželno ureditev, sindikalne svoboščine in demokratično načrtovanje

Togliattijev zaključni govor - Izvolitev novega centralnega komiteja in kontrolne komisije - Za tajnika stranke in namestnika sta bila ponovno izvoljena Togliatti in Longo

RIM, 8. — Deseti kongres KPI se je zaključil danes po zaključnem govoru Togliattija, z izglasovanjem politične resolucije in z izvolitvijo novega centralnega komiteja in centralne kontrolne komisije, ki sta takoj nato izvolili novo vodstvo KPI ter njegovo tajništvo, za političnega tajnika Palmira Togliattija, za njegovega namestnika pa Luigija Longa.

V resoluciji je najprej rečeno, da kongres odobrava teze z 52 popravki, dokument o vprašanju Juga in o zadružništvu, kakor tudi Togliattijevo poročilo. Nato resolucija poudarja, da je spričo negotove usode človeštva prva naloga delavskega in demokratičnega svetovnega gibanja rešiti mir.

Resolucija omenja kubansko krizo in poudarja, da so ZDA sicer nastopale proti Kubi, da bi preprečile njen demokratični razvoj v socializem ter pripeljale človeštvo na rob vojne, toda človeštvo je dolžno modrosti ZSSR, trdnosti in enotnosti kubanskega ljudstva, ki so ga podprle vse ljudske množice sveta, zlasti pa čuta odgovornosti sovjetskih voditeljev, katerim izraža kongres soglasno hvaležnost, če je bil mir rešen.

Resolucija poudarja nato, da nevarnost ni izginila ter da je zaradi tega potrebno, da delavski razred Italije in vseh kapitalističnih držav mobilizira svoje energije za dosego razorožitve in pogajanj, za svoboden razvoj ljudstev brez vmešavanja od zunaj. «Na podlagi te borbe in enotnosti delavskega in komunističnega mednarodnega gibanja, proti kateremu vodi albanska partija dela gonjo, s katero obrekuje pravilno politiko miru ZSSR in mednarodnega komunističnega gibanja, je potrebno zavrniti vso podporo, ki jo ta gonja uživa».

Resolucija kritizira nato «pomanjkanje izvenblokovske politike italijanske vlade, ki mora nasprotovati nevarnosti raketnih oporišč, francosko - nemškim ekstremističnim načrtom, protifašističnim režimom v Španiji in na Portugalskem». Resolucija poziva partijo, naj prispeva k pozivu izobražencev za mir in za odstranitev raketnih oporišč iz Italije, tako da bi prišlo do vsedržavnega plebiscita, okrog katerega je treba zahtevati enotnost socialističnih in katoliških sil.

Glede notranje politike poudarja resolucija nazadovanje politike vlade levega centra glede vseh najvažnejših programskih vprašanj in vladni poskus razbitja delavskega gibanja s pozivanjem PSI s strani KD, naj pristane na atlantizem in na v bistvu policijsko notranjo politiko. Resolucija kritizira PSI, ker ni še zavrnila tega izsiljevanja in ker ne vidi nevarnosti v stališčih KD.

«Glede dežel, glede kmetijstva itd., moramo — nadaljuje resolucija — zahtevati od PSI in drugih demokratičnih sil, naj združijo svoje energije zato, da bi se uresničili osnovni deli programa že do zaključka sedanje zakonodajne dobe. Tisto, kar je danes potrebno, je učinkovit preobrat na levo, da bi porazili sedanjo vodilno skupino KD, ki se noče izogniti pritisku konservativnih skupin in ki ima namen razbiti delavsko gibanje». Vodstvo PSI dela veliko napako s tem, da hoče razbiti zavezništvo tudi na ravni deželnih in lokalnih oblasti namesto, da bi delalo v prid avtonomne in napredne politike in za enotnost delavskih in ljudskih sil. Tisto, kar je potrebno danes je konkretno ugotavljanje smotrov za obnovo družbe in borbe za dosego tega smotra. Pot, ki ji moramo slediti, je pot, ki so jo pokazale velike borbe v preteklem letu, iz katerih se porajajo smernice za novo skupino, ki bo sposobna voditi deželo do popolne, globoke demokratične preobrazbe».

Resolucija KPI poudarja, da se mora bitka voditi na naslednji način:

1. Zunanja politika miru in miroljubne koeksistence, pri čemer je potrebno med drugim zavrniti avtomatičnost vojaških obveznosti Italije, odstranjeno mora biti jedrsko orožje, uresničiti se mora brezatomska cona v Evropi in v Sredozemlju, pristati je treba na meje po drugi svetovni vojni, rešiti se mora vprašanje zahodnega Berlina in priznati Vzhodna Nemčija in dovoliti Kitajski vstop v OZN.

2. Notranja politika se mora voditi v demokraciji in svobodi (razorožitev policije, nevtralnost policije spričo sindikalnih sporov, svoboda kulture itd.).

3. Decentralizacija demokratične države (ustanovitev dežel že v tej zakonodajni dobi, krajevne avtonomije).

4. Politika za dosego avtonomije in svoboščin sindikatov.

5. Avtonomno demokratično načrtovanje brez vmešavanja moči monopolov.

Na koncu resolucije se poudarja: «Za napredek v borbi za novo politično razredno enotnost, za ustvarjanje novega bloka oblasti, je potrebna še bolj številna komunistična partija, močnejša, borbenejša, s še bolj razvito notranjo demokracijo, kjer ne bo nobenega ostanka gospodovalnosti in birokracije, da bo lahko uspešno premostila preizkusni kamen, ki ga predstavljajo politične volitve v pomladi leta 1963.»

V svojem zaključnem govoru se je Togliatti v glavnem držal zaključne resolucije. Podčrtal je, da je bila diskusija zadovoljiva in da je prispevala k razvoju politične linije in dejavnosti stranke. Po njegovem mnenju bo ta kongres izrednega zgodovinskega pomena za KPI. Kongres je potrdil internacionalistični in nacionalni značaj KPI in njeno sposobnost, da vodi delavsko gibanje skladno s potrebami Italije in sedanjega položaja. Glede pisanja desničarskega in naprednega tiska je pripomnil, da ni res, da bi KPI bila proti svobodi, če ne predvideva, da bo šel razvoj v deželah, kjer je delavski razred prevzel oblast, nazaj k vzpostavitvi predkapitalističnih in meščanskih razredov; za KPI je svoboda: napredek, odprava izkoriščanja privilegijev ter napredovanje v socializem.

Glede KP Kitajske je dejal, da se ne smemo posluževati laži v mednarodnem delavskem gibanju in zatrjevati, da so npr. v Jugoslaviji vzpostavili kapitalizem, ko vsi vedo, da to ni res»; kar zadeva kritiko voditeljev kitajske KP italijanske poti v socializem, pa je pripomnil, da je notranja politika KPI v popolnem skladu z resolucijami mednarodnega komunističnega gibanja iz leta 1957 do 1960. ki izražata splošno linijo in ključne postavke strategije delavskega gibanja, da pa se ne moreta spuščati v podrobnosti in stvarne razmere posameznih dežel; zlasti izjava 81 komunističnih strank je zelo jasna glede tega: braniti in razvijati demokracijo; uresničiti radikalne reforme gospodarske strukture, uveljaviti agrarno reformo, braniti drobno in srednjo buržoazijo, napredovati v smeri demokratizacije državnih struktur. Tak je tudi ključ politike KPI, za katero kitajski voditelji zatrjujejo, da ni v interesu italijanskega naroda. KPI odklanja to kritiko, kakor odklanja klevete voditeljev albanske KP, ki uporabljajo proti KPI, iste argumente, ki jih uporabljata Confindustria in desnica.

Kitajsko KP je povabil, naj pošlje svojo delegacijo v Italijo, da bi spoznala položaj in prediskutirala z italijanskimi komunisti vsa sporna vprašanja. Togliatti je tudi dejal, da je njegova zasluga, če teze omenjajo KP Kitajske v zmerni obliki in če je prevladalo mnenje, da politična resolucija KP Kitajske sploh ne omenja.

Togliatti se je nato zadržal na odnosih med KPI in PSI, zlasti na izjavah Riccarda Lombardija. Glede njegovih izjav je dejal, da vidi v njih odraz «zadrege» in protislovnosti. Protislovnost naj bi bila v tem, da tudi komunisti smatrajo, da je možen razvoj v socializem z reformo struktur znotraj države; če pa socialisti smatrajo, da se bo kljub temu razlika med KPI in PSI nadalje poglobila, potem je po mnenju Togliattija jasno, da se socialisti nameravajo odpovedati borbi za socializem. Kar pa zadeva zatrjevanje, da KPI ne nudi neke konkretne politične alternative, je Togliatti dejal, da so komunisti vedno nudili alternativo in da jo nudijo tudi sedaj: alternativa KPI politiki levega centra je borba za dejanski preobrat v levo, in zato ne razume, zakaj socialisti pravijo, da to ni alternativa. Če KD zanika, da bi komunistično gibanje predstavljalo alternativo, je za Togliattija to razumljivo; nerazumljivo pa je, da tako pravijo tudi socialisti. Ta alternativa pa ne pomeni, da se KPI poteguje za sodelovanje v vladi; KPI predstavlja alternativo, ker predstavlja hkrati tolikšen del gibanja za ljudsko obnovo. Tudi kar zadeva perspektivo sodelovanja PSI v vladi, KPI ne vodi pri tem niti ljubosumje, ker na oblast mora priti delovno ljudstvo, ne pa KPI.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ZAENKRAT: BRATCI VESELI VSI ...

Nenni o 10. kongresu KPI Fanfani odgovarja kritikom

Obljubil je izvajanje programa do «možnih meja»

RIM, 8. — V komentarju, ki bo objavljen jutri v *«Avanti»*, piše Nenni, da bo ostal 10. kongres KPI v zgodovini kot kongres, na katerem «se je končala ideološka monolitnost komunizma», medtem ko je «vse na kongresu ostalo na pol poti». Nenni pripominja, da Togliatti ni odgovoril na vprašanje, zakaj politična linija, ki obsoja monolitnost, «postane odklon, popuščanje in še kaj hujšega, ko se mi trudimo, da jo izvajamo v tistih pogojih, ki so danes edini možni».

Osrednje vprašanje delavskega gibanja ostaja še vedno vzpostavitev tesne organske zveze med borbo za demokracijo in borbo za socializem.»

Po njegovem mnenju na kongresu niso iskali vzroka nastalih sprememb, niti vzrokov, zakaj so preživele take oblike, kakršne so CLN, Ljudska fronta in pakt o akcijski enotnosti. «Samo Teraccini je sprejel poziv Lombardija, naj se poiščejo vzroki sedanje ločitve med socialisti in komunisti.» Toda Teraccini je dal «banalno» obrazložitev in dejal, da je vzrok «utrujenost socialističnih voditeljev». Po Nennijevem mnenju pa je točno tisto, kar sta rekla Ingrao in Amendola o reformi struktur in demokratičnem načrtovanju, «kajti prav to smo mi postavili za temelj levega centra». Na izjavo Amendole, da hoče KPI utrditi hegemonijo v enotni borbi, pa Nenni odgovarja, da «postaja hegemonija KPI že danes nesprejemljiva in nemogoča».

O levem centru je govoril v Novarri danes tudi Pieraccini in med drugim dejal, da se socialisti doslej ne morejo pritoževati, da vlada ne spoštuje svojih obveznosti in da je sedaj potrebna volja vse večine, da bi se izvedel ves njen program.

Predsednik vlade Fanfani pa je v svojem zelo dolgem govoru v Turinu danes dopoldne našteval, kaj vse se je zboljšalo, odkar je na oblasti njegova vlada, koliko zakonov je parlament sprejel itd. Nato pa je obširno odgovarjal vsem, ki vlado kritizirajo, v prvi vrsti pa na Togliattijev govor na 10. kongresu KPI v Rimu. Zaključil je s trditvijo, da je v zadostni meri obrazložil, zakaj je optimist glede nadaljnjega napredka. Poudaril je, da bo prevladal čut odgovornosti, tako da bo vlada lahko dopolnila delo, ki ga je začela, «do možnih meja, ki jih določa konec zakonodajne dobe», da bi se nato predstavila na volitvah.

V Rimu pa je zasedal komite PSDI, ki je izvolil novo vodstvo, ki ga sestavljajo: Saragat, Tanassi, Averardi, Battara, Cariglia, Ippolito, Orlandi, Pellicani, Righetti, Romita in Viglianesi. Vodstvo je nato izvolilo Saragata za tajnika stranke, Tanassija pa za njegovega namestnika. Za glavnega urednika «Giustizia» so imenovali Pellicanija.

Tito odpotoval v Volgograd

Predsednik FLRJ je sinoči izročil sovjetskemu ljudstvu dokumentarne filme o sovjetskih borcih, padlih v Jugoslaviji

MOSKVA, 8. — Predsednik republike maršal Tito s soprogo in z ostalimi člani jugoslovanske delegacije je odpotoval danes popoldne iz Moskve na obisk v Volgograd. Spremljajo ga tajnik CK KP Sovjetske zveze Jurij Andropov, član komisije za zunanje zadeve vrhovnega sovjeta Aleksej Adžubej s soprogo, namestnik zunanjega ministra Firjubin in veleposlanik Sovjetske zveze v Jugoslaviji Puzanov s soprogo. Na železniški postaji v Moskvi so se od Tita poslovili in mu zaželeli srečno pot prvi namestnik predsednika vlade Mikojan in podpredsednik vlade Kosigin.

Maršal Tito in njegova soproga sta danes v velikem kremeljskem dvorcu priredila kosilo v čast predsedniku Nikiti Hruščovu in njegovi soprogi Nini Petrovni. Kosila so se udeležili številni člani prezidija vrhovnega sovjeta, sovjetske vlade, CK KP SZ, generali sovjetske armade in zastopniki moskovskega sovjeta. Med kosilom sta si Tito in Hruščov izmenjala zdravici. Po kosilu je maršal Tito izročil v imenu jugoslovanske vlade sovjetskemu ljudstvu spominski album in dokumentarne filme o sovjetskih borcih, ki so padli v skupni borbi in za osvoboditev Jugoslavije od hitlerjevskih zavojevalcev.

Številni sestanki delegacije ZKJ v Rimu

RIM, 8. — Delegacija Zveze komunistov Jugoslavije, ki se je udeležila 10. kongresa KPI, je imela te dni več sestankov z zastopniki delegacij komunističnih in delavskih strank. Med drugim se je delegacija sestala in razgovarjala z zastopniki komunističnih partij Mongolije, Francije, skandinavskih držav, Poljske, Bolgarije, Romunije in Združene socialistične stranke Francije. Na teh sestankih je bila ugotovljena koristnost medsebojne izmenjave pogledov.

Nadaljnje obsodbe zločinskega napada ustašev v Bonnu

BEOGRAD, 8. — Jugoslovanski pravniki, udeleženci zborovanja za kazensko pravo in kriminologijo so danes povabili vse pravnike na svetu, naj obsodijo zločinski napad ustašev na jugoslovansko predstavništvo v Bonnu. V apelu se ugotavlja, da je dopuščanje terorističnih organizacij v Zahodni Nemčiji v nasprotju z mednarodnim pravom in obveznostmi Zahodne Nemčije, in poudarja, da pade odgovornost za ta zločin tudi na zahodnonemško vlado, ki to delovanje omogoča.

Združenje študentov Zahodne Nemčije obsoja v pismu centralnemu odboru Zveze študentov Jugoslavije zločinski napad ustašev in zahteva za zločince stroge kazni.

Državni pravdnik v Bonnu dr. Horn je danes v razgovoru z jugoslovanskimi novinarji izjavil, da se napori preiskovalnih organov ne bodo omejili samo na ugotovitev neposredne odgovornosti izvršilcev ustaškega zločina, temveč tudi na to, da se razišče delovanje teroristične organizacije, ki je dala pobudo za atentat. Dr. Horn je dejal, da bo državno pravdništvo rezultate preiskave poslalo pristojnim organom pokrajinske in zvezne vlade, ki so pooblaščeni za nadaljnje ukrepe. V zaporu je 23 napadalcev. Policija še vedno išče ostale, ki so pobegnili z avtomobilom.

Konzul Natali prispel v Ndolo

NEW YORK, 8. — V New Yorku so zvedeli novico, da je italijanski konzul v Elisabethvillu Guido Natali prišel preteklo noč v Ndolo v Severni Rodeziji. Tajnik OZN U Tant je objavil sporočilo, ki pravi, da je italijanski veleposlanik v Kongu prišel danes v Elizabethville in se sestal s Čombejem, kateremu je izročil protest zaradi aretacije in izgona konzula Natalija. Poslanik je nato govoril po telefonu s konzulom, ki je v Ndoli.

Davi je tudi predstavnik Združenih narodov ostro protestiral pri Čombeju. Dalje je predstavnik OZN zahteval, naj se konzulu Nataliju dovoli povratek v Elisabethville.

Tajništvo OZN poudarja v svoji izjavi, da je Čombejev notranji minister odredil izgon Natalija z izgovorom, da je Italija napovedala, da bo dala na razpolago OZN nekaj letal, ki jih je tajnik zahteval. Izjava dodaja: «Zloraba katanških oblasti proti državi članici, ki lojalno podpira Združene narode pri njihovem delu na podlagi resolucij skupščine in Varnostnega sveta, je nov dokaz o pomanjkanju vsake želje katanških oblasti, da sprejmejo politiko narodne sprave in da se prilagodijo sklepom organov OZN in Varnostnega sveta. Gre za nezakonito in samovoljno dejanje, ki potrjuje vtis, da Katanga, kljub izjavam v nasprotnem smislu, nima namena izvršiti sklepov OZN in obveznosti, ki jih je prevzela na podlagi teh sklepov.»

Kongres KPI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Po tem kongresu, je podčrtal Togliatti, so izgubile pomen špekulacije o «zmernih desničarjih» in «nezmernih levičarjih» v stranki; kongres je utrdil KPI, povečal njeno enotnost in njeno prepričanje v pravilnost njene politične linije; vendar pa je treba na delo, da bi povečali tudi številčno moč KPI, ker tudi to spada v okvir splošne borbe za demokracijo v Italiji.

Nato je kongres izvolil nov centralni komite in novo centralno kontrolno komisijo.

Od dosedanjih članov CK KPI so bili ponovno izvoljeni: Togliatti (prejel je 832 glasov od 838), Longo, Alicata, Alinovi, Amendola, Barca, Barontini, Berlinguer, Bianchi-Bandinelli, Bidossi, Boldrini, Bonazzi, Bufalini, Burlo (Trst), Cacciapuoti, Caleffi, Canullo, Cardia, Carradua, Caruso, Cerreti, Cerevolo, Chiaramonte, Collaiani, Colombi, Cossutta, D'Alema, D'Amico, Degli Esposti, Di Giulio, D'Onofrio, Esposto, Fabiani, Fanti, Fibbi, Flamini, Freducci, Galli, Galluzzi, Garavini, Germano, Gessi, Gullo, Guttuso, Ingrao, Jotti, Laconi, Lajoni, Lama, La Torre, Lizzero (Videm), Luporini, Macaluso, Marangoni, Marcellino, Miceli, Miana, Milani Giorgio, Napolitano, Natoli, Nata, Novella (generalni tajnik CGIL), Pajetta Giancarlo, Pajetta Giuliano, Parodi, Pecchioli, Pellegrini (Videm), Pesenti, Pistillo, Reichlin, Rindone, Roasio, Romagnoli, Rodano, Rosanda, Rossi, Salati, Sandri, Scalia, Scheda, Scavo, Scottoni, Secchia, Sereni, Soroni, Sotgiu, Spallone, Spano, Tedesco, Terracini, Tesi, Tiberio, Tortorella, Trentin, Trivelli, Trombadori, Turtura, Vianello, Vidali (Trst), Zandigiacomi, Zangheri.

Novoizvoljeni člani CK KPI pa so: Bastianelli, Berti, Bertone, Bonaccini, Calamandrei, Capelloni, Caprara, Cavina, Coppolo, Di Stefano, Fabbrini, Fernex, Ferri, Francisconi, Giannini, La Micela, Ledda, Magliotto, Marmugi, Massarotti, Milani Eliseo, Minucci, Occhetto, Paolicchi, Pavolini, Peggio, Perna, Perrotta, Pintor, Quercioli, Raggionieri, Rossitto, Sacchi, San Lorenzo, Soldati, Somma, Triva, Valente.

Od dosedanjih članov CK KPI pa niso bili izvoljeni: Adamoli, Bardini, Bera, Brambilla, Cioffi, Cozzolino, Cremascoli, Da Marino, D'Ippolito, Gruppi, Masetti, Massola, Mannuzzi, Orlandi, Pancini, Russo, Santarelli, Silipo, Stimilli, Sulotto, Tabet, Turchi, Valenza. (Umrli so dosedanji člani CK KPI: Monzocchi, Martella in Montagnana.)

V centralno kontrolno komisijo so bili izvoljeni naslednji dosedanji člani: Scoccimarro, Amadei, Dozza, Li Causi, Bernetič (Trst), Bianco, Cicerone, Colajanni Pompeo, Conte, Donini, Ferrante, Gerratano, Ghini, Giaroni, Grifone, Lampredi, Mazzoni, Michetti, Noterasco, Ossola, Picciotto, Pirastu, Ravera, Robotti, Schiapparelli, Terenzi, Valli in Villani. Na novo so bili izvoljeni: Adamoli, Baiardi, Bardini, Beia, Brambilla, Cioffi, Di Marino, Di Mauro, D'Ippolito, Foscarini, Gruppi, Mazzola, Russo, Sulotto, Tempia, Turchi, Visentin in Volpe. Od dosedanjih članov niso bili izvoljeni: Bastianelli (izvoljen v CK), Battistella, Berti (izvoljen v CK), Bertini, Bolognesi, Bugliani, Calamandrei (izvoljen v CK), Caprara (izvoljen v CK), Cicalini, Cirri, Conti, Corrasoni, Fedeli, Francisconi (izvoljen v CK), Gaddi (izvoljen v CK), Gemma, Grasso, Micheletto, Ottani, Paolicchi (izvoljen v CK), Parodi (izvoljen v CK), Pizzoli, Pizzorno, Santhia, Santus, Sbandati, Scotti, Sicolo, Speziale, Vacchetta in Vaia. Umrla sta Ballani in Roveda.

Popoldne so se sestali člani CK in kontrolne komisije ter izvolili naslednje novo vodstvo KPI:

Palmiro Togliatti, Luigi Longo, Mario Alicata, Giorgio Amendola, Enrico Berlinguer, Paolo Buffalini, Arturo Colombi, Armando Cossutta, Pietro Ingrao, Nilde Jotti, Emanuele Macaluso, Giorgio Napolitano, Agostino Novella, Giancarlo Pajetta, Ugo Pecchioli, Luciano Romagnoli, Rinaldo Scheda, Emilio Sereni in Umberto Terracini.

Soglasno je bilo izvoljeno tudi *tajništvo* KPI, ki ga sestavljajo:

Palmiro Togliatti, Luigi Longo, Giorgio Amendola, Pietro Ingrao, Giancarlo Pajetta, Enrico Berlinguer in Alessandro Natta.

Za predsednika centralne kontrolne komisije je bil ponovno izvoljen Mauro Scoccimarro.

Kardelj v Colombu

COLOMBO, 8. — Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj s soprogo in ostalimi člani spremstva je na poti v Indonezijo prispel danes v cejlonsko prestolnico Colombo. Na letališču so ga pozdravili jugoslovanski veleposlanik Rukavina, veleposlanik Indonezije na Cejlonu in zastopnik cejlonskega zunanjega ministrstva.

Državni odbor za sprejem voditeljev držav, izvršni odbor nacionalne fronte indonezijskega glavnega mesta Džakarte in področno vojaško poveljstvo so izdali skupen proglas, v katerem vabijo prebivalstvo glavnega mesta, naj jutri slovesno pozdravi visokega gosta iz Jugoslavije.

Obisk podpredsednika Kardelja je že več dni v središču pozornosti indonezijskega tiska.

Pogreb ponesrečencev na Bjelašnici

BEOGRAD, 8. — Ob navzočnosti skoro vseh prebivalcev Zemuna je bil danes pogreb treh dijakov, ki so zgubili življenje 2. decembra v snežnem viharju na Bjelašnici. Na grobove ponesrečencev je bilo položenih nad 200 vencev. Medtem na Bjelašnici, kljub močnemu mrazu, nadaljujejo iskanje ostalih dveh ponesrečencev. Poleg organov notranje uprave sodeluje v akciji okrog 120 ljudi. Jutri bo prispela na Bjelašnico posebna skupina notranje uprave Slovenije z bernardinci, ki so posebno trenirani za iskanje ponesrečencev v snegu.

Incidenti v Orleansvillu

ALŽIR, 8. — Alžirska vlada javlja, da je v Orleansvillu prišlo do hudega incidenta med pripadniki francoske in alžirske vojske. Sporočilo dodaja, da so bili mrtvi na eni in na drugi strani. Vlada je sklenila takoj poslati v Orleansville notranjega ministra, da razišče vzroke spopada. Tako francoski kakor alžirski vojaki so dobili ukaz, naj ne zapustijo vojašnic.

Preiskava o neobstoječih zdravilih

RIM, 8. — Preiskovalna komisija, ki jo je ustanovil predsednik rimskih združenih bolnišnic v zvezi s škandalom o neobstoječih zdravilih, je prekinila svoje delo in ga odložila na prihodnji teden. Predsednik Adami je namreč sklenil predložiti komisiji posamezna potrdila, da ugotovi ali so podpisi zdravnikov na potrdilih avtentični. Zvedelo se je, da so zdravniki izjavili ne samo, da niso podpisali omenjenih potrdil, temveč tudi, da niso imeli stikov z osebami, ki so vpletene v zadevo. Prihodnji teden bo verjetno zaslišan ravnatelj revije «Quattrosoldi» dr. Gianni Mazzocchin, ki je izjavil, da je na razpolago preiskovalni komisiji in eventualno tudi zdravniški zbornici za preiskavo.

OSLO, 8. — Znamenita pevka v norveški operi Kirsten Flagstad je sinoči umrla v starosti 67 let. Bila je dolo časa bolna: umrla je v bolnišnici. Svojo pevsko kariero je začela leta 1912. Posebno so znani njeni nastopi v Wagnerjevih operah.

Sedem dni v svetu

(Nadaljevanje s 1. strani)

me, Kambodže, Cejlona in Gane. Kot pripravo na to konferenco sta tako Indija kakor Kitajska poslali svoje predstavnike v razne prestolnice, da obrazložijo svoje stališče. Predsednik indijske komunistične stranke pa je odšel v Moskvo. Pred odhodom je izjavil, da namerava zahtevati podporo Indiji v odporu kitajskemu napadu. Obiskal bo tudi nekatere evropske prestolnice.

Indonezijski predsednik Sukarno in kamboški predsednik Sihanuk pa sta ob zaključku svojih razgovorov objavila izjavo, s katero pozivata Indijo in Kitajsko, naj mirno rešita svoj spor.

Kuba

Pretekli teden so sovjetske ladje odpeljale s Kube tudi 42 sovjetskih letal «Il-28». Človek bi dejal, da bi morala biti kriza na tem področju sedaj skoraj rešena. Vendar pa temu ni tako. Razgovori med sovjetskimi in ameriškimi predstavniki v New Yorku se nadaljujejo. Ameriška vlada noče izpolniti svoje obljube, da se svečano obveže, da se bo izvršila invazije Kube in da take invazije ne bo dovolila. Krčevito se brani vsakim takim jamstvom in vztraja, naj bi ji dali pravico, da nadzoruje kubansko ozemlje. Sedaj celo trdi, da je na Kubi okoli 10 tisoč sovjetskih vojakov kot «tehnikov» in da morajo tudi ti zapustiti Kubo. Baje je kubanska vlada pripravila še en načrt v želji, da prispeva k rešitvi krize. Toda do sedaj ni bila njegova vsebina objavljena. Na splošno pa so politični opazovalci mnenja, da je rešitev krize še daleč spričo trme ZDA, ki nočejo dati nobenih jamstev, da ne bodo napadle Kube. Nasprotno, prejšnji teden je prišlo do novega napada piratske ladje na otok. Ladja, ki je prišla s Floride, je obstreljevala s topovi in s strojnicami kubansko obalo in je nato izginila. Kubanska vlada je zaradi tega ostro protestirala pri OZN.

Če ne bodo ZDA temeljito menjale svojega ravnanja v zvezi s Kubo, je težko pričakovati, da bi prišlo do zadovoljive rešitve. Morda ne bo tako kmalu prišlo do večjih napadov, vendar pa se bo na tem področju še dolgo vodila hladna vojna, za katero bodo odslej v celoti odgovorne ZDA.

Kardeljevo potovanje

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta FLRJ E. Kardelj je odpotoval v četrtek na obisk v Indonezijo, Indijo in Irak. Pred svojim odhodom je v intervjuju Tanjugu odgovoril na vprašanja o nekaterih aktualnih vprašanjih, predvsem pa o namenu njegovega obiska v omenjenih treh državah. Poudaril je, da se je sodelovanje z Indonezijo, Indijo in Irakom doslej uspešno razvijalo. Namen njegovega obiska pa je, pobliže spoznati življenje v teh državah in še bolj poglobiti sodelovanje.

Važno je tudi, kar je Kardelj izjavil o jugoslovanskem stališču do indijsko-kitajskega spora. Izjavil je, da je jugoslovanska vlada zelo zaskrbljena zaradi tega spora. Indija ni samo neblokovska država, temveč je tudi eden od nosilcev politike miru in sožitja na svetu sploh, posebno pa v Aziji. Zato mora vsak poizkus, da bi — ne glede na vsebino spora — enostransko, z uporabo sile pritisnili na takšno državo, da sprejme določeno rešitev, povzročiti izredno negativne posledice za stvar miru in družbenega napredka na svetu. Zato se jugoslovanska vlada zavzema za miroljubno rešitev spora s pogajanji.

Zatem je Kardelj govoril o važni vlogi nevezanih držav pri reševanju mednarodnih problemov in poudaril važnost napovedane svetovne gospodarske konference, na kateri pripada posebna vloga nevezanim državam. Kar se tiče politike sožitja in nepovezovanja v bloke, je Kardelj poudaril, da ta politika nikakor ne pomeni, da je Jugoslavija «nevtralna», t. j. pasivna v vprašanjih socializma in miru, borbe narodov za neodvisnost ali proti pritisku imperializma in hegemonizma. Ta politika je do teh problemov aktivna.

Nato je Kardelj izjavil, da Jugoslavija ne obravnava pojava blokov in blokovske razdelitve današnjega sveta kot slučajen pojav, in da se v blokovski razdeljenosti sveta zrcali globoko nasprotje, ki je izraz obstajanja dveh sistemov, dveh družbeno-ekonomskih procesov, to je socializma in kapitalizma. Toda tudi vrsta zgodovinskih faktorjev je vplivala, da so nasprotja prišla do izraza na tak način in v takih oblikah. Kar ne pomeni, taka nasprotja niso večna ne neizogibna, če se spremenijo določeni politični pogoji. Zato ne smemo izenačevati družbenega sistema z bloki, ki so zgodovinsko pogojen politični pojav.

Vsekakor pa do kraja razvita blokovska razdelitev oziroma frontalna razcepljenost sveta pomeni neizogibno svetovno vojno. Jugoslavija sodi, da se sedanje osnovno svetovno nasprotje ne sme reševati z vojno. Iz tega sledi, da je treba postopno premagovati sedanjo blokovsko razdelitev sveta z uveljavljanjem načel miroljubnega aktivnega sožitja med narodi ter s čim večjim sodelovanjem med narodi, ki lahko izolirajo razne napadalne kroge na svetu.

Kardelj je dalje poudaril, da Jugoslavija ni proti vojni samo zaradi tega, ker ta pomeni uničevanje, temveč tudi zaradi tega, ker meni, da socializma po samem njegovem bistvu ni moč vsiliti z mednarodno vojno. Prav tako postaja vedno teže v sodobnih razmerah obnoviti z vojno kapitalizem ali nove oblike kolonializma.

Kardelj je tudi poudaril, da so za ovekovečenje blokovske razdelitve sveta zainteresirane tiste sile, ki hočejo ohraniti to, kar obstaja. Boj za premagovanje blokovske razdelitve pa je boj za spremembo sedanjega sveta, za njegov napredek, toda ne s sredstvi nove svetovne vojne, marveč s sredstvi notranjega političnega življenja vsake dežele ter mednarodne solidarnosti naprednih in demokratičnih sil. Povezovanje izvenblokovskih dežel tudi z vsemi miroljubnimi napori znotraj blokov je edina pot k postopnemu premagovanju frontalne blokovske razdelitve sveta.

Tito v Moskvi

Maršal Tito je odpotoval v nedeljo na prijateljski obisk v Sovjetsko zvezo na vabilo Hruščova. V zadnjem času se odnosi med Jugoslavijo in SZ stalno izboljšujejo, zlasti kar se tiče medržavnega sodelovanja na številnih sektorjih, pri čemer ju druži politika miroljubnega sožitja, za katero sta se obe državi opredelili. V Moskvi je imel Tito že nekaj razgovorov s Hruščovom in z njegovimi sodelavci. Ves svetovni tisk zelo pozorno spremlja ta obisk in razgovore med obema državnikoma prav v trenutku, ko so Kitajci in Albanci začeli novo obrekovalno gonjo proti Jugoslaviji in tudi proti [illegible] prav zaradi politike miroljubnega sožitja in zavzemanja za reševanje sporov s pogajanji.

Adenauer

Kriza v bonski vladi še ni rešena. Kancler Adenauer se je ves teden posvetoval za njeno rešitev. Pri teh posvetovanjih je nepričakovano ponudil socialdemokratom pogajanja za morebitno «veliko koalicijo» brez liberalcev. Navezali so se prvi stiki. čeprav je kancler hkrati nadaljeval razgovore z liberalci. Medtem se je vrnil iz Azije predsednik republike Luebke, ki je začel s svojo strani posvetovanja. Na drugi strani pa so se začeli razgovori med socialdemokrati in liberalci, da vidijo, ali bi bila mogoča koalicija med njimi. Medtem pa je kancler prekinil pogajanja s socialdemokrati, ker se niso mogli sporazumeti o reformi volilnega zakona, ki jo zahteva Adenauer, da bi si zagotovil še večje število poslancev v Bundestagu. Šlo pa je tudi za Adenauerjevega naslednika. V petek so uradno javili, da bo Adenauer odstopil jeseni 1963. S tem se zdi, da bo postala težja nova koalicija med demokristjani in liberalci. Podkancler Erhard je namreč močno nasprotoval že samim pogajanjem s socialdemokrati ker velja on za najverjetnejšega Adenauerjevega naslednika in so liberalci z njim dovoljni. Prevladuje mnenje, da se bo v nekaj dneh obnovila stara koalicija med demokristjani in liberalci.

Upor v britanskem protektoratu Brunei na ozemlju severnega Bornea

Voditelj upora je izjavil, da so ustanovili «Združene države Bornea» in da bo nova vlada zahtevala od OZN priznanje - Anglija je poslala vojaška ojačenja

SINGAPUR, 8. — V sultanatu Brunei na severnem Borneu je izbruhnil upor, zaradi česar so razglasili izredno stanje. Brunei je britanski protektorat na severnem delu otoka Borneo.

Zaradi upora so nujno poslali z letali vojaške okrepitve. Uporniki so zgodaj zjutraj napadli in zasedli večje število policijskih postaj ter so popolnoma obkolili glavno mesto Brunei. Zasedli so petrolejske naprave v mestu Seria. Razen tega so skupine upornikov napadle sultanovo palačo v mestu Brunei, toda bile so odbite.

V poznih popoldanskih urah so javili, da je Brunei še vedno v rokah vladnih čet. Petrolejske naprave v krajih Seria in Kuala Belait pa so v rokah upornikov. Vse vezi s področjem Limbang (enklave ozemlja Saravak na ozemlju Brunei) so pretrgane. V Bruneiu, Saravaku in v severnem Borneu so razglasili izredno stanje.

Voditelj stranke «Rakyat» A. Azhari je sporočil, da je prevzel predsedstvo «revolucionarne vlade v Bruneiu» in je pozval ostali svet, naj podpre sedanje osvobodilno gibanje. Azhari je prišel danes v Manilo, kjer je objavil razglas in pozval zlasti afriške in azijske države, naj podprejo osvobodilno gibanje. Azhari potuje sedaj v New York, kjer bo v torek zahteval od Združenih narodov, naj priznajo revolucionarno vlado in naj jo sprejmejo v to organizacijo. Spremljajo ga nekateri člani njegove vlade.

Azhari je na tiskovni konferenci v Manili izjavil, da so ustanovili «Združene države Bornea», ki vsebujejo ozemlja Saravak, Brunei in Sabah (Severni Borneo). Dodal je, da je bil on imenovan za ministrskega predsednika vlade te nove države in da bo zahteval priznanje v Združenih narodih. Dalje je Azhari izjavil, da namerava narodnoosvobodilna vojska Bornea prevzeti nadzorstvo nad tremi ozemlji, in revolucionarno gibanje je pripravljeno priznati sultana v Bruneiu kot ustavnega poglavarja nove neodvisne države s parlamentarnim režimom.

Dalje je Azhari izjavil, da šteje narodnoosvobodilna vojska približno 20.000 mož med prebivalstvom Severnega Bornea, in je dodal, da upora niso povzročile tuje države.

Dalje je Azhari izjavil, da namerava revolucionarna vlada takoj navezati vojaške in gospodarske vezi s Filipini in je odločena delovati za takojšnjo izvedbo tiste «konfederacije velike Malaje», ki jo predlaga filipinski predsednik Macapagal. Revolucionarna vlada želi ostati v Commonwealthu. Toda britanski gospodarski interesi bi lahko bili v nevarnosti, če bi Velika Britanija zavlačevala priznanje revolucionarnega gibanja. Narodnoosvobodilna vojska je dobila ukaz, naj uniči naprave družbe «Shell» in drugih angleških naprav, če jo bodo britanske čete napadle. Dalje je Azhari izjavil, da so revolucionarne čete zavzele že dvajset obljudenih centrov.

Nedavno sta vladi Severnega Bornea in Saravaka odobrili predlog o «Veliki malajski federaciji» ki naj bi nastala z 31. avgustom 1963. Avtonomni vladi v Bruneiu so sporočili, da bi sprejeli priključitev tudi tega ozemlja v veliko malajsko federacijo, da pa pritiče odločitev tej vladi. Sultan tega ozemlja Ali Seifudin je naklonjen federaciji, ki bi zajemala Singapur, Malajo, Saravak, Severni Borneo in Brunei. Glavna politična stranka tega sultanata «Rakyat» pa se temu upira. Pred nekaj meseci je ta stranka pri prvih volitvah na tem ozemlju dobila ogromno večino (54 sedežev od 55). Kakor rečeno, vodi to stranko Azhari.

Ozemlja Saravak, Severni Borneo in Brunei so pod britansko upravo, medtem ko je južni del otoka, ki je mnogo obsežnejši, indonezijski.

Brunei je bogato ozemlje. Tamkajšnje prebivalstvo ne plačuje davkov, ker petrolejske družbe, ki izkoriščajo naravno bogastvo, plačujejo veliko odškodnino. Petrolejski vrelci v Bruneiu dajejo dnevno nad sto tisoč sodov petroleja in izvoz doseže pet milijonov ton letno.

Vlada je uradno sporočila, da je prišlo do neredov tudi na področjih Severnega Bornea in Saravaka blizu Bruneia, zlasti na področju Lavas v Saravaku. Izvršili so tudi nekaj aretacij.

Predstavnik britanskega ministrstva za kolonije je izjavil, da bo britanska vlada sprejela vse ukrepe, «da izpolni svoje obveznosti, ki izhajajo iz sporazuma leta 1959». Sporazum daje Veliki Britaniji nadzorstvo nad zunanjimi zadevami in obrambo tega ozemlja ter odgovornost za zaščito državnih ustanov in vlade tega področja.

Sultanat Brunei je razdeljen na dva dela. Deli ga enklave ozemlja Saravak. Brunei ima okoli 84 tisoč prebivalcev. Prestolnica Brunei pa ima 37.000 prebivalcev in je oddaljena 15 kilometrov od izliva reke Brunei ter približno 750 morskih milj od Singapura. Brunei, ki je muslimanska dežela, je postal britanski protektorat leta 1888 s pogodbo, ki jo je podpisal tamkajšnji sultan. Njegova površina znaša 5700 kvadratnih kilometrov.

Ozemlje Brunei je bilo podložno kitajskim cesarjem do leta 1425. V 16. stoletju pa si je podredilo ves otok Borneo. Ko so prišli Angleži, je oblast tega ozemlja padala, tako da se je skrčilo na sedanji obseg in je leta 1888 postalo britanski protektorat. Bogata petrolejska ležišča so odkrili šele leta 1929. Malajska vlada je leta 1960 predlagala ustanovitev «Velike malajske federacije», v katero naj bi se vključilo tudi to ozemlje.

V Londonu trdijo, da je pobudo za upor dala tajna «indonezijska» organizacija z imenom «Tentera National Kalimantan Utara» (narodna vojska Severnega Bornea), proti kateri je policija v zadnjem času sprejela številne ukrepe.

Neredi v Buenos Airesu

BUENOS AIRES, 8. — Nocoj je prišlo v Buenos Airesu do incidentov. Napovedan je bil «pohod gladu», ki so ga organizirali sindikati, a so ga oblasti prepovedale. Veliko število policajev je začelo razganjati demonstrante, ki so se bili zbrali. Demonstranti so se branili in obmetavali policaje z raznimi predmeti. Zažgali so tudi tramvajski vagon. Policija je aretirala mnogo demonstrantov ter je izvršila preiskavo na sedežu treh sindikatov.

Še vedno iščejo blokirane rudarje

CARMICHAELS (Pensilvanija), 8. — Reševalne skupine so tudi danes nadaljevale delo, da bi rešile 37 blokiranih rudarjev v rudniku premoga, kjer je v četrtek nastala eksplozija. Danes je prva skupina opazila truplo enega od 37 rudarjev. Vendar pa so člani skupine sporočili, da je razdalja še prevelika, da bi lahko truplo identificirali. Skupina z veliko težavo napreduje po rovih polnih materiala.

Temperatura na Veneri

MOSKVA, 8. — Tass javlja, da so sovjetski radioastronomi zbrali podatke, iz katerih izhaja, da znaša temperatura na površini Venere verjetno 400 stopinj C. S pomočjo velikega radioteleskopa so znanstveniki v leningrajskem observatoriju Pulkovo izvršili lansko jesen številna opazovanja Venere, ko je ta bila bliže Zemlji. Izračunali so, da je atmosferski pritisk na Veneri mnogo večji kakor pritisk na Zemlji.

Zaključena prva faza ekumenskega koncila

RIM, 8. — Danes se je v Rimu zaključila prva faza ekumenskega koncila v baziliki sv. Petra. Slovesnosti so prisostvovali tudi nekatoliški opazovalci, člani diplomatskega zbora in številne druge osebnosti.

Po končani slovesnosti je papež prebral svoj govor v latinščini, ki je trajal 25 minut. Govoril je o dosedanjem delu koncila in o delu, ki ga še čaka.

Kitajci vztrajajo pri pogojih ki so za Indijo nesprejemljivi

Hkrati ustvarjajo zmedo z nejasnim tolmačenjem o poteku Mac Mahonove črte - Indijski opazovalci na konferenci v Colombu

NOVI DELHI, 8. — Predsednik indijske vlade Nehru je v parlamentu izjavil, da so Kitajci v svojem zadnjem pismu sporočili, da se bodo njihove sile umaknile za Mac Mahonovo črto in da bodo obdržale nekatera civilna mesta v Doli in Logju. «To pojasnilo, je dodal Nehru, pomeni, da se bodo Kitajci odrekli krajem Kinzemane, Kibito in Valong. Precejšnja zmeda vlada zaradi dejstva, da to, kar Kitajci imenujejo črto Mac Mahon, ni prava Mac Mahonova črta, kakor je bila določena z mednarodnimi pogodbami. Njihova Mac Mahonova črta je sedem ali osem kilometrov južno od prave. Toda ker pravijo, da se bodo umaknili dvajset kilometrov onstran svoje Mac Mahonove črte, bodo vsekakor severno od prave črte.»

Kitajsko ministrstvo za obrambo je objavilo sporočilo, v katerem pravi, da se kitajske čete «še dalje umikajo na vsej indijski meji». Kitajci trdijo, da se njihove čete umikajo tako na vzhodnem kakor na zahodnem sektorju. Na zahodnem sektorju se bodo njihove čete umaknile severno do reke Čip Čap. Sporočilo dodaja, da ta umik kaže, da «Kitajska ravna, v dobri veri za naglo rešitev obmejnega spora», in dodaja: «Upamo, da bo indijska vlada spričo prijateljstva med kitajskim in indijskim narodom in spričo afriško-azijske solidarnosti naglo sprejela podobne ukrepe.»

Toda izjava pravi tudi, da Kitajska ne more sprejeti indijskega predloga, naj se čete vrnejo na položaje, na katerih so bile 8. septembra letos, in da ta predlog «onemogoča rešitev spora». Dalje trdi izjava, da Indija ni še dala «pozitivnega odgovora», in da nikakor ne koristi «odlagati jasen odgovor, in toliko manj postavljati nerazumne zahteve». «Za kitajsko vlado je podlaga za konec spora in za obnovitev pogajanj sporazum o ustavitvi sovražnosti in sprejem črte dejanskega nadzorstva od 7. novembra 1959.»

Pekinški radio je javil, da bodo Kitajci izročili drugo skupino 140 indijskih vojakov, ki so jih ujeli med boji. Izročili jih bodo v sredo in četrtek v treh krajih.

Iz Colomba poročajo, da je prišel danes tjakaj kamboški predsednik Sihanuk, ki se bo udeležil konference šestih afriško-azijskih držav. Med drugim je izjavil: «Države, ki bodo sodelovale na konferenci v Colombu, so iskrene prijateljice Kitajske in Indije in so tudi prepričane o plemeniti stvari afriško-azijske solidarnosti.» Sihanuk je dodal, da indijsko-kitajski spor ogroža svetovni mir.

Indija bo poslala v Colombo dva predstavnika, ki ne bosta sodelovala pri konferenci, temveč bosta imela nalogo, pojasniti posameznim delegacijam indijsko stališče glede spora s Kitajsko.

Mende odklonil mesto v novi vladi

BONN, 8. — Predsednik liberalne stranke Erich Mende je poročal vodstvu liberalne parlamentarne skupine o dosedanjih pogajanjih z demokristjani za sestavo vlade. Po seji je Mende izjavil časnikarjem, da je sklenil, da ne bo sprejal nobenega ministrskega mesta v novi vladi. To možnost pa bo upošteval, ko bo Adenauer prihodnjo jesen odstopil.

Mende je izjavil, da bi hoteli demokristjani predložiti seznam nove vlade predsedniku republike do srede. V petek pa bi se vlada predstavila parlamentu. Ker sta bili sedaj odstranjeni dve glavni oviri za pogajanja, t.j. navzočnost Straussa v vladi in negotovost glede datuma o Adenauerjevem odstopu, je treba sedaj samo določiti ministrska mesta za vsako od obeh strank. Demokristjani bi hoteli izvršiti precejšnje spremembe in so baje ponudili notranje ministrstvo Mendeju. Demokristjani bi hoteli dobiti finančno ministrstvo, ki ga je do sedaj imel liberalec Starke, ki nasprotuje demokristjanskim programom. Kakor rečeno, je Mende odklonil ponudbo. Zatrjuje se, da bodo liberalci vztrajali, naj ostanejo isti liberalni ministri, t.j. glede števila kakor tudi glede oseb.

Vodstvo demokristjanov je danes imenovalo svoje kandidate za novo vlado. Za ministra za obrambo predlagajo, naj bi postal sedanji notranji minister Hermann Hoecherl.

Vitamini iz petroleja?

PARIZ, 8. — Kakor poroča Ansa, je francoska petrolejska družba «BP» na podlagi petletnih raziskovanj našla postopek za pridobivanje vitaminov iz petroleja. Družba je sklenila ustanoviti poleg svoje rafinerije v Laveri blizu Marseilla tudi tovarno za izdelovanje živilskih proteinov.

V poročilu, ki so ga sedaj objavili, Alfred Champagnat, ki je vodil raziskovanja v «BP», obrazložuje, da proizvajajo laboratoriji v Laveri že dve leti koncentrate proteinov — tekočih ali v prahu — ki so slični živalskim proteinom in bogati z vitamini. Razvoj miši in piščancev, ki so jih hranili s temi poizkusnimi koncentrati, je bil enak razvoju živali, da se normalno hranijo.

O znanstveni in tehnični plati tega raziskovanja bodo poročali na prihodnjem svetovnem kongresu o petroleju v Frankfurtu.

Raziskovalci v Laveri so izračunali, da bo za umetno pridobitev treh milijonov ton živalskih proteinov, ki jih svet potrebuje (kar je enako petnajstim milijonom ton mesa) dovolj sedem milijonov ton petroleja, t. j. komaj 0,6 odstotka svetovne surove proizvodnje. Cena umetnih protein bo baje od 15 do tridesetkrat nižja od cene govejega mesa, ki je glavni vir živalskih proteinov.

Wilhelm Lichtenberg

UKRADENA AKTOVKA

Zadeva med Hansom in njegovo neznanko se je začela kot čisto slaba zgodba. Z napačno telefonsko zvezo namreč. Ko je torej naš Hans, študent prava pred tretjim državnim izpitom, sedel tisti popoldan pri svojih knjigah, je zazvonil telefon. Oglasil se je zelo ljubek glas: «Tukaj trgovina z živili Bauman e Co. Pošljite nam takoj 20 kg ementalskega sira. Naročilo velja le v primeru, če bo izvršeno do jutri ob 9. uri. Cena in kakovost kot običajno.»

Hans je odvrnil: «Strašno rad bi ustregel firmi Bauman e Co. Toda študent prava pred tretjim državnim izpitom sem in ne vidim nobene možnosti, da bi si v tem kratkem času, ki mi je na razpolago, lahko nabavil 20 kg ementalskega sira.»

Vsako drugo dekle v kaki drugi trgovini bi slušalko hitro odložilo ali — v najboljšem primeru — menilo: «Oprostite, napačna zveza.» Toda ta prijetni dekliški glas je dejal: «Oh, napačno sem se zvezala. Strašno mi je žal. Prav gotovo sem vas motila pri najbolj gorečem študiju, moj ubogi, trpinčeni študent prava.»

Ta nadvse očarljivi odgovor njegove napačne zveze je Hans navedel k zagotovilu: «Nasprotno. Bila je zelo razveseljiva prekinitev v kanonskem pravu. Resnično bi ta hip raje trgoval s sirom, kot pa da se otepam s pravnimi problemi.»

Na to je odgovorila: «Ne recite tega. Tudi sir ima svoje težave. Vsekakor vam pa želim vse najboljše pri vašem državnem izpitu in da bi v vašem znanju ne bilo lukenj, kakršne so v ementalskem siru, ki sem ga pomotoma od vas zahtevala.»

Tedaj je Hans prosil: «Samo trenutek, gospodična! Ne odložite še. Res bi bila škoda, če bi drug drugega izgubila. Srečava se nocoj. Recimo ob pol sedmih pred železniško postajo.»

Odgovorila je, sedaj že zelo veselo: «Česa se ne domislite? Z napačnimi zvezami se ne dogovarjam za sestanke.»

«Samo hipec še, gospodična! Ne prekinjajte,» je moledoval Hans. «Poslušajte me le še dve minuti. Verjetno se bojite, da sem prav nesimpatičen. Toda, saj ne boste ničesar tvegali. Pred postajo bom stal s spoznavnim znakom. Recimo — z aktovko pod desno pazduho. Vi boste brez spoznavnega znaka. Razumete? To pomeni torej, da me boste precej spoznali, jaz pa vas ne. In če vam ne bom všeč, greste vnemarno mimo mene. In nikoli ne bom zvedel, kdo je bila moja ljubka napačna zveza.»

«In če se vam predstavim in vas potem razočaram?» je prišlo po žici.

«To je nemogoče. In sedaj mi povejte, če boste prišli?»

«Morda», je odgovoril po telefonu ženski glas, «toda tega ne obljubljam.» In zveza je bila prekinjena.

Hans je sedel do poznega popoldneva pri svojih knjigah. Potem se je znašel — nekaj minut pred pol sedmo pred postajo in napeto čakal na to, kaj se bo sedaj zgodilo. Toda ko je neki moški zapustil postajno poslopje z aktovko pod desno pazduho, se je Hans ves zgrožen zavedel, da je svojo aktovko pozabil doma. Kanonsko pravo ga je zadržalo do zadnjega trenutka vklenjenega s svojimi pohlepnimi lovkami. Kaj storiti? Za vožnjo domov, po aktovko, ni bilo več časa. Najmanj tri četrt ure bi porabil za to. In tako dolgo dekleta ne čakajo, posebno če pridejo na sestanek proti svoji volji.

Hans je iskal pred postajo trgovino z usnjenimi izdelki, v kateri bi lahko kupil aktovko. To bi sicer pomenilo — odpovedati se 14 kosilom. Toda kaj je poln želodec v primeri s prepolnim srcem?

Ko je Hans končno odkril iskano trgovino, je obenem odkril, da je zaprta. Na uri je bilo že tri minute po pol sedmih.

Hans je obupaval. Zdirjal je nazaj k postaji. Njegov edini up je bil, da bo srečal kakega znanca z aktovko, ki bi mu jo za nekaj minut posodil. Toda kako redko srečujemo znance takrat, kadar jih nujno potrebujemo!

Gospod z aktovko je zapuščal postajno poslopje. Hans je planil k njemu in ga obupano rotil: «Posodite mi za pet minut vašo aktovko.»

Gospod je odgovoril: «Ste znoreli. Tujcu pa že ne bom posojal svoje aktovke.»

Hans je izgubil vso razsodnost. Divjal je po postaji sem ter tja. In tedaj se je zgodilo. Z vlaka je stopilo mlado dekle; nosilo je aktovko zelo tesno, skoraj prestrašeno stisnjeno k telesu. Hans je planil k dekletu, mu iztrgal iz roke aktovko in jo stisnil pod svojo desno pazduho ter se spet pognal proti izhodu.

Tu je sedaj čakal, sicer z desetminutno zamudo, toda vendar s spoznavnim znakom. Hansu bi ne bilo treba biti študent prava, da bi vedel, kako je to, kar je pravkar, storil, rop, gol, kvalificiran rop.

Na smrt prestrašeno dekle mu je sledilo, ni pa kričalo na pomoč, niti si ni skušalo spet prisvojiti ukradene aktovke.

Toda telefonski flirt se ni pojavil. Ali sploh ni prišla — od vsega začetka je trdila le «morda» — ali ji pa mladi mož z aktovko ni ugajal.

Hans je stopil k dekletu, ji vrnil aktovko in rekel: «Prav lepa, prisrčna hvala. In oprostite mi, prosim.... Da, moj nekoliko nenavaden način, kako sem se polastil te aktovke....»

«Da, resnično zelo čuden način,» je menilo dekle, še vse preplašeno.

«Je v njej kaj važnega?» je vprašal Hans z naraščajočo radovednostjo.

«Oh, da,» je odgovorilo dekle, «10.000 švicarskih frankov, ki sem jih v nekem predmestju kasirala za svoje podjetje.»

Sedaj je Hans šele odrevenel. Precej časa je minilo, preden je prišel do sape: «Toda... zakaj niste kričali ‚ropar' in ‚morilec'?»

«To sem tudi najprej hotela,» je rekla. «Toda glas mi je odpovedal poslušnost in potem — ko bi lahko kričala, ste se mi tako strašno zasmilili. Dejala sem si ‚ta prijetni mladi mož ne more biti ropar. In tako neumen niti ni videti, da bi v obljudenem postajnem poslopju zagrešil roparski napad.»

«In kaj boste sedaj storili?» je precej ginjen vprašal Hans.

«Najprej bom svoji firmi predala teh 10.000 frankov.»

«In potem, ko boste denar oddali, bi z menoj popili skodelico kave, da bi.... Točno, da bi vam lahko vse pojasnil.»

«Oh, zakaj pa ne, prav rada. Zelo zanimiva bo ta vaša izjava.»

Sestala sta se kasneje v kavarni.

Toda še preden je Hans lahko pojasnil svoj «roparski napad», je spregovorilo dekle: «Sedaj vam lahko povem pravi razlog, zakaj nisem klicala na pomoč, ko ste mi iz roke iztrgali aktovko z 10.000 franki. Bilo je 10.000 frankov, ki sem jih kasirala v nekem predmestju za svojo firmo, veletrgovino s sirom.»

Ves otrpel jo je pogledal: «Kaj? Vi ste zaposleni v veletrgovini s sirom?»

«Da,» je odgovorila smeje, «to res ni prijetno dišeča zaposlitev, toda moji šefi so zelo prijetni ljudje. In slučajno sem imela nocoj na postaji dogovorjen sestanek z neznanim študentom prava, znancem iz napačne telefonske zveze.»

«Za vse na tem svetu,» je zinil Hans, ki je postajal ob pogledu na očarljivo dekle vedno bolj zmeden.

Nadaljevala je s pripovedovanjem: «Kot spoznavni znak je navedel aktovko pod desno pazduho in ko ste mi iztrgali mojo aktovko, sem se ga spomnila, njegovega prijetnega, prijaznega glasu in ljubeznivih besed, s katerimi me je prosil za sestanek. Zato nisem mogla kričati in klicati na pomoč. Ce bi seveda vedela, da študenta prava na sestanek ne bo, se seveda ne bi vedla tako sentimentalno.» Dekle je malce obmolknilo, potem pa je reklo: «Tako! In sedaj povejte vi, zakaj ste mi ukradli aktovko. Imeli ste prav gotovo strašansko zanimiv razlog.»

In ko ji je Hans vse povedal, je bilo dekle resnično prepričano, da je bil razlog za rop aktovke več kot zanimiv.

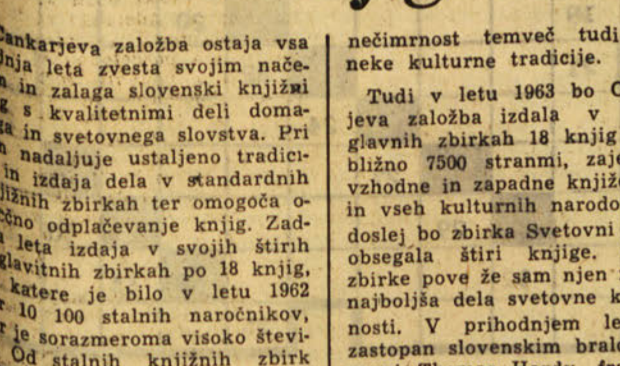

«Pravljica o carju in pastirju», v uprizoritvi Slovenskega gledališča, je že zabavala otroke v Križu, na Kontovelu in na Opčinah Sedaj je treba samo še počakati, da bo na razpolago Avditorij in da se bodo nasmejali še otroci iz Trsta.

PRIZNANJE IN POZORNOST DO PRIMORSKEGA PISATELJA

Pisatelj, ki je zelo pozno stopil v vrste slovenskih književnikov

(*Danilo Lokar:* DVA OBRAZA DNEVA - *Izdala Cankarjeva založba*)

Poleg številnih drugih zbirk izdaja Cankarjeva založba tudi elitno knjižno zbirko «Bela krizantema», v kateri izhajajo izbrana dela domačih in tujih avtorjev. V tej zbirki je zdaj izšla knjiga novel Danila Lokarja z naslovom «Dva obraza dneva». Že to kaže priznanje in pozornost založbe do tega primorskega pisatelja. Predvsem pa je treba ob tej izdaji izreči priznanje pisatelju samemu, ki je prav letos praznoval sedemdesetletnico. Priznanje zato, ker je sicer tako pozno stopil v vrste slovenskih književnikov, je pa od svoje prve knjige pred šestimi leti, izdal šest knjig, vsako leto po eno. Naj bo kritika njegovih knjig taka ali drugačna, samosvoja pojava Danila Lokarja v slovenski književnosti, njegovo neumorno iskanje lastnega izraza, vrsta nesporno odlično napisanih del in prizadevno pisanje z vsakoletnim objavljanjem knjig, vse to je vredno posebne pozornosti. In tudi nespornega priznanja. Tega pa je Danilo Lokar tudi deležen, čeprav ob izidu njegove prve knjige pred leti še nihče ni vedel, da je ta zdravnik iz Ajdovščine, zrel mož v letih, tudi slovenski pisatelj.

Lokarjeva najnovejša knjiga «Dva obraza dneva» prinaša devet novel, na koncu pa še spremno besedo, ki jo je pod naslovom «Podoba Danila Lokarja» prispeval Lino Legiša. Legiševa spremna beseda je prva kratka, a poglobljena, študija o Danilu Lokarju. Avtor ob bežnem prikazu Lokarjeve življenjske poti analizira njegovo umetnost. Pri tem ugotavlja, da se je Lokar, potem ko se je odločil za medicino, čeprav ga je sicer mikal študij literature, po prvi svetovni vojni živeč pod Italijo in odrezan od novega slovenskega literarnega snovanja, umaknil v budno opazovanje in občutljivo sprejemanje, ob katerem je bogatil svojo notranjost in dozoreval. Njegovo literarno prizadevanje, da bi se uveljavil že v času med obema vojnama ni uspelo in tudi po zadnji vojni v Ljubljani sprva ni našel razumevanja, tako da je svoja dela objavljal v tržaških Razgledih in Ljudskem tedniku. Šele s knjigo «Podoba dečka», sicer prvo knjigo, si je utrl pot v slovensko literaturo in v njej na mah zavzel odlično mesto. Pri tem pa si je zaradi dolgih let samote in molčanja ohranil mlado srce zmožno ganljive zavzetosti. In s takšnim srcem ter izkušeno, razumevajočo presojo, je bil življenju bolj pravičen in je lahko večkrat segel v globine, ki jih drugi niso znali razodeti. Res pa je, da v vseh tistih delih, kjer hoče priti do veljave trezna razumska obravnava, ni najbolj močan.

Lokarjeva zbirka novel «Dva obraza dneva» prav gotovo ne bo njegova najboljša in umetniško najbolj dognana knjiga. Kritika je doslej o Lokarju že ugotovila, da je pisatelj najmočnejši v tistih delih, ki so izrazito avtobiografska. V knjigi «Dva obraza dneva» pa so objavljene novele, ki večinoma niso avtobiografske. Zanje se mnogokrat zdi, da je v njih zgodba samo nekaj postranskega, samo okvir, v katerem skuša avtor izraziti svoje misli, svoje ideje in predvsem svoja življenjska spoznanja. Umetniško izpoved pisatelja večkrat prekinja avtor kot človek, ki dobro pozna življenje, kot opazovalec dogodkov okoli sebe in tudi kot moralizator, kar pa seveda ni v prid umetniški pripovedi. V tistih nekaterih novelah, ki so kakorkoli avtobiografsko pobarvane in v katerih predstavlja Lokar svojo ožjo primorsko domovino, pa je seveda pisatelj mnogo boljši kot v ostalih zgodbah, ki so, kot rečeno, bolj skonstruirane za izraz pisateljevih spoznanj, kot pa dozorele in umetniško dognane izpovedi. Seveda bi vsaka novela te knjige lahko doživela podrobno analizo in prikazala vse komponente teh zgodb, ki vendarle niso tako enostavne. Vendar pa bo knjiga teh novel, čeprav v Lokarjevem pisateljskem delu ne predstavlja koraka naprej, pomenila vsakemu intelektualnemu bralcu, zanimivo branje.

Knjiga sama je tudi na zunaj prikupna kot vse izdaje te elitne zbirke. Okusna oprema, ki jo je zasnoval Karel Hrovatin, še spodbuja k temu, da knjigo radi vzamemo v roke.

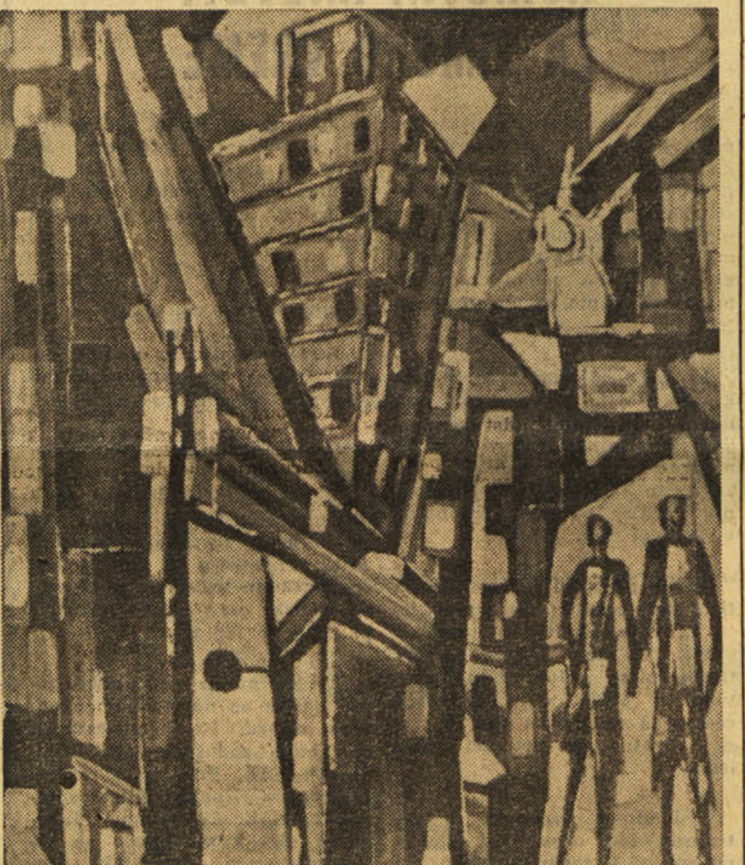

Rudi Simčič — *Ljubljana ponoči*

Roman skrivnostnega pisatelja

(B. Traven, ASLAN NORVAL)

Skrivnostnega pisatelja B. Travna ni treba predstavljati našim bralcem, saj smo v zadnjih letih dobili v slovenščini več njegovih del. Razen tega so se nedolgo tega o Travnu razpisali slovenski časopisi, ko so nekateri prišli na dan z mislijo, da bi skrivnostni, nemško pišoči pisatelj, ki živi v Mehiki, utegnil biti naše gore list, Slovenec, ki se je pred davnimi leti izselil iz domovine. Tako je Traven pri nas popularen dovolj, da o njem kot pisateju ni treba posebej govoriti. Njegov novi roman v slovenščini «Aslan Norval», ki je pravkar izšel, (izdala ga je založba Obzorja, prevedel Božidar Borko, opremil Oto Polak), pa bo samo še utrdil pisateljev sloves pri slovenskih bralcih. Čeprav sicer ne moremo reči, da bi bil roman «Aslan Norval» kako posebno veliko delo, ima vendar mnoge odlike in je, kratko povedano, dober tekst z estetskimi in idejnimi vrednotami, zanimiv in tudi vreden branja.

Traven je tokrat posegel v sodobni svet Amerike, v Združene države. Osrednja osebnost romana je Aslan Norval, bogata ženska, ki pride na idejo zgraditi preko ameriške celine od vzhodne do zahodne obale plovni kanal in na ta način skrajšati ladjam pot okoli vse celine. Seveda vzbudi ta misel, katere realizacija bi stala milijarde, pozornost finančnih krogov, pa tudi oblasti. Ali gre za stvaren načrt, za utopijo ali sleparijo? V interesu zaščite kapitalistov posebna senatna komisija razišče ves primer in na javni obravnavi razpravlja kaj je na stvari. Podjetna ženska pa ukani senatorje, katerih odločitev je dvomljiva, ki pa so že sami vložili na skrivaj znatna sredstva v novo podjetje. Javno razpravo pa izkoristi v spretno reklamo, saj vsa zasedanja prenaša tudi televizija. Seveda ne manjka vmes tudi nekaj ljubezni, toda tudi na tem področju se Aslan Norval pokaže zgolj kot hladen računar in eksperimentator.

Nedvomno je odlika tega romana kritika kapitalistične družbe, ki jo v tem romanu razgalja pisatelj. Pravzaprav gre za kritiko vodilnih kapitalistov in kritiko državnih organov (senatna komisija), nekaj pikrih pripomb pa pada tudi na zdravstveno službo in tudi na ljubezensko življenje ameriških žena. Pisatelj je pri tej kritiki družbenega in zasebnega življenja pokazal temeljito poznavanje zakulisnih gibal, ki vodijo politično in javno življenje v Združenih državah Amerike ter seveda obsodil ta sistem kot nemogoč. Druga velika odlika tega romana pa je zanimiva in skoraj kriminalno napeta zgodba, ki bralca pritegne. Prav ta združitev družbene kritike in analiza pojavov sodobne ameriške družbe ter zanimive pripovedi pa daje temu delu pravo vrednost in tisto zanimivost, zaradi česar bodo bralci radi segali po tem romanu. Če dodamo še nekaj ljubezenskih scen je v tem romanu vsakega nekaj, tako da mu je uspeh vsestransko zagotovljen.

Roman «Aslan Norval» bo zato tudi pri nas mnogo brana knjiga.

Sl. Ru.

OTROCI!

Od svojih staršev,

od svojih učiteljev

zahtevajte

GALEBA!

Letošnji knjižni dar celjske Mohorjeve družbe

Kot vsako leto na zimo je celjska Mohorjeva družba prav te dni začela svojim številnim naročnikom po vsej Sloveniji pošiljati letošnji knjižni dar, pet knjig redne knjižne zbirke, ki bodo najbolj širokemu krogu bralcev pomenile prijetno in koristno branje.

Kot vsako leto tvori tudi letos po ustaljeni stoletni tradiciji prvo knjigo Koledar za leto 1963. «Urednika Stanko Canjkar in Jože Dolenc se sicer prvi ureditvi gradiva nista» odmaknila od tradicije. Vendar predstavlja Koledar zanimiv zbornik pestrega branja in prinaša poleg spominskih sestavkov, aktualnih gospodarskih in političnih člankov nekaj poljudno znanstvenih sestavkov in tudi nekaj leposlovnih prispevkov, poleg seveda običajnega koledarskega dela. Zato bo našel v njem vsak bralec marsikaj zase zanimivega. Posebno tisti bralec, ki bolj malo jemlje v roke knjige.

«Tehnika v vsakdanjem življenju» — to je naslov druge knjige, ki jo je napisal univerzitetni profesor dr. ing. Anton Kuhelj. Prva knjiga istega avtorja o tehniki je izšla že lani. Letošnja knjiga predstavlja nadaljevanje lanske in je morda po svoji vsebini še bolj zanimiva. Avtor govori v njej predvsem o letalih, vesoljskih ladjah, o avtomobilih, ladjah, mostovih in gradbenih strojih, torej o samih aktualnih temah. In ker je njegovo pripovedovanje zanimivo ter ga dopolnjujejo še ustrezne risbe, bo knjiga gotovo vsem dobrodošla.

Prav isto lahko ugotovimo o knjigi dr. Dušana Savnika «Crna celina», ki je, kot kaže že naslov, posvečena prebujajoči se Afriki. Savnik je znan pisec knjig o prebujajočih se ljudstvih; njegove prejšnje podobne knjige, so doživele dober sprejem. Nedvomno bo tudi najnovejše Savnikovo delo, ki ima v glavnem dva različna dela (prvi govori o Afriki na splošno, drugi pa o posameznih državah), toplo sprejeto, saj daje pregleden prikaz afriške celine in njenih ljudstev v preteklosti in sedanjosti. Že samo zaradi zbranih podatkov in zbranega gradiva o Afriki bo ta publikacija Mohorjeve družbe koristna prav vsakomur, ki spremlja dogajanja v svetu.

«Knjiga o Slomšku» (sestavila sta jo Janez Poljanec in Franc Hrastelj) je zbornik ob stoletnici smrti Prešernovega sodobnika, znanega štajerskega in koroškega narodnega buditelja, škofa Martina Slomška. Kot zbornik vsebuje knjiga najrazličnejše gradivo o življenju in delu Slomška, tega pomembnega narodnega prosvetitelja, pa tudi ponatise in izvlečke iz nekaterih njegovih spisov.

Seveda sodi v sestav knjižne zbirke tudi leposlovno delo. Kot vsa leta doslej je Mohorjeva družba uvrstila v letošnjo zbirko nov, 113. zvezek Slovenskih večernic. Knjiga prinaša Lojzeta Kozarja povest iz kmečkega življenja z naslovom «Takšen prag», ki bo predstavljala ustrezno berilo za najširši krog slovenskih bralcev.

Veliki film Walta Disneya «Sneguljčica» se bo za božič spet pojavil v italijanskih kinematografih. (Na sliki eden izmed palčov v rudniku diamantov.)

Cankarjeva založba bo l. 1963 izdala 18 knjig iz raznih književnosti

Cankarjeva založba ostaja vsa zadnja leta zvesta svojim načelom in zalaga slovenski knjižni trg s kvalitetnimi deli domačega in svetovnega slovstva. Pri tem nadaljuje ustaljeno tradicijo in izdaja dela v standardnih knjižnih zbirkah ter omogoča obročno odplačevanje knjig. Zadnja leta izdaja v svojih štirih poglavitnih zbirkah po 18 knjig, za katere je bilo v letu 1962 kar 10 100 stalnih naročnikov, kar je sorazmeroma visoko število. Od stalnih knjižnih zbirk (Svetovni roman, Sodobni roman, Bios, Mozaik) je bilo letos največ zanimanja za zbirke Svetovnega romana, ki je imel 4400 stalnih naročnikov. Ena knjiga te zbirke (roman Emily Bronte «Viharne planote) pa je bil izdan celo v 7500 izvodih), kar je za naše razmere zelo visoka naklada. Pri tem ni odveč omeniti, da si slovenski bralci žele lepo opremljenih knjig, saj je na primer od 4400 naročnikov Svetovnega romana kar 2900 naročnikov kupilo knjige v polusnju. To pa gotovo ni neka nečimrnost temveč tudi izraz neke kulturne tradicije.

Tudi v letu 1963 bo Cankarjeva založba izdala v svojih glavnih zbirkah 18 knjig s približno 7500 stranmi, zajetih iz vzhodne in zapadne književnosti in vseh kulturnih narodov. Kot doslej bo zbirka Svetovni roman obsegala štiri knjige. Značaj zbirke pove že sam njen naslov: najboljša dela svetovne književnosti. V prihodnjem letu bo zastopan slovenskim bralcem že znani Thomas Hardy, francoski politik in pisatelj Choderlos de Laclos, ki bi ga že zdavnaj morali spoznati tudi slovenski bralci ter najbolj znani sovjetski pisatelj Konstantin Fedin. Prav isti kriteriji veljajo za izbor v zbirki Sodobni roman, le da gre za sodobne avtorje. V tej zbirki pa so zastopani tudi slovenski in jugoslovanski avtorji. In ne samo zaradi neke moralne dolžnosti do njih, temveč enostavno zato, ker gre za avtorje in dela, glede katerih nas res ne more biti sram. In knjige te zbirke? V prihodnjem letu bo zastopan ameriški pisatelj John O'Hara z romanom «Ulica North Frederic št. 10», ki se uvršča v najboljšo ameriško prozo novejšega časa. Nadalje Anglež Lawrence Durrel z znanim romanom v dveh delih «Aleksandrijski kvartet» ter Mihajlo Lalić z romanom «Hajka,» enim najboljših del sodobne črnogorske književnosti.

V zbirki Bios izdaja Cankarjeva založba knjige s problematiko iz družbenega in kulturnega življenja, pri čemer skuša zajeti vsa področja človeške ustvarjalnosti. Med štirimi knjigami, ki so v načrtu za prihodnje leto je omeniti zlasti Andre Mauroisa biografski roman o Byronu, knjigo Američana Allana Bulocka o Hitlerju, Pierra Rousseauja poljudnoznanstveno «Zgodovino prihodnosti» ter knjigo o skrivnostih in slepilih okultizma.

Zadnja je zbirka Mozaik (doslej Nova ljudska knjižnica). V njej bo izšlo šest, za širši krog bralcev zanimivih pripovednih del in to po en roman Poljaka (Karel Bunsch), en roman Francoza (alpinistični pisatelj Frison Roche), Avstrijca (Gerhart Ellert), Bolgara, Angleža in Jugoslovana.

Poleg teh štirih stalnih zbirk s točnim naprej določenim programom pa bo Cankarjeva založba tudi v prihodnje izdajala svojo elitno leposlovno zbirko «Bela krizantema» z deli domačih in tujih avtorjev. In seveda bo nadaljevala tudi izdajanje miniaturk, teh majhnih poslastic za knjižne sladokusce. Založba pripravlja za bližnjo prihodnost tudi posebno antologijo slovenske poezije in antologijo sodobne ruske lirike. V načrtu pa ima tudi posebno novo knjižno zbirko «Sto romanov». Ce bo začela izhajati že prihodnje leto pa ni še gotovo.

Seveda bo Cankarjeva založba nadaljevala z izdajanjem zbirke Planet in Filozofske knjižnice. Posebej pa je omeniti še drugi del Marxovega «Kapitala», ki bo tudi izšel prihodnje leto.

AVTOMOBILIZEM

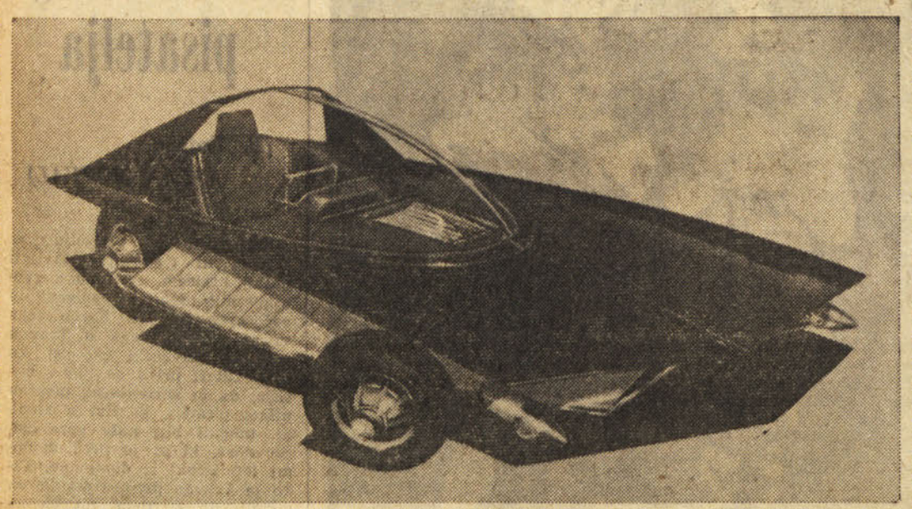

Leto dni smo prinašali po večini slike vozil, ki so tudi našim čitateljem še lahko dostopna. Vsi pa imamo skrite želje. Zato tokrat pokažimo vozilo bodočnosti, kjer je karoserija vse, motor pa neviden, čeprav že oblika napoveduje velike brzine. Današnja slika je že na področju fantazije — ali pa je morda sad daljnosežnih predvidevanj

PETDESETA ŠTEVILKA AVTOMOBILIZMA

Preden se lotimo našega običajnega poročanja o avtomobilskem svetu, hočemo povedati, da smo že prišli do prve jubilejne številke. Avtomobilskih kotičkov je bilo do zdaj že petdeset in v njih smo pisali o najrazličnejših vprašanjih avtomobilizma

Opisi novih modelov so v naši rubriki imeli glavno mesto. Spoznali smo najsodobnejša evropska vozila srednjega razreda. Čeprav smo se v uvodni številki predstavili s Fiatovim Cuppejem 2300, je bilo prostora za Renault R 4, VW 1500, Simco 1000, Citroenov AMI 6, Goggomobil S 1004, BMW 700, Junior DKW, Taunus 17M, Taunus 12M, Saab 96, NSU Prinz IV, Renaultov Caravelle, Renaultov R8, Opel Kadett, Cortino itd.

V ospredju je bil tudi tehnični del. Dodobra smo prerešetali vžigalni proces, spoznali razne vrste zavor in izvedeli, kako moramo pravilno zavirati. Udobna in varna vožnja je znatno odvisna od naših koles in pnevmatik; videli smo potrebo uravnovešenja prvih in skrbne nege drugih. Na cestnem traku pridejo naše želje večkrat navzkriž z obstoječimi zakonskimi določbami. Da nas ne bi dovedlo v neljube okoliščine, smo se sprehodili sem ter tja po paragrafih. Nismo mogli mimo prelite krvi na naših mestnih in okoliških cestah. Zanimalo nas je, ali so te negativne posledice motorizacije sad le tukajšnjih razmer. Na žalost smo spoznali, da je to odraz splošnega krvnega davka, ki jih vozniki in pešci plačujemo bolj in bolj rastoči motorizaciji.

Avtomobilizem je razmeroma mlad in mladi so polni življenjske sile; kje pa pride moč prej v ospredje, če ne v športu? Zato je tudi športna in agonistična plat avtomobilizma vedno našla nekaj prostora v naši rubriki, ki je prav na prostoru venomer bolehala.

Ko ženska odpre kakršnokoli revijo, že nagonsko poseže po modni strani, ta ženska težnja se nam je morda nehote prilepila in tudi mi smo se ozirali po novih strujah avtomobilskih krojačev in pridno podčrtavali sadove njihove delovne vneme ter vestno postavljali na vidno mesto izsledke njihovih modnih revij, v avtomobilskem žargonu «salonov».

Vsebina dosedanjih rubrik je bila torej precej pestra in upajmo tudi — zanimiva.

Vsakdo išče v vrsticah, tisto kar ga zanima, veseli se tudi ostalega, ki mu pride pred oči in mu mogoče koristi, vendar pazi in posega najprej po tem, kar ga najbolj miče.

V nekaj sto vrsticah ne moremo zadovoljiti vseh. Vendar bomo skušali zadostiti čimvečjemu številu bralcev, ki pa nas morajo seveda seznanjati s svojimi željami in s svojimi nasveti.

Besedo imajo čitatelji. Mi smo tu, da zadostimo v kolikor bo mogoče njihovim željam.

OZNAČBA KRVNE SKUPINE

Parlament je dokončno odobril osnutek zakona po katerem bo obvezna označka krvne skupine na vozniški knjižnici. Preiskave za določanje krvne skupine in Rh faktorja stanejo od 4000 do 5000 lir.

ACI je za svoje člane preskrbel znatno znižanje te vsote in bo krvna preiskava stala člane le 1000 lir.

Odgovorni organi morajo temeljito proučiti tudi finančno plat tega vprašanja. Izdatek 4000 lir, čeprav enkraten, pusti globoko sled v marsikaterem žepu.

KORISTNI NASVETI ZA ZIMSKO VREME

Nosite vedno v prtljažniku par verig. Dajte prednost vrstam, ki onemogočajo ne le premočrtno, ampak tudi stransko drsenje. Na primer take s plastičnimi elementi z železnimi žeblji, ali z elementi v obliki romba. Po navadi namestimo verige samo na pogonski kolesi.

Zavijajte odločno, toda ne pregrobo, v isto smer, kamor se nagiba avto, takoj ko začutite drsenje. Na ta način nastane nasprotni vrtilni moment. Ne zavirajte in obdržite nespremenjen pritisk na pedal vplinjača v kritični fazi drsenja.

Bodite previdni še posebno na tiste dele cest, ki jih zasenčujejo drevesa, zidovi in previsne skale. Tu zelo lahko nastaja tanka plast ledu. Bodite previdni v prvih jutranjih urah: često dež zmrzne na tleh in tvori zahrbtno in nevidno plast ledu.

V hladnem vremenu se vetrobran rad orosi, kar slabša vidljivost. V trgovini lahko kupimo izdelke, ki rosenje prepečujejo, na ta način, da z njimi prevlečemo vetrobran. Se najbolj preprosto pa je, da razmažemo na vetrobranu polovico sveže čebule ali krompirja.

Pravočasno je treba pregledati napravo za segrevanje. Poleti se plastične cevi rade razsušijo in počijo. Iz razpok potem filtrira nezdravi zrak pomešan z bencinskimi hlapi.

Na mokri cesti vozite previdno. Ne pozabite, da je stabilnost manjša. Zaradi tega rabimo ob hitri vožnji mnogo več prostora za zaviranje: Na suhi cesti, s hitrostjo 80 km na uro, se normalno ustavimo po 40 m, na spolzki cesti z isto hitrostjo pa šele po 180 m.

Olje za motor naj ne bo gosto, da ne bo nudilo mnogo odpora mrazu. Pri temperaturah nad ničlo zadostuje olje stopnje 30 SAE. Pri nižjih temperaturah se priporoča olje s stopnjo 20 SAE. Če rabimo Multigrade olja z menjajočo se viskoznostjo, je odveč taka previdnost.

KJER SE KRIŽAJO VRHOVI HIMALAJE, KARAKORUMA IN HINDUKUŠA

Kašmir, romantična sporna dežela med Indijo in Pakistanom

Dobrih petnajst let je že, ko se vedno pogosteje sliši ime Kašmir bodisi v radijskih poročilih, ali ga beremo v časopisih. In vselej v zvezi s kakimi obmejnimi praskami, spopadi, napadi med pakistanskimi in indijskimi četami. Zadnje čase pa je postala ta dežela še važnejša in videti je, da bo v doglednem času ta spor med obema azijskima državama morda le izravnan.

Obe državi, Indija in Pakistan, si namreč prisvajata pravico po Kašmiru. Pakistan trdi, da so Kašmirci v večini muslimanske vere, zaradi česar da mora biti njih dežela priključena Pakistanu. Indija pa zatrjuje, da si Kašmirci sami želijo živeti v sklopu Indijske unije.

Kakšna je pravzaprav ta dežela, ki jo obe tako veliki državi hočeta zase?

Novinar dr. Fischer piše ...

«V Novem Delhiju smo se vkrcali v dvomotorno letalo, ki vzdržuje zvezo s prestolnico Kašmira, Srinagarom. Poveljnik letala nam je najprej odvzel fotografske aparate in nam zelo ljubeznivo prigovarjal, da bi se zadržali v Srinagaru, češ da nam tega ne bo žal.

Kmalu zatem smo z oglušujočim hrupom leteli nad Pendžabsko ravnino, ki se razteza tako daleč, da ni videti konca. Mirno je plavalo letalo visoko po določeni zračni poti ob severovzhodnem robu Pakistana.

V Jammuju je bil kratek postanek. A nato se je naše letalo vzdignilo, da bi preletelo Himalajo. Sele tedaj sem razumel, zakaj smo morali oddati fotografske aparate. Leteli smo nad predelom, kjer so bila vojaška taborišča eno za drugim.

Od tu je postal polet precej razburljiv in takemu, ki nima dovolj trdnih živcev, bi tako potovanje odločno odsvetoval.

Letalo šviga kar med strminami večtisočmetrskih gorskih vrhov, pokritih s snegom ali ledom. Ker ni imela kabina tega letala naprave, ki bi omogočala potnikom dihanje v velikih zračnih višinah, se ni moglo povzpeti previsoko.

Leteli smo čez prelaz Banihal, čez katerega vodi edina cesta iz Indije v Kašmir. S hitrostjo 300 kilometrov je hrumelo naše letalo med gorskimi grebeni in ostrimi čermi. Ponekod so bile skale tako blizu, da bi jih lahko prijeli. Nenadoma je proti nam prihrumelo vojaško letalo. Mislili smo, da bo zdaj zdaj treščilo v nas. A je kot blisk švignilo mimo.

V takih razmerah je pač mogoče leteti edinole v jasnem vremenu, kajti v megli, bi letalo skoraj gotovo zadelo bodisi v skalo ali v gorski greben. A nato, kot bi odrezal, se je odprla pred nami širna planjava, Kašmirska kotlina, «Rajska dolina». Od daleč smo ugledali sive in že preperele koče po vasicah, ki so se tiščale tu pa tam med riževimi in zelenjadnimi nasadi.

Zatem se je jelo letalo spuščati, letelo je skoro tik nad nekim sadovnjakom in je lahno pristalo na letališču v Srinagaru».

Bogastvo Kašmirske kotline

Južni del Kašmira je peščen svet in ni posebno ugoden za obdelovanje in ni primeren za namakanje. Imenuje se Jimmu, enako kot mesto, ki leži tam. Prebivalci so izvečine hinduji, ki jih je okoli 2 milijona. Hinduji so v Kašmiru vladajoča plast in se zavzemajo za samostojno državo v okviru Indijske zveze.

Severno od Jimmuja, onstran visokega gorovja, čez katerega vodi stara «mogulska» velika cesta, je pravi Kašmir. Moderna cesta je speljana po ozki dolini Dželama, katere se je stara cesta ognila.

Kašmirska ali Srinagarska kotlina je pravo srce Kašmira. Leži nekako 1.600 m visoko, razprostira pa se 130 km daleč in je 40 km široka. V tej kotlini je tretjina vsega obdelanega sveta v Kašmiru. V tej in v še nekaterih manjših dolinah, zelo dobro uspevajo vse vrste raznega sočivja in drugih vrtnin: paradižnikov, lubenic, dinj, kumar ... Na obsežnih riževih poljih pa pridelujejo riž. A vinsko trto goje celo v višinah 4.000 m nad morjem.

Srinagar — «Himalajske Benetke»

V Kašmirski kotlini je tudi prestolnica države, Srinagar. Pravijo, da je Srinagar eno najlepših mest v Aziji. Nekateri so temu mestu vzdeli tudi ime «Himalajske Benetke». Zakaj? Ker je obdano od samih prekopov, kanalov, a tudi naravnih rek in jezer.

Dr. W. Fischer pravi o kašmirski prestolnici takole:

«Upravičeno je to mesto dobilo vzdevek «Himalajske Benetke», saj je okrog in okrog sama voda. Stevilni domačini prebivajo kar v hišah na splavu. Take plavajoče hiše nudijo celo turistom za malenkostno odškodnino.

V letalu sem se seznanil z nekim Srinagarcem, ki je preživel zimske mesece v Kalkuti, kjer je prodajal kašmirske preproge. A na poletje se redno vrača domov, kot je povedal. Povabil me je na čaj. Ko sva tako sedela pri čaju, mi je zaupal, da ima nekaj plavajočih hišic, ter mi je ponudil, da mi prav rad da eno v najem, če želim. Počutili se boste kot v raju, je še dodal. Res sem si zaželel poskusiti nekaj časa preživeti v taki plavajoči hišici. Dobil sem jo za smešno nizko najemnino: 22 rupij na dan. Hišica, postrežba in oskrba. V Delhiju ali pa v Colombu sem vsekakor precej več plačal za dnevni penzion.

Kolikšno olajšanje po zadušljivi vročini v indijski nižini! Noči so tukaj precej hladne, čez dan pa sonce kar dobro pripeka.

Za tri rupije sem najel šikaro, nekakšno gondolo, s katero sem veslal križem po kanalih in rečnih rokavih. Prijetno zleknjen na čudovito izvezenih blazinah sem užival krasoto, ki se je nudila mojim očem ob pogledu na tako raznoliko in nevsakdanje življenje in prizore ...»

Hiše v Srinagaru so povečini lesene. V muslimanskem delu mesta so vsa okna zamrežena, a muslimanske žene nosijo feredže. Prekrasna je mošeja, okrašena s čudovitimi rezbarijami v cedrovini. Del mesta, kjer žive hinduji se že na zunaj pozna. Pozlačeni stolp svetišča, a tudi njih zunanjost jih izdaja: močno so zagoreli. Moški nosijo dolge hlače in čez nje srajco, suknjič, a tudi pelerino ali pa kar odejo. Za pokrivalo jim služi bodisi turban ali pa navadna čepica iz jagnječje kože.

Ženske pa imajo na sebi dolge pisane hlače, a za okrasek težke in velike srebrne uhane.

Kanal v Srinagarju, glavnem mestu Kašmira. Hiše so iz izrezljanega lesa

Od kod spor za Kašmir?

Spor za Kašmir sega pravzaprav tja v leto 1947. A tudi že v prejšnjih stoletjih je znano, da so mnogi zavojevalci hoteli osvojiti Kašmir. Kašmir je namreč na takem položaju, da se prav tam križajo vrhovi Himalaje, Karakoruma in Hindukuša. Že znameniti perzijski vladar Aleksander Veliki je spoznal, da bo zagospodoval nad temi deželami tisti, ki bo obvladal vrhove, klance in prelaze, ki vodijo v Indijo, Turkestan in Sikiang. Ko so tam gospodarili Britanci, so po vseh teh mestih postavili močne utrdbe. Poleg tega pa so imeli na najlepših krajih svoja letovišča in druge naprave za oddih in razvedrilo.

Dolgo je trajal boj podjarmljenih narodov v britanski koloniji na Indijski podcelini. Kdo ni poznal znamenitega indijskega borca za osamosvojitev izpod britanskega gospostva, Mahatma Gandhija, ki je z ideologijo pasivnega odpora in pozneje o «civilni neposlušnosti» ter z vztrajnim in dolgim protestnim gladovanjem, nazadnje le dosegel, da je Velika Britanija pristala na neke vrste federativno ureditev in na pokrajinsko avtonomijo Indije. Tako je v večini provinc prevzela oblast Kongresna stranka. Vendar pa to še ni bilo tisto, kar so hoteli indijski narodi. Ker pa niso bili vsi pri tem prizadevanju enotni, je bila pot do končnega smotra zelo dolga in trda. Glavna ovira je bilo že staro nasprotovanje med mulimani in hinduji. Na obeh straneh so bili prenapeteži in nestrpneži. In tako sta nastali povsem ločeni stranki. Kongresna stranka in Muslimanska. A da ne bi nesoglasja med njimi zamrla, da bi ostala neprestano živa in postajala vedno ostrejša in globlja, je treba pripisati največ «zaslug» vsekakor britanskim podpihovalcem. Saj so znani mojstri v razdvajanju in njih taktika «Divide et impera», ki so jo uporabljali povsod tam, kjer niso mogli ukloniti podložnih ljudstev s silo, se je največkrat imenitno obnesla.

Razdelitev Indije leta 1947

In tako so razdelili Indijo v dva dominiona, 15. avgusta 1947. Po tej razdelitvi je v Pakistanu ostala večina muslimanov, a Indijska unija je vključevala večino hindujev.

Izven obeh dominionov sta pa ostali takrat dve največji državi, Haiderabad in Kašmir.

Nekaj kasneje se je prva tudi vključila v Indijsko unijo, medtem ko je ostal Kašmir «jabolko spora».

Se istega leta je prišlo do resnega oboroženega napada na Kašmir. Takrat so zasedli Pakistanci približno tretjino kašmirskega ozemlja, ostali del pa se je priključil Indiji. Toda tega ni priznala Organizacija združenih narodov. Zato še do sedaj ni nič odločenega glede pripadnosti Kašmira.

Nov strahoten film Hitchcockovi: «Ptiči»

V začetku prihodnjega leta bo ameriški režiser Alfred Hitchcock «kralj detektivk in napetih filmov» predstavil javnosti svojnov film «Ptiči». Pravijo, da bo to njegov najbolj napet in najbolj strašen film ter si Hitchcock obeta, da z njim utrdi svoj sloves izredno spretnega in duhovitega režiserja.

Za glavno junakinjo filma je Hitchcock izbral še nepoznano igralko Tippi Hedren, ki je do sedaj nastopala le na ameriški televiziji. Hitchcock ne prikriva, zakaj je izbral prav to igralko za svoj film, potem ko se je moral odpovedati Grace Kelly, kateri baje državni razlogi branijo, da bi še nastopala v filmih (Vendar je sedaj prav princesa Grace z vso svojo družino nastopila na ameriški televiziji v programu, ki je opisoval lepote Montecarla in je s tem nekako uradno otvorila kampanjo za povečanje turizma v državico, ki ji s svojim možem vlada in ki plava sedaj, zaradi spora s Francijo, v bolj slabih finančnih vodah). Režiser je izbral Tippi prav zaradi njene podobnosti s princesoo Grace. Je visoke in vitke postave ter je blondinka in ima razen tega prav tako dostojanstveno držo kot Grace. Hitchcock sicer pravi, da sta si obe zelo različni. «Grace je šarmantna in elegantna ter se kreta s prav kraljevsko dostojanstvenostjo. Tippi je bolj živahna in hitra ter ima smisel za humor».

In kakšna bo vsebina novega filma, ki bo baje po številnih, grozo vzbujajočih scenah, prekašal vse ostale Hitchcockove filme? Zgodba se dogaja v majhni vasici ob obali Kalifornije. Tjakaj pride na obisk mlado dekle, ki ga igra prav Tippi Hedren. Tippi predstavlja v filmu dekle, ki nima opravka z nobenimi težavami, ki živi srečno in za katero strah pred atomsko bombo sploh ne obstaja. In to vasico, oziroma njene prebivalce, napade ogromna množica različnih ptičev, ki jih vse do zadnjega ubije in pokonča. Zadnja, ki se hoče ubraniti grozne smrti je prav Tippi, ki se zateče v porušeno hišo. Toda tudi tja ji sledijo ptiči in film se zaključi s scenami, ki prikazujejo Tippi v smrtnem boju s številnimi ptiči.

«S tem filmom sem hotel rešiti dva problema, ki sta se zdela v začetku nepremostljiva» je izjavil Hitchcock «Uspelo mi je udomačiti in zdresirati nič manj kot 8000 ptičev in istočasno odkriti novo igralko. Mirne duše lahko rečem, da sta se mi obe nalogi posrečili.»

«Prepričan sem» je še izjavil, «da bo film vzbudil v gledalcih grozo in strah, ki jo v mojih filmov vedno zahtevajo.»

Za dresiranje tolikšne množice ptičev, med katerimi so kosi, čuki, krokarji in tudi galebi, je Hitchcock najel že znanega dreserja Raya Berwicka, ki je o svojem delu takole dejal: «Čeprav sem vajen ravnati s ptiči, sem vendar dvomil, da bi mi uspelo udomačiti in zdresirati tolikšno množico različnih ptičev. Največ dela sem imel prav z galebi, ki se ne pustijo prijeti, niso inteligentni ter radi napadejo človeka, če so razdraženi. V glavnem pa imajo ptiči ljudi radi ter so brez dvoma zelo inteligentni ter jih je celo laže udomačiti kot pse. Krokarji so po mojem mnenju najbolj inteligentni med ptiči. Sedaj vem, da je mogoče zdresirati tolikšno množico ptičev z manjšo muko, kot sem prvotno mislil. Občudujem pa glavno junakinjo Tippi Hedren. Res je, da je po snemanju zadnje scene dobila pravcat živčen zlom. Toda to ni nič čudnega. Koga ne bi začele preganjati mučne in grozne sanje, če bi se moral cele dneve boriti z jatami podivjanih ptičev?»

Če bo film uspel, potem bo tudi filmska kariera nove igralke zagotovljena. Tippi Hedren ima 27 let. Je bila poročena ter je ločena in ima petletno hčerko. Nekateri ji že prorokujejo, da bo prevzela v Hollywoodu mesto, ki je ostalo po odhodu Grace Kelly prazno.

Tippi Hedren je do sedaj nastopala na televiziji, Hitchcock pa jo je izbral za glavno vlogo v svojem novem filmu «Ptiči»

HOROSKOP

Veljaven od 9. do 15. decembra

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) V kratkem boste dosegli nekaj, kar si vaše srce vroče želi. Trenutki velike sreče z drago osebo. Ekonomske zadeve se bodo še izboljšale, pa tudi zdravje bo zadovoljivo.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Slučajna srečanja, toda brez trajnejših posledic. Morebitni neuspeh v poklicnem delu naj vas ne moti, ker boste z vztrajnostjo v doglednem času dosegli velik uspeh na raznih področjih.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Nič ne bo vznemirjalo vašega srca in čutili se boste neodvisni. Lepa priložnost za postranski zaslužek. V poklicnem delu bo šlo vse lepo od rok. Obisk zanimive osebe.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Lepi načrti, lepe priložnosti za prijetno zabavo in razvedrilo v prijetni družbi. Mala neprijetna presenečenja v poklicnem delu. Izogibajte se prepirov s poklicnimi tovariši. Nekdo vas bo obrekoval.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) V nekaterih ljubezenskih podvigih bodite previdnejši, da ne bo prišlo do neprijetnih presenečenj. Na poslovnem področju zadoščenje, ki pa ne bo brez kapljice grenkobe.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Ugodni in prijetni dnevi polni harmonije z ljubljeno osebo. Sklenili boste nova prijateljstva. Poklicno delo se bo lepo razvijalo, čeprav boste naleteli na nepričakovane ovire.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Nepričakovan obisk vas bo spravil v zadrego, vendar boste kos položaju. Zvezde so na splošno ugodne in je treba samo malce več poguma in odločnosti. Prejeli boste zanimive ponudbe in predloge.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Bodite bolj uvidevni in popustljivi tako v domačem kot v tujem okolju in izognili se boste grozeči nevšečnosti. Ugodne razmere za uresničitev zanimive in koristne pobude.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Ne razburjajte se zaradi malenkostnih stvari, ki jih boste hitro rešili in vzpostavili harmonijo. Zanimivi razgovori, ki bodo lahko imeli daljnosežne posledice.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Ob začetku tedna boste glede srčnih stvari naleteli na oviro, kasneje pa se bo vse lepo uredilo. V poklicnem delu je treba več vztrajnosti, poguma in tudi spretnosti in uspeh ne bo izostal.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Doživeli boste nekaj lepih dni z drago osebo. Samo pozor na pretirano ljubosumnost, ki lahko marsikaj pokvari. Živahni razgovori bodo rodili koristne rezultate, ki jih lahko lepo izkoristite.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Prijetno presenečenje in obisk, ki vas bo razveselil. Veselo razpoloženje v zabavni družbi. Potreben je razgovor z neko osebo, da se razčistijo neki dokaj zapleteni odnosi.

KRIŽANKA

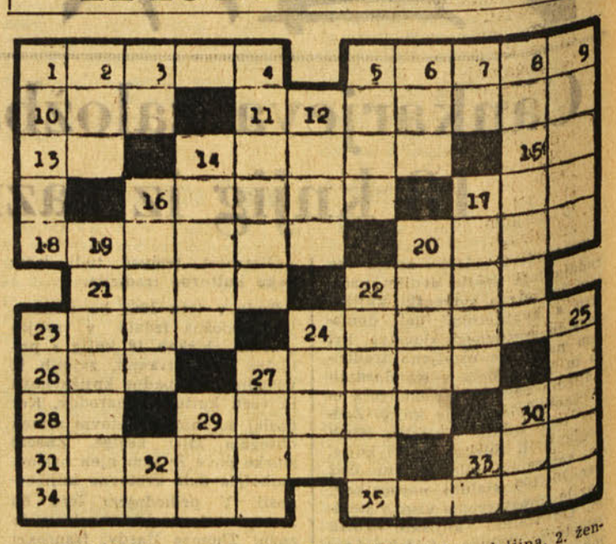

VODORAVNO: 1. kraj blizu Trsta, 5. značilna lastnost, 10. veznik, 11. zavraten napad, 13. ton v solmizaciji, 14. zaslomba, 15. prislov, 16. padavina, 17. obžalovanje, 18. del sveta, 20. mesto ob Jadranu, 21. mesto ob Kvarneru, 22. vrh v Veliki Kapeli, 23. žensko ime, 24. poljedelec, 26. turški gospodar, 27. lapor, 28. predlog, 29. del sveta, 30. člen, 31. žensko ime, 33. osebni zaimek, 34 ranocelnik, 35. kraj blizu izvira Kolpe.

NAVPIČNO: 1. daljina, 2. žensko ime, 3. osebni zaimek, 4. pomota, 5. zbirka, 6. žensko ime, 7. predgorje, 8. žensko ime, 9. izpričevalo, 12. utežna enota, 14. omika, 16. dan v tednu, 17. otok v Sredozemskem morju, 19. vojna ladja, 20. rabota, 22. obrtnik, 23. hrvatski pesnik in pripovednik, 24. mamilo, 25. rudniški delavec, 27. pogled, 29. kraj ob Adiži, 30. pritok Save, 32. veznik, 33. predlog.

iz naših krajev

TEDEN

Vprašanje cene mleku je bilo v tem tednu predmet živahnih in ostrih razprav ne samo med direktnimi proizvajalci, t. j. med našimi kmetovalci in živinorejci, temveč tudi v raznih upravnih organih, kot so občinski sveti, pokrajinska posvetovalna komisija ter pokrajinski odboru za cene. Zaključek vseh teh razgovorov, predlogov, in protipredlogov pa je bil ta, da je v petek pokrajinska komisija za cene sklenila ceno mleku dvigniti in sicer v litrskih steklenicah od 82 na 87 lir, v pollitrskih od 41 na 45 lir, neustekleničeno mleko pa od 72 na 76 za liter. Praktično to pomeni, da se je cena mleku zvišala povprečno za 5 lir na liter, kar je nekoliko manj kot so zahtevali trgovci z mlekom na debelo, toda znatno manj kot zahtevajo direktni proizvajalci, za katere je ugotovljeno, da prodajajo mleko s čisto izgubo 25 lir na liter.

Ta odločitev pristojnega pokrajinskega organa za določanje maksimalnih cen je seveda naletela na negodovanje pri naših živinorejcih, ki si z nekaj lircami gotovo ne bodo mogli pomagati v teh kritičnih časih za naše kmetijstvo, katerega je tako občutno prizadela suša v letošnjem letu. Prav tako pa seveda ne bodo mogli izvleči iz krize naše kmetijstvo razni oblastveni prispevki, ki so skupno dosegli borih 15 milijonov lir, med katerimi sta tudi tista dva milijona, ki ju je nakazal oz. odobril pokrajinski svet na svoji zadnji seji v torek.

Repentaborski občinski svet pa je imel na dnevnem redu svojih zadnjih dveh sej tudi delikatno vprašanje občinskega tajnika, ki je italijanske narodnosti in ki ne obvlada slovenščine, čeprav naj bi služboval v povsem slovenski občini. Na zadnji seji v petek so svetovalci sprejeli osnutek pritožbe, ki jo bodo glede tega poslali mešanemu jugoslovansko - italijanskemu odboru za zaščito manjšin.

Vprašanje formiranja novega občinskega odbora za tržaško občino je toliko napredovalo, da so tudi socialdemokrati formalno pristali na ponudbo KD za formiranje tristranskarskega odbora in da so na skupnem sestanku predstavnikov strank, ki bodo sestavljale manjšinski odbor že sklenili, da bodo pospešili s pripravami za sklicanje novega občinskega sveta in za izvolitev novega župana še pred božičnimi prazniki. Skupni kandidat vseh treh strank za župana bo dr. Franzil (KD), kandidat za podžupana pa naj bi bil socialdemokrat Dulci.

V teh dneh so pristojne oblasti odobrile gospodarske načrte za finančno leto 1962-1963. Ti načrti predvidevajo skupno 3 milijarde 123 milijonov lir za razne izdatke na področju pokrajine. Od tega odpade 900 milijonov za javna dela, predvsem za gradnjo hiš v okviru raznih ustanov, 400 milijonov za dela v okviru Selad, 150 milijonov za dela v okviru industrijskega pristanišča, 40 milijonov za vzdrževanje cest ANAS, 800 milijonov za pomorska in pristaniška dela itd.. Postavka 540 milijonov je določeno za dopolnitev pokrajinskega in občinskih proračunov. Okoliške občine bodo iz te postavke prejele: devinsko-nabrežinska občina 23 milijonov, dolinska 16,5 milijona, zgoniška 8 in repentaborska 7 milijonov.

Na sindikalnem področju je napovedana nova 48-urna stavka kovinarjev zasebnih podjetij za 12. do 14. t. m., ker so se pogajanja v Rimu razbila. Stavkali bodo tudi kovinarji v Trstu. V stavkovnem gibanju pa so v tem tednu bili tudi uslužbenci Telve.

Naše slovensko kulturno življenje je v tem tednu zabeležilo tri pomembne dogodke. Prejšnjo nedeljo je bila v Križu druga letošnja premiera Slovenskega gledališča s «Pravljico o carju in pastirju», ki je dosegla zelo lep uspeh. Premiera je bila v Križu zato, ker tržaški Avditorij do takrat še ni bil preurejen. V petek zvečer je bilo v okviru živahno aktivnega Slovenskega kluba zanimivo znanstveno predavanje dr. Globevnika iz Ljubljane o novi jugoslovanski ustavi, v začetku tedna pa je izšel tradicionalni «Jadranski koledar» za l. 1963, ki izhaja pod pokroviteljstvom Slovenske kulturno-gospodarske zveze. Koledarju so dodane tudi 4 knjige Prešernove knjižnice.

Vse življenje v Gorici in deloma tudi na Goriškem, se je v preteklem tednu vrtelo okrog tradicionalnega Andrejevega sejma in raznih drugih gospodarskih manifestacij, ki so bile v njegovem okviru organizirane. Čeprav je mrzlo in vetrovno vreme precej oviralo dober potek sejma, zlasti delo potujočih trgovcev, ki so razstavljali svoje blago na prostem, pa je bil vendar obisk sejma zlasti v glavnih treh dneh povsem zadovoljiv.

Omenimo naj letošnjo novost — to je obrtno — industrijsko razstavo, ki so jo letos prvič organizirali, da bi dali sejmu bolj gospodarski poudarek in ne samo zabavnega, ki je bil značilen vsa povojna leta za to manifestacijo. Razstava je bila odprta v obeh dvoranah UGG na Trgu Battisti, do petka 7. t. m.. Svoje izdelke je na njej pokazalo skoro 70 domačih razstavljalcev in moramo reči, da je kar dobro uspela. Zato nameravajo prireditelji razstavo tudi prihodnje leto ponoviti in jo še povečati in izboljšati.

Tudi razstava kmetijskih strojev na trgu na debelo je imela letos večji obseg kot prejšnja leta ter je vzbudila zanimanje kmečkih obiskovalcev z obeh strani meje. Prav tako je vzbudila pozornost razstava umetne obrti v dvorani trgovinske zbornice v goriški pasaži, ki je bila prav tako odprta do 7. t. m..

Kar se tiče pokuševalnice vin naj omenimo, da so v treh dneh, ko je bila odprta, prodali okrog 41 hl izbranih domačih vin, predvsem iz Brd, poleg precejšnje količine kranjskih klobas in rib raznih vrst.

V ponedeljek je bil na obisku v Gorici državni podtajnik za turizem in gostinstvo poslanec Ruggero Lombardi. Ustoličil je novi upravni odbor pokrajinske ustanove za turizem, ki bo deloval v prihodnjih štirih letih. V odboru je 22 ljudi in med njimi tokrat tudi zastopnik Slovencev. Lombardi je bil tudi v Gradežu, kjer si je ogledal tamkašnje turistične naprave in obenem poslušal izraze zaskrbljenosti, da se vedno bolj občuti konkurenca tujih obmorskih letovišč, predvsem jugoslovanskih ob zgornjem Jadranu. Obljubil je pomoč svojega ministrstva za razvoj turizma na Goriškem.

Za zaključek naj omenimo še podatke o osebnem obmejnem prometu na Goriškem, ki je v preteklem novembru dosegel 117.682 prehodov v obeh smereh. Od tega je šlo čez mejo s propustnicami 28.337 italijanskih in 72.596 jugoslovanskih državljanov. To je sicer nekaj manj kot prejšnji mesec, kar pa je običajni pojav sezonskega značaja.

NA PREDSINOČNJEM SESTANKU ŽIVINOREJCEV ZGONIŠKE OBČINE POSTAVLJENE ZAHTEVE

Za pravočasne in učinkovite ukrepe v korist propadajočega kmetijstva

Živinorejci ne morejo več prodajati mleka z izgubo 25 lir pri vsakem litru
Za sestanek županov z vladnim generalnim komisarjem glede vprašanja kmetijstva

V petek zvečer je bil na županstvu v Zgoniku sestanek živinorejcev zgoniške občine, ki je bil sklican na pobudo Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov. V sejni dvorani županstva se je zbralo kakih 30 živinorejcev, katere je najprej pozdravil župan Alojz Pirc; potem pa je povzel besedo tajnik Kmečke zveze inž. Josip Pečenko. Govornik je obravnaval predvsem dva problema, ki danes najbolj težita naše kmete: vprašanje suše in vprašanje mleka. Glede mleka je inž. Pečenko podal obširno strokovno poročilo o sedanjem položaju ter poudaril, da so živinorejci že pred leti zahtevali zvišanje cen pri odkupu v hlevu, saj je vsakomur jasno, da proizvodni stroški daleč presegajo odkupno ceno. Po akciji, ki se je začela pred mesecem, dni so živinorejci našega področja upravičeno pričakovali, da bodo oblasti kaj storile v pomoč kmetom, namreč v smislu, da bodo priznale pravično ceno mleku, ki bi morala znašati najmanj 75 lir v hlevu.

Toda odbor za cene je vzel v pretres prošnjo, ki so jo naslovili odboru trgovci, in na osnovi te prošnje se je cena mleku zvišala za litrske steklenice mleka od 82 na 87 lir, to je za pet lir. Če sedaj upoštevamo pogodbo s «Salpat», tedaj lahko zračunamo, da bo od tega poviška dobil proizvajalec komaj 5 osmin ali približno 3 lire. Mleko bo torej plačano namesto po sedanjih 50 lir — po 53 lir.

Ta povišek je torej tako neznaten, da se o njem sploh ne splača razpravljati. Toda če hočejo živinorejci doseči pravično ceno mleku, tedaj se morajo zavedati, da borba, ki jih čaka, ne bo niti kratka niti lahka. Pogoj za dosego uspehov pa je nedvomno v čim tesnejšem sodelovanju kmečkih organizacij, saj je v tem trenutku in za specifično vprašanje mleka enotnost bolj kot kdaj potrebna, če hočemo, da ohranijo kmetje in živinorejci pogoje za svoj življenjski obstoj.

Končno je inž. Pečenko govoril še o suši in o prispevkih, ki so bili dodeljeni v ta namen. Ugotovil je, da je pomoč absolutno nezadostna in je zahteval, da bi morala priti na pomoč država, in sicer v smislu določil, ki ijh predvideva zakon št. 739.

Sledil je govor predstavnice Zveze neposrednih obdelovalcev iz Ul. Roma 20 ge. Pesina, ki je uvodoma povedala, kaj je bilo doslej storjenega za dosego pravične cene mleka, potem pa je dejala, da bi bilo v tem trenutku sodelovanje vseh kmečkih organizacij pravilno, saj bi se na ta način lahko dosegli večji uspehi v korist prizadetih kmetov oziroma živinorejcev. V enakem smislu je govoril tudi tajnik Zveze malih posestnikov Marij Grbec, ki je tudi zaključil izvajanja govornikov.

Sledila je živahna razprava, v kateri so živinorejci in kmetovalci izražali svoje negodovanje proti malenkostnemu povišku cene mleka ter pri tem ugotavljali, kako velike stroške imajo pri proizvodnji mleka. tako da morajo izgubo kriti z drugimi dejavnostmi.

Z naše strani, in sicer kot tolmači zahtev prizadetih živinorejcev, pa ne moremo kaj, da ne bi še enkrat poudaril naslednje:

Kmetijstvo tržaškega področja je na robu propada. Živinoreja, ki je temelj kmečkega gospodarstva, je na tem, da bo v najkrajšem času prenehala obstajati in z njo bo šlo po rakovi poti vse naše kmetijstvo. Vprašanje je, ali je dolžnost oblasti, da v tem kritičnem trenutku in položaju priskočijo na pomoč, ali ne. Vprašanje je tudi, ali oblasti razumejo sedanji položaj in če se zavedajo, kakšne hude posledice izhajajo iz njega.

Na vprašanja nočemo odgovoriti. Vemo pa to, da so kmetje in živinorejci bolj kot kdaj odločeni braniti svoje pravice. Slišali smo, da so pripravljeni na kakršnekoli žrtve, samo da ohranijo svojo zemljo. Slišali smo, da so pripravljeni pripeljati svojo živino na Veliki trg v Trst — če bi to kaj pomagalo, da se njihov položaj reši.

Toda kako bodo svoje zahteve dosegli in kako bodo vodili borbo, to je stvar njihovih strokovnih organizacij in njih samih. Z naše strani bi radi le poudarili nujnost sestanka, ki so ga zahtevali župani petih okoliških občin z vladnim generalnim komisarjem, da se načne razprava o vseh perečih problemih, ki težijo in upropaščajo naše kmetijstvo. To naj bo prvi korak, če hočemo, da se število brezposelnih ne bo še povečalo.

PRAPROT

Nedavno smo omenili, da je pot od naše gostilne do pokrajinske ceste Prosek-Šempolaj potrebna popravila. Pred dnevi nam je župan povedal, da se bo to kmalu zgodilo. Tudi je obljubil, da bodo popravili nekaj vaških poti. In prav glede tega bi radi povedali svoje mnenje. Ne želimo namreč, da bi se pri popravilu vaških poti ponovila enaka praksa (da se milo izrazimo), kot smo jo videli in tudi obsojali pred leti ob urejevanju glavne vaške poti. Tedaj je občina popravila pot, ki ni služila vsem. Kot smo zvedeli, namerava občina popraviti (asfaltirati) poti med spodnjo in zgornjo vasjo, in sicer: od gostilne do Zidarića (po domače Kamnarjevi), od tam do trgovine Lupinc in do vaškega napajališča. Od teh treh trakov je edino prvi, ki služi vaščanom spodnje vasi in deloma tudi tujskemu prometu, dočim prideta ostala dva v poštev le za enega vaščana. To je nedvomno občini dobro znano.

Kakšna načela torej odločajo pri popravi vaških poti? Mislimo, da pridejo v poštev predvsem one poti, ki vaščanom najbolj služijo, in sicer najprej tam, kjer so najbolj izpostavljene nalivom. Prej omenjene poti pa so v primerjavi s potmi v gornji vasi neprimerno na boljšem. Razen tega je vsakomur jasno, da je glavna pot iz zgornje vasi do pokrajinske ceste mnogo važnejša kot pa poti, ki jih občina namerava urediti; ta pot je od križišča (Kante) do pokrajinske ceste izredno slaba. Kot je že, bo tudi v bodoče služila avtobusnemu prometu. Upamo, da bo občina to upoštevala.

REPENTABOR

Vprašanje občinskega tajnika je predmet razgovorov po vseh hišah naše občine. Vsi vaščani smo si enotni v tem, da mora biti na tajniškem mestu človek, ki bo z nami lahko govoril v našem domačem jeziku. Cenimo prizadevanja sedanjega tajnika, ki se slovenščine uči, a ne moremo razumeti, da je bil za svoje šolanje in učenje poslan prav v našo občino. Mar ne bi lahko ostal v Trstu in ko bi res dobro obvladal slovenščino, bil poslan na Repentabor?

Zelo nas je začudilo, da g. učitelj Lupinc ni glasoval za predlog, po katerem naj bi se svetovalci pritožili na mešano komisijo za zaščito manjšinskih pravic. To spravlja v čudno luč njegovo osebo in tudi stranko, ki jo zastopa v občinskem svetu, a slišali smo, da tudi volivci, ki so zanj oziroma za njegovo listo glasovali ob zadnjih volitvah, niso z njegovim ravnanjem prav nič zadovoljni.

Nekdo je sicer zagovarjal njegovo stališče, češ da je treba najti Slovenca, ki bo lahko prevzel tajniško mesto. Toda mi vemo, da tajnika namešča prefektura in ne občina, zaradi česar je njegov diplomatski izgovor povsem jalov.

Vsekakor želimo ,da bi bila zadeva s sedanjim tajnikov čimprej rešena ,saj tako ne more naprej. To, kar počenja prefektura, je namreč groba diskriminacija proti našemu prebivalstvu in zato bi bilo prav, da se zadeva čimprej razčisti.

ZABREŽEC

V zvezi z gnusnim zločinom, ki ga je izvršil Mario Primi, ko je zadušil 14 let staro Ado Spadaro, so nekateri italijanski listi — zlasti pa «Piccolo» in «Piccolo della Sera» objavljali vesti — iz katerih je bilo razvidno, da je bil zločin izvršen v vasi «Moccò» — po naše Zabrežec.

Očitno je, da novinarji pri teh italijaskih listih nimajo pojma o vaških imenih, čeprav gre za vasi v najbližji tržaški okolici. Vsak povprečen Tržačan namreč ve, da se Zabrežec po italijansko imenuje «Moccò», medtem ko je bil zločin izvršen na cesti, ki vodi s Ključa proti Ricmanjim, oziroma na pokrajinski cesti nad Ricmanji, in torej najmanj 3 km od Zabrežca.

Zatorej si ne moremo kaj, da ne bi javno obsodili pisanja in potvarjanja omenjenih italijanskih listov, ki so pisali o «zločinu v Zabrežcu», kar ne odgovarja resnici.

Zato bi bilo umestno, da bi se novinarji «Piccola» in «Piccola della Sera» naučili najprej nekoliko zemljepisa in šele potem solili pamet ljudem, ki prebirajo ta časopisa.

Toliko v vednost javnosti, saj se zavedamo, da utegne prav zaradi takega neodgovornega pisanja pasti senca na našo vas, ki ni prav v ničemer prizadeta.

S sestanka živinorejcev na zgoniškem županstvu

OPČINE

Pred stirinajstimi dnevi smo se poslovili na Opčinah od splošno priljubljenega moža Jožeta Mahniča. Od rane mladosti vajen trdega življenja je dal vse svoje moči družini in poklicu. Mahničevega Pepeta je odlikoval čisti in nesebični značaj, blago srce in klena narodna zavednost, za kar je dal obilo dokaza za časa narodnoosvobodilne vojne. Zato so ga vaščani, njegovi stanovski tovariši in vsi, ki so ga poznali zelo cenili in spoštovali. Toda tudi njemu — kot mnogim našim možem, ki so zrastli v trdih življenjskih pogojih in ki so si s pridnostjo, s strokovno sposobnostjo in premočrtnim značajem ustvarili življenjski obstoj, družino in dom ni bila naklonjena usoda. Umrl je po dolgi bolezni komaj 49 let star, ko si je pravkar ustvaril pogoje za varno in boljšo življenjsko pot. Pri vaščanih in stanovskih tovariših pri ACEGAT, kjer je bil zaposlen dolgo let, je prezgodnja smrt Pepeta Mahniča vzbudila občuteno sočustvovanje, kar je pričala velika množica ljudi, ki so ga s številnimi venci spremili na zadnji poti.

Vsa vas sočustvuje s hudo prizadeto družino in ji s tolažilno besedo izreka iskreno sožalje.

R. H.

NABREŽINA

Nikjer na Tržaškem niso tako naglo in množično opuščali zemlje kot se je to vršilo že dobra štiri desetletja na področju naše občine. Osnovni vzrok temu pojavu je pasivnost področja ali pa po naše — v velikem odstotku popolnoma nerodovitnih ali pa le delno rodovitnih površin, kar pomeni ,da ni pogojev za uspešno kmetovanje. Takšne razmere so rodile polkmetstvo ali delovno silo, ki išče življenjske pogoje pretežno v kmetijstvu, ali pa pretežno v zaslužku. To razmerje (pol kmet pol delavec) se je naglo spremenilo v prilog zadnjega, in to v mnogih primerih tako, da kmetovanje popolnoma odpade.

Ta proces je pospešila fašistična era. ki je čimbolj skrbela, da spravi naše kmetijstvo na plavajočo ledeno ploščo. Po drugi svetovni vojni so prilike za zaslužek zvabile delovno silo, ki je še bila nekaj navezana na zemljo, na razna delovišča, danes pa je močan magnet predvsem industrija, ki s tem, da posredno ali neposredno nudi delavstvu boljše pogoje, odvaja polkmete od zemlje. Kmetovanje ni že postalo breme le v gospodarskem, ampak prav toliko in še bolj v duševnem pogledu. So bele vrane oni, ki jih zemlja mika, priteguje, veseli in je ne smatrajo le za predmet kupčije. Temu je razen omenjenih in drugih razlogov krivo tudi pomanjkanje strokovne izobrazbe. To ne more onim, ki razpolagajo s primerno površino zemljišča, nuditi možnosti, da bi se z umnim in intenzivnim gospodarjenjem mogli posvetiti tej ali oni stroki, recimo zelenjadarstvu, reji drobnih živali i. dr.

S kakšno brzino razpadajo stare trdne kmetije, ni vidno le iz ledin ali iz opustošenih oranic, pač pa tudi iz že razpadlih, razpadajočih, oziroma iz kmečkih domov, preurejenih v stanovanjske namene. Prav tako se to vidi iz izredno skrčenega števila goveje živine. Letošnje leto, slabo zlasti za krmo, bo to še pospešilo. Je pa že tako, da ko se hlev glede na število repov enkrat zmanjša, se navadno več ne zveča. Namesto tega slišite utemeljitev, da se ta reja ne izplača. O tem bi se sicer moglo govoriti, a v mnogih primerih to drži. A hlev s skrčenim številom glav pomeni bližino propada, prazen hlev pa pomeni propast kmetije. Tega pa si menda ne želijo niti oni, ki na to resnico skomignejo z rameni, češ da jih to ne briga. Saj bi bilo prav, če bi bila zadeva tako enostavna. In enostavna bi bila (če si jo razlagamo le z gospodarskega stališča), če bi bilo jamstvo za stalen zaslužek. Tega pa ni in ne more biti, ker v tem ne odločajo le prizadeti (podjetje in delavstvo), ampak druge «više sile». Želeti je, da bi do tega ne prišlo. Vendarle mislimo, da mož iz polkmetstva ne greši, če zemlji ne obrne hrbta, saj ob umnem delu in zdravem računu, prilagojenem vsakokratnim krajevnim potrebam, ne more biti nikoli in nikomur v breme.

Sprehod po našem Krasu

Ne prideš več v nobeno vas na tržaškem Krasu po starih kolovozom podobnim poteh; povsod gladke in široke ceste, tudi one — čeprav ne vse — ki jih vzdržujejo kraške občine. Tudi cestno omrežje pove, da je Trst nasproti svojemu zaledju kot velika glava na telesu pritlikavca.

Značilna sivina kraških naselij, skladna z okoljem — s kraško prirodo, se postopno pogreza v barvitost novih in preurejenih domov, zgrajenih v novih modernih slogih. A le v redkih primerih se skrb za zunanjost doma (vrt, dvorišče) ujema s skrbjo za njegovo notranjost; prva se zanemarja, a druga se največkrat pretirava. Lep udoben in zdrav dom krije pomembno življenjsko potrebo in je dragocena imovina. Njeno pravo vrednost pa mu da šele prizadevanje, ki mu pravimo čut za naravno lepoto.

Že od daleč se loči, katere od novih ali preurejenih stavb so namenjene gospodarstvu: kmetijstvu, obrtništvu, trgovini. Gostilne in trgovine niso več «vaške», ampak so urejene čimbolj mestno; prve za tujce, ki si vedno bolj želijo čimbolj stranskih, miru nih krajev, druge za domačine. Kjer je prej bila in je komaj životarila le ena, si danes konkurirata in dobro napredujeta dve trgovini, obe dobro založeni z raznovrstnim blagom.

Tudi javna poslopja je moč ločiti po njihovem namenu od ostalih stavb zasebnega značaja, s katerimi pa niso v posebni harmoniji. Tudi zanje, predvsem za šole in vrtce, velja kar smo rekli o domovih: ob njih je pušča, ki ni in ne more biti v skladu s poslanstvom vzgojnih zavodov. Prav na takih primerih razberemo pomanjkanje vsakega razumevanja za naravo, za njeno olepšanje, izboljšanje. Sicer pa kaj bi še naprej govorili, ko pa se je o tem že toliko pisalo! Živimo pač v taki razcefrani dobi.

Res v takšni muhasti dobi, da naletimo tudi na protislovja kot je tole: Petična gospa si postavlja upadljivo razkošne dvorce na skrajnih puščah in ob spranih stenah. A tudi semkaj vlijejo življenje. Ali je to samo iz bahavosti? Mislimo, da ne, vsaj ne v vseh primerih... V onih hrastičih, gabrovini, jesenovini, v onih stenah in stezicah okrog novega doma mora biti tudi nekaj smisla in ljubezni do kraške prirode. Kot je tukaj odločal denar, tako bi mogla postopno mnogo pričarati dobra volja.

Dobra volja A želeti bi bilo, da bi se v take ukrepe vključil tudi razum; predvsem razum z gospodarskim računom. Zdi se, da se je tržaški Kras tekom let obrasel in vedno bolj skriva svoja rebra. Pa slišimo Kraševca: «Ni več tako potrebno s sekiro v gozdič in plin prihrani med letom nekaj voz drv. Tako je prav. Naj drevje le raste in preraste ves Kras, lepši bo in več vreden».

Dobro mnenje, a ne povsem točno. Res je gozd Krasu potreben, zelo potreben. A ne tako. Potrebno je, da poseže vmes človek in mu z načrtnostjo nakaže pot. Saj vendar ni ves naš Kras samo za les. Ne mislimo samo na kraška polja, ker je res tako, kar večkrat čitamo. Izboljšati je treba naše travne parcele. Semkaj naj bi posegel razum.

Ezulska naselja so naselja v naseljih s svojim posebnim pečatom in poglavje zase. So znamenja, ki kažejo, da bo odtis tega pečata postopno bledel, ker si zgodovina utira pot v drugačno smer, kot jo nakazuje to vsiljeno poglavje.

Kako pa je v ostalem novega po Krasu? Za odgovor navedemo besede Kraševca: «Saj ni tako slabo. Kdor živi s pametjo, se ne more tožiti. Masti si ne moremo napraviti, a se vsaj živi bolj človeško. Zato se čudim, da se več ne družimo, porazgovorimo, zapojemo, če hočete tudi po naše skregamo, tako kot je bilo prej. Iskali smo se. Danes je skoro vsakdo le pod svojim kaminom ali pa gre svojo pot. Vedno čujem: to naj napravijo drugi, ono tretji... Kaj nam res ne ostane drugega, kot se zapreti vase in v svoje osebne zadeve? Jaz mislim, da bi morali bolj posnemati vse one, ki delujejo v naše skupno dobro».

Na to lahko pripomnimo, da tudi ta preprosti Kraševec občuti pomanjkljivost naše civilizacije.

«Pravda» o režnji trt

Še traja tiha pravda o vprašanju režnje trt, oziroma pravda med tremi mnenji o tem vprašanju. Eni vinogradniki se namreč držijo režnje v enem, drugi v drugem času, tretje pa bi mogli imenovati nekakšne sredince. Režnja pa je važno vinogradniško opravilo in zasluži čim večjo pozornost.

Ko trta opravi svojo nalogo, to je ko plod (grozdje) dozori in ga poberemo, se v listju in mladikah nabere hrana (škrob). Od tam se kasneje pretaka v starejši les in v korenine. To se vrši od trgatve dokler listje porumeni in odpade, torej do konca novembra in je rezervna hrana za naslednje leto.

Če trs zgodaj režemo, mu to hrano odvzamemo in ga s tem oslabimo. Zaradi tega trta spomladi kasneje odganja, kasneje zori in največkrat da slabši pridelek. Ko listje odpade, se sokovi več ne pretakajo — rastlina nekako upade ali živi v spečem stanju. To traja nekako do konca februarja, ko se srednja dnevna temperatura dvigne na 7 do 8 stopinj C. Če trs obrežemo v tem času, ga ne oškodujemo za prej imenovano rezervno hrano (ki se je že prej nabrala v starejšem lesu in koreninah), zato bo prej odganjal, prej cvetel in pognal več poganjkov (ki jih kasneje mandamo), kakovost pridelka bo boljša. Ta rez je primerna zlasti za toplejše (naše) kraje.

Pozna rez (v marcu) tik preden začne trta poganjati pride v poštev v hladnejših krajih. Trta se bo solzila in izgubila nekaj hranilnih snovi; nekatera zalita očesa segnijejo. Takšni trsi poganjajo kasneje, cvet se razvije kasneje, a opršitev je boljša in pridelek večji. Ne kaže pa z rezjo čakati tako dolgo, da gornja očesa odženejo mladice. V tem primeru bi se trs preveč izčrpal in vegetacija na spodnjih nerezanih očesih bi se preveč zavlekla. Tako pozna rez je umestna le v primeru močne zimske pozebe, a takrat šele v maju, ko vidimo, katera očesa so še ostala živa.

Kaj pa s sredinci, oziroma z njihovim takoimenovanim delnim ali kombiniranim rezom? Te se poslužujejo v legah, kjer preti nevarnost poznih slan in mraza. Nepotreben les porežemo v času počivanja, reznike narežemo daljše in jih prikrajšamo na ustrezno dolžino šele ko zgornja očesa že odganjajo. Tako dosežemo poznejše odganjanje in cvetenje ter boljšo opršitev in s tem večji pridelek.

Še traja tiha pravda o vprašanju režnje trt, a zelo majhen je odstotek pristašev zgodnje, pozne, oziroma delne režnje, ker se vinogradniki drže pravila: Reži trto, ko spi. Prednosti te režnje jim je pokazala praksa tekom stoletij.

TRNOVICA

Pokrajinsko cesto so popravili do občinske poti, ki vodi s te ceste proti Samatorci, Prihodnjo pomlad bodo nadaljevali z urejanjem do Sempolaja. Celotna dela bodo stala nad 28 milijonov lir. Ta cesta bo mnogo zalegla, kar sledi tudi iz zanimanja za nekatera zemljišča, primerna za napravo gostinskih obratov.

VELIKI REPEN

Pretekli torek popoldne smo spremili na zadnji poti doslej najstarejšo občanko Katarino Skabar. Pokojnica je bila kljub visoki starosti 92 let še do nedolgo tega polna življenjske sile, potem pa je začela naglo pešati, dokler ni klonila.

V velikem številu smo jo spremili na zadnji poti. Naj ji bo lahka domača zemlja, svojcem pa izražamo naše sožalje!

ŠTIVAN

Kot je znano ,so se na kraju, kjer leži naše naselje, odigrali tako pomembni zgodovinski dogodki, da so ga poznali daleč preko sedanje državne meje. Nekoč pogansko svetišče, nato v vodah Timava rimljanska luka, božja pot in tržišče, nazadnje kobilarna.

Priroda je tukaj ustvarila take pogoje, ki jih današnja civilizacija obilno izkorišča; vode Stivanke (Timave) zalagajo vodovod in na ravnini je zrasla papirnica, ki že igra važno in bo v bodoče igrala še važnejšo gospodarsko vlogo. Nas kot delavce zanima, koliko naših ljudi bo tu imelo stalno delo in pod kakšnimi pogoji, oziroma kako bo upoštevana njihova sposobnost. Ko delavec polnovredno izvrši svojo delovno dolžnost in izpolni pogoje, ki mu jih narekuje delo, ni in ne sme biti vzroka za zapostavljanja, kot smo že pisali. To naši ljudje že občutijo in bodo občutili vse dotlej ,dokler se bodo med njimi nahajali preddelavci, ki ne morejo iz stare kože. Takšna koža pa ima večkrat duh po rasizmu. Čeprav ni to javno, se da vohati. V takem ozračju se rodijo povodi za šikane. Naš delavec ima za take reči dober nos. Take razmere niso zaželene v nobenem podjetju in tudi v tem ne. Najmanj pa si jih želimo mi.

Glede na promet, ki se vedno bolj razvija tudi v mednarodnem smislu, bi bilo umestno, da bi občina ta važni del tržaške pokrajine čimbolj olepšala. Turistična ustanova pa bo storila prav, če bo — kot slišimo — za prihodnjo sezono poskrbela, da bo turiste na primeren način opozorila na zanimivosti našega kraja. Vsekakor pa smo hvaležni občini za njen namen, da bi izboljšala javno razsvetljavo.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 12, najnižja 7.2, ob 19. uri 8.9; zračni tlak 1029.6 raste, veter severovzhodnik 4 km, vlage 43 odst., nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 10.8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 9. decembra
Valerija
Sonce vzide ob 7.34 in zatone ob 16.20. Dolžina dneva 8.46. Luna vzide ob 15.23 in zatone ob 4.46
Jutri, PONEDELJEK, 10. decembra
Smiljan

PRISPEVEK ZA IZVAJANJE GOSPODARSKEGA NAČRTA 1962-63

Tri milijarde lir za izvajanje javnih del na tržaškem področju

Nakazilo ustanovi IACP za gradnjo ljudskih hiš je odločno prenizko in z njim lahko zgradijo največ 80 skromnih stanovanj

V preteklih dneh je vladni komisar dr. Mazza potrdil prispevek za javna dela, ki ga predvideva proračun vladnega komisariata in ki se nanaša na gospodarski načrt za leto 1962-63.

Za sedaj je bil sprejet samo seznam stroškov, medtem ko bo moral vladni komisariat sprejeti tudi zadevne načrte. Prispevek vladnega komisariata v okviru gospodarskega načrta 1962-63 znaša skupno 3 milijarde 123 milijonov lir.

V okviru prispevkov za javna dela, je na prvi pogled precejšnja vsota namenjena za stanovanja, in sicer skupno 900 milijonov lir. Od teh je 350 milijonov namenjenih za posojila «Aldisio», 270 milijonov Zavodu za ljudske hiše (IACP), 230 milijonov begunski ustanovi AOPGD za begunska stanovanja in 50 milijonov kot prispevek podjetjem, ki gradijo stanovanja za svoje uslužbence.

Pri tej postavki moramo najprej omeniti prispevek za posojila «Aldisio». S 350 milijoni prispevka bo v tem finančnem letu dobilo posojilo najmanj 120 prosilcev. Se pravi, da se izdajanje posojil «Aldisio», čeprav ne v tako velikem številu kot pred desetimi leti, vendar nadaljuje, česar mnogi naši čitatelji ne vedo. Zato opozarjamo vse tiste, ki bi želeli najeti posojilo «Aldisio», da se ta posojila še nadalje izdajajo in naj se za vse informacije obrnejo na poseben urad za načrt «Aldisio», ki posluje pri Tržaški hranilnici (Cassa di Risparmio).

Drugo, kar nas zanima pri tej postavki, je nakazilo 270 milijonov lir Zavodu za ljudske hiše (IACP) za zidanje stanovanj za brezdomce in za odpravo nezdravih stanovanj. Če to vsoto primerjamo z vsoto namenjeno za stanovanja beguncev, ki dobivajo od drugih državnih ustanov posebne visoke prispevke, se nam zdi, da je prispevek ustanovi IACP prenizek. Temu vprašanju se pri nas v zadnjih letih daje premalo poudarka. Odgovorne oblasti so v zadnjih letih precej skrčile prispevke za zidanje ljudskih stanovanj. Toda vprašanje družin, ki leta in leta živijo v zasilnih stanovanjih, ali pa vprašanje tistih družin, ki živijo v nehigienskih stanovanjih zlasti v starem mestu, je tako pereče, da bi mu morali pristojni organi posvetiti mnogo večjo pozornost. Z nakazanimi 270 milijoni lir bodo zgradili po sedanjih cenah največ 80 skromnih stanovanj. Družin brez stanovanja in tistih, ki živijo v nehigienskih stanovanjskih prostorih pa je še na tisoče.

400 milijonov lir je nakazanih za dela v okviru ustanove SELAD, 150 milijonov lir pa za razna javna dela v industrijskem pristanišču. Za javna pomorska dela je v tem okviru nakazanih 840 milijonov. Od teh bodo 700 milijonov razdelili za dela pomorskega civilnega tehničnega urada in Javnih skladišč. Ostali denar pa bodo porabili za razne usluge in manjša dela predvsem v pristanišču. V lesnem pristanišču pa bodo zgradili nekaj novih lop za skupno vrednost 97 milijonov lir.

540 milijonov lir je določenih za kritje primanjkljajev pokrajinske uprave ter tržaške in drugih občin, ki se nanašajo na izdatke za javna dela. Združenim bolnišnicam pa je nakazanih 100 milijonov lir, ki jih bodo uporabili za obnovitvena dela zlasti v glavni bolnišnici.

Kot smo že poročali pred dnevi bodo od okoliških slovenskih občin prejele za kritje svojih proračunov: devinsko-nabrežinska občina 23 milijonov, dolinska občina 16,5 milijona, zgoniška občina 8 in repentaborska občina 7 milijonov lir.

VČERAJŠNJA SLOVESNOST V GLAVNI BOLNIŠNICI

Otvoritev prenovljenega porodniškega oddelka

Slovesnosti so prisostvovali predstavniki oblasti z vladnim komisarjem dr. Mazzo na čelu

Včeraj opoldne so ob prisotnosti vladnega komisarja dr. Mazze, predstavnikov občinske in pokrajinske uprave, upravnega sveta združenih bolnišnic in večjega števila primarijev in zdravnikov glavne bolnišnice uradno odprli prenovljeni porodniški oddelek.

Vladnega komisarja, ostale predstavnike oblasti in druge goste je na hodniku porodniškega oddelka pozdravil predsednik upravnega sveta združenih bolnišnic odv. Morgera. V kratkem nagovoru je odv. Morgera poudaril veliko požrtvovalnost delavcev in tehnikov, ki so stalno zaposleni v bolnišnici, za dobro opravljena dela. Vsa obnovitvena dela, skupno z nekimi novimi zdravstvenimi napravami, so stala upravo združenih bolnišnic samo 6 milijonov lir, ker so jih vsa opravili, kot smo že omenili, delavci bolnišnice.

Porodniški oddelek, ki je v tretjem nadstropju, je sedaj zelo dobro urejen in opremljen. V porodnišnici sami so namestili nove naprave, v vseh prostorih so uvedli naprave za ogrevanje in hlajenje zraka, obnovili ves zidni omet, strope in pode ter končno vse na novo pobelili.

Odv. Morgera je v svojem nagovoru tudi omenil, da je to sicer skromno delo, v okviru celotnega kompleksa združenih bolnišnic, vendar je znak dobre volje in želja, da se postopno obnovijo še drugi oddelki. S tem je mislil na načrt, ki ga sedaj pripravljajo, za popolno preureditev in obnovitev prostorev glavne bolnišnice in bolnišnice pri Magdaleni. Po tem načrtu naj bi v glavni bolnišnici znižali število postelj od sedanjih 1500 na 900, v novih prostorih pri Magdaleni pa naj bi namestili od 600 do 700 novih postelj. S tem bi znatno razbremenili sedanjo glavno bolnišnico, ki je prenatrpana s posteljami in morajo bolniki ležati skoraj po vseh hodnikih. Po omenjenem načrtu, naj bi v glavni bolnišnici ostali sledeči oddelki: medicinski, kirurški, urološki, porodniški, okulistični, otorinolaringološki, nevrološki in nevrokirurški ter oddelek za plačnike. V novi bolnišnici pri Magdaleni pa naj bi namestili: oddelek za zdravljenje priletnih ljudi, ortopedski in travmatološki oddelek, dermatološki oddelek in oddelek za pljučno kirurgijo, oddelek za nalezljive bolezni in oddelek za plačnike.

Obdaritev šolskih otrok v Slov. dobrodelnem društvu

Na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Ul. Machiavelli je bilo včeraj popoldne miklavževanje za otroke slovenskih osnovnih šol. Prišli so otroci v spremstvu staršev iz šol pri Sv. Ivanu, iz Barkovelj, Rojana, s Katinare, iz Ul. Donadoni, Škednja, od Sv. Ane, Sv. Jakoba in iz Ul. sv. Frančiška. Za otroke iz slovenskih šol na Opčinah, pri Domju, na Proseku, v Bazovici, Gropadi, Trebčah in v Križu, so že prej poslali darila, ker so imele tamkajšnje šole svoje lastne prireditve.

Skupno je bilo razdeljenih 317 paketov, v katerih je bilo poleg praktičnega darila nekaj slaščic, ki so otroke še prav posebno razveselile.

Pred obdaritvijo je bila na sporedu igrica «Miklavžev večer», ki je bila tokrat prvič izvedena. Režirala jo je učiteljica Martelančeva, nastopili pa so v vlogi Metke Suzi Pertot (2. razred osnovne šole v Barkovljah), v vlogi Tončka Sandi Pertot (5. razred iz Barkovelj), v vlogi Janka pa Danilo Pertot, ki obiskuje 1. klasično gimnazijo.

Po igri je bila razdelitev daril. Slovensko dobrodelno društvo se zahvaljuje vsem, ki so pripevali, da je miklavževanje tako lepo uspelo in da je bilo obdarovanih toliko otrok, ki so se vračali domov veseli in zadovoljni. Prireditvi sta poleg številnega učiteljstva prisostvovala tudi višji šolski nadzornik Bole in ravnatelj Sancin.

Slovensko gledališče v Trstu

DANES 9. t. m. ob 18. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj»

L. Pirandello

«ČEPICA S KRAGULJČKI»

in

«PATENT»

Inkaso predstave je namenjen poplavljencem v Makedoniji

Gledališča

GLEDALISCE VERDI

Danes 9. t.m. bo gledališka blagajna zaprta. Ponovno bo odprta v ponedeljek, ko se bo začela prodaja vstopnic za drugo predstavo Mozartove opere «Figarova svatba» z istimi nastopajočimi kot pri prvi predstavi. Druga predstava bo v torek ob 20.30 za red B v parterju in ložah, ter za red A na galerijah in stojiščih.

V pripravi je Miersbergov «Triptih».

AVDITORIJ

Danes ob 17. uri za red D uprizori Stalno dramsko gledališče drugo predstavo drame Diega Fabbrija «Jezusov proces». Režija Fulvio Tolusso. Pri centralni prodajalni vstopnic v Galeriji Protti se nadaljuje prodaja in rezervacija vstopnic.

Kino

Nazionale 14.30 «Una faccia piena di pugni». Anthony Quinn, Mickey Rooney, Julie Harris.
Arcobaleno 14.00 «Marcia o crepa». Stewart Granger, Dorian Gray.
Fenice 14.00 «Il falso traditore». William Holden, Lilli Palmer.
Excelsior 14.30 «Venere in pigiama» Cinemascope Metrocolor. Zabavni film. Kim Novak, James Garner, Tony Randall.
Grattacielo 14.00 «Il promontorio della paura». Gregory Peck, Robert Mitchum. Prepovedano mladini.
Supercinema 14.00 «Totò di notte N. I». Prepovedano mladini do 14 let.
Alabarda 14.30 «Notti calde d'Oriente». Eastmancolor. — Prepovedano mladini.
Filodrammatico 14.30 «Il mio amore è scritto sul vento». Technicolor. Sarita Montiel.
Aurora 14.30 «La storia di un giovane».
Cristallo 15.00 «La dolce ala della giovinezza». Technicolor. Paul Newman, Geraldine Page. Prepovedano mladini.
Garibaldi 14.00 «I cannoni di Navarrone». Technicolor. Gregory Peck, David Niven.
Capitol 13.30 «Gli amanti devono imparare». Troy Donahue, Angie Dickinson.
Impero 14.30 «Barabba». Technicolor.
Massimo 14.00 «Zorro alla corte di Spagna». Technicolor.
Moderno 14.00 Mario Marotta in Stefi Wolk v reviji: «Nude alla meta». Carnaval ballet in Sabrina Nava. Na platnu «L'assassino si chiama Pompeo». Gino Bramieri. Zadnji dan.
Astoria 14.30 «Cordura». Technicolor.
Astra 14.30 «Fanny».
Vittorio Veneto 14.00 «Il commissario». Alberto Sordi.
Abbazia 14.30 «Totò Diabolicus». Totò, Raimondo Vianello.
Marconi 14.00 «Vento caldo». Troy Donahue, Connie Stevens. Technicolor.
Ideale 14.00 «I quattro monaci» Technicolor.
Skedenj 14.00 «Mondo cane». Technicolor. Prepovedano mladini.

OB BLIŽNJI STAVKI KOVINARJEV

Jalovi poskusi Confindustrie da bi razbila enotnost delavcev

Vodstvo industrijcev ne odreka le priznanje sindikalnih pravic, pač pa tudi razne pogodbene izboljšave

Po poldrugem mesecu «odmora» v kovinarski stroki se bo ta teden zopet pričela borba kovinarjev zasebnih podjetij za sklenitev nove delovne pogodbe. Na poziv sindikatov so kovinarji v drugih krajih že v petek prenehali z nadurnim delom, pri nas pa bodo začeli s stavkovnim gibanjem jutri, medtem ko bodo stavkali v sredo in četrtek z izjemami, ki smo jih že omenili.

Kot vedno skušajo delodajalci tudi sedaj zbegati delavce in razbiti njihovo enotnost s trditvijo, da so razbitja pogajanj krivi sindikati, ker zahtevajo od delodajalcev, da se morajo odtegovati sindikalne članarine v tovarnah. Pri tem računajo pač s tem, da imajo delavci slabe mezde in da se zato pač ne odpovedo radi niti mali vsoti, ki je namenjena članarinam. Toda to je bila le ena izmed izključno sindikalnih zahtev, ki so jo sindikati postavili. Delodajalci ne omenjajo, da nočejo glede sindikalnih pravic priznati niti pravice do izobešanja raznih obvestil in proglasov v tovarni niti pravice do sklicevanja skupščin v tovarnah izven delovnih ur. A to še ni vse.

Confindustria zahteva predvsem, da bi morali razni poviški, ki so jih dosegli delavci po raznih podjetjih s trdo borbo, absorbirati v nove poviške, ki bi jih določala nova delovna pogodba. Tega ne morejo delavci sprejeti na noben način, saj bi bilo v nasprotju z vso sindikalno prakso. Delodajalci pa ne marajo niti pristati na to, da bi z novo pogodbo bistveno spremenili ustroj delovne pogodbe sploh, to je delovnega urnika, kvalifikacij, uvedbe periodičnih poviškov za delavce, plačevanja hranarine (bolniške podpore) itd. Na to nočejo pristati niti potem, ko so podjetja z državno udeležbo, ki jih zastopata Intersind in ASAP, sprejela večino teh zahtev in ko so mnogi zasebni industrijci že sprejeli tako imenovani «sindikalni protokol». Confindustria išče pri vsem tem razne izgovore, resnica pa je le ena: njeni najbolj reakcionarni krogi, to je industrijci, včlanjeni v združenju «Asslombarda», so vedno v prvi vrsti, ko je treba kaj odrekati delavcem

Po vsej državi bo stavkalo okrog 900.000 kovinarjev, medtem ko je 250.000 kovinarjev, ki delajo v podjetjih IRI, že doseglo uresničenje svojih zahtev. Borba je že zaradi tega nujna; zakaj naj bi bilo skoraj milijon kovinarjev v zasebnih podjetjih zapostavljenih v primeri z njihovimi tovariši v podjetjih z državno udeležbo? Kar pa so zmogla ta podjetja, zmorejo tudi zasebna, saj se med njimi, če izvzamemo Fiat in Olivetti, najbolj upirajo delavskim zahtevam ravno milanski monopoli, ki jih manjša podjetja le posnemajo in jim pasivno sledijo.

Izjava tajnika KD o pogajanjih med strankami

Pokrajinski tajnik Krščanske demokracije dr. Botteri je na sestanku sekcije te stranke v Skednju govoril o pogajanjih treh strank za sestavo novega občinskega odbora. Dejal je, da so KD, PSDI in PRI skoraj že dokončali formulacijo programske izjave. Razen tega so sklenili, da se bodo zelo pogosto sestajali, da čimprej končajo delo. Najbrž bodo imeli največje opravilo z razdelitvijo odborniških mest.

V soboto in v nedeljo bo stavka gostincev

V soboto in nedeljo bodo stavkali uslužbenci gostinskih obratov po vsej državi (gostiln, restavracij, barov, kavarn itd.). Sindikati so napovedali enotno stavko, ker združenje lastnikov javnih lokalov (Fipe) ni hotelo pristati na njihove zahteve. Kot smo že pisali, zahtevajo uslužbenci skrajšanje delovnega urnika za vse osebje, zvišanje odpravnin, podaljšanje dopustov in druge normativne izboljšave. Nadalje zahtevajo, da se ukine skrčenje trinajste plače in dopustov osebja, ki ga plačujejo po odstotkih nudenih uslug, kar pomeni, da morajo priznati temu osebju glede teh pogodbenih postavk enake pogoje kot stalnemu osebju.

Osrednja organizacija lastnikov javnih lokalov je te zahteve zavrnila in uslužbencem ni preostalo drugega, kot da začnejo borbo. V ta namen sta tudi oba sindikata gostinskih uslužbencev v Trstu sklicala skupščini.

Jutri stavka osebja RAI-TV

Jutri bo po vsej državi stavka uslužbencev radia in televizije. Stavka je enotna in so jo sindikalne organizacije napovedale, ker niso sprejeli njihovih mezdnih in normativnih zahtev.

Pripravljalni sestanek tečaja o prevozništvu

Na tržaški univerzi se je včeraj popoldne pričelo pripravljalno zasedanje v zvezi z bližnjim tečajem o prevozništvu, za katerega je dala pobudo Evropska gospodarska skupnost. Zasedanju predseduje rektor Origone. Udeležujejo se ga strokovnjaki te skupnosti, navzoč pa je tudi prof. Maternini s tržaške univerze.

S SEJE REPENTABORSKEGA OBČINSKEGA SVETA

Za modernizacijo razsvetljave bodo porabili 1,300.000 lir

Razprava o razširitvi vodovodnega omrežja in o položaju kmetijstva - Pregledali bodo sezname davkoplačevalcev

V naši včerajšnji številki smo poročali o tistem delu seje repentaborskega občinskega sveta, ki se je nanašal na tajniško mesto, danes pa poročamo še o ostalih vprašanjih, ki so jih obravnavali občinski svetovalci. Tako je odbornik Maks Guštin poročal o prošnji družbe iz Coma, ki se je preko letoviščarske ustanove zanimala, če je v občini vsaj 10.000 kv. m prostora, ki bi ga lahko vzeli v najem in uredili za «camping». Po daljši razpravi so sklenili, da naj se ožji odbor poveže z omenjeno družbo ter zahteva podrobnejše informacije. Isti odbornik je tudi sporočil, da je neki zasebnik vložil na občini prošnjo, da bi napeljali na občinske stroške vodovod proti Briščikom, in sicer v bližino «Hrasta», kjer naj bi si zgradil hišo. Prispeval bi kakih 150.000 lir, toda stroški bi znašali od dva do dva in pol milijona lir. Seveda so svetovalci prošnjo zavrnili, vendar je vprašanje vodovoda sprožilo razpravo v drugačnem smislu. Svetovalci so bili namreč mnenja, da je treba razširiti vodovodno omrežje tako, da bodo od tega imeli korist številni občani. Zato naj bi se napeljal vodovod preko «Polj», kar bi koristilo predvsem za namakanje oziroma valorizacijo obdelovalne zemlje. Vsekakor bodo to upoštevali bodisi v prihodnjem gospodarskem načrtu bodisi v načrtih Kraškega vodovoda.

Odbornik Milan Purič pa je nato poročal o zahtevi prefekture, da se pregledajo davčni seznami, ki so zastareli. Po novem bi morale biti take revizije vsako leto. Občina bo zato pozvala v urade vse davkoplačevalce, da izpolnijo nove predpisane formularje.

Sledila je tajna seja, potem pa je župan obširno poročal o sestanku, ki so ga imeli župani in odborniki petih okoliških občin v zvezi z mlekom in kmetijstvom sploh. Župani so zahtevali razgovor z vladnim generalnim komisarjem, a doslej ni v tej zvezi nič novega — razen če izvzamemo prvi negativni odgovor prefekture. Župan je tudi sporočil, da se je cena mleku za proizvajalce zvišala le za 3 lire ter ugotovil, da gre tu za očitno zapostavljanje kmetov. V razpravo so posegli tudi drugi svetovalci, predvsem Alfonz Guštin, ki so zahtevali učinkovite ukrepe v zaščito kmetov.

Župan Jože Bizjak je nato poročal o gospodarskem načrtu, ki dodeljuje repentaborski občini 7 milijonov lir za javna dela (o tem smo poročali že pred dnevi). Razprava je bila le v zvezi z nakazilom 1,300.000 lir za javno razsvetljavo, kar pa naj bi raje porabili za postavitev centralne kurjave v županstvu. Končno je bilo sklenjeno, da naj se denar porabi za modernizacijo omrežja in nadomestitev sedanjih žarnic z novimi, tako imenovanimi neonskimi žarnicami.

V zadnji točki dnevnega reda so svetovalci postavljali razna vprašanja. Prvi je govoril svetovalec Lazar, ki je omenil smetišče za otroškim vrtcem in vprašanje opornikov za drevesa, potem pa je še poročal o delovanju konzorcija Kraškega vodovoda. Svetovalec Alfonz Guštin se je pritožil zaradi netočnega poročanja tržaškega radia (postaja A) v zvezi s šolskim patronatom, nakar je svetovalec Lupinc izjavil, da so omenjeno poročilo predrugačili v uredništvu radijske postaje. Tu naj še omenimo, da se je razvila tudi kratka razprava, ki je imela za temo vprašanje, kdo je gospodar šole na Colu. Maks Guštin je načel vprašanje božičnih paketov za občane, ki ležijo v bolnišnicah, Alfonz Guštin pa vprašanje prevoza mrličev na pokopališče.

Šele na koncu seje je bil odobren zapisnik prejšnje seje, ki je bil pomanjkljivo sestavljen in s tem se je seja končala nekaj pred polnočjo.

Stefano Paulich - Paoli

Sinoči je v svojem stanovanju umrl v starosti 88 let Stefano Paulich-Paoli, eden najstarejših tržaških nekdanjih pripadnikov prvih vrst tedanjega socialističnega gibanja. Leta 1907 je bil izvoljen na socialistični listi za občinskega svetovalca v tržaškem občinskem svetu. Zaradi svojega delovanja se je moral pred tem preseliti v Gradec, ker v Trstu ni mogel v tedanji ostri borbi med proletariatom in delodajalci najti kot mehanik in kovač nikjer zaposlitve. Bil je med tistimi koreninami in pionirji socialističnega zadružništva, ko so pred več kot petdesetimi leti ustanovili tržaške Delavske zadruge, kar je vedno rad s ponosom poudarjal in se ob jubileju Delavskih zadrug tudi udeležil proslave kot častni član — ustanovitelj. Kot tak je omenjen tudi v Piemontesijevi zgodovini tržaškega delavskega gibanja.

Po prvi svetovni vojni si je s svojo izredno pridnostjo in prizadevnostjo ter varčnostjo uredil lastno mehanično delavnico pri Sv. Jakobu, kjer je tudi vse svoje življenje stanoval in kjer je bil izredno priljubljen in spoštovan. Vendar pa jo je po drugi svetovni vojni zaradi bolezni in starosti moral oddati v najem. Huda bolezen ga je spravila pred osmimi meseci v bolnišnico, kjer je bil več kot en mesec in pol, toda po vrnitvi domov ni mogel več okrevati, dokler pred desetimi dnevi ni vnovič ponovno hudo zbolel in bolezni kljub zdravnikovim prizadevanjem, podlegel.

Hčerki Egidiji in vsem sorodnikom izražamo naše najglobljo sožalje.

V Benetkah razpravljajo o strokovnem pouku

Predstavniki odbora trgovinske zbornice Novelli, Florit in Frandoli se udeležujejo v Benetkah vsedržavnega zasedanja o tehničnem in strokovnem pouku, ki ga je sklicala zveza trgovinskih zbornic. Na zasedanju razpravljajo o smernicah, ki bi omogočile povečanje specializirane in kvalificirane delovne sile.

Z avtom na izlet in v bolnišnico

Trije študenti, ki so se peljali z avtom na sprehod na Repentabor, so včeraj popoldne nekaj čez 17. uro doživel karambol, ki je k sreči imel le lažje posledice.

Avto znamke NSU Prinz TS 52796 je v trenutku nezgode upravljala 19-letna Maria Pia Jaut iz Ul. Franca 2. Z njo sta se peljala 22-letni Sergio De Paoli s Konkonelskega klanca ter 20-letna Renata Caruzzi iz Ul. Cclautti 12.

Jautova je pozneje izjavila, da ji je nenadoma prišlo slabo. Zato je z veliko silo zaobrnila krmilo na levo, kar je povzročilo, da se je vozilo prekucnilo.

Ponesrečence so takoj prepeljali v bolnišnico z rešilnim avtom RK. Jautova, ki se je ranila in pobila po raznih delih obraza, bo ozdravela v 8 dneh. Prav toliko časa se bo moral zdraviti tudi De Paoli, ki se je pobil po desnem sencu. Caruzzijeva pa, ki se je poškodovala po levi roki in po zatilniku, bo ozdravela v 6 dneh.

Vozilo se je pri karambolu znatno poškodovalo. Po mnenju strokovnjakov je uporaben samo še motor.

HUDA PROMETNA NESREČA NA OPČINAH

Z lambreto se je zaletel v tovornik mestne čistoče

Motoristovo stanje je kritično zaradi notranjih poškodb in kostnih zlomov - Tudi njegova sopotnica ranjena

Včeraj popoldne nekoliko pred 16. uro je prišlo na Opčinah, in sicer v Narodni ulici v bližini poslopja št. 20, do prometne nesreče pri kateri se je hudo ponesrečil 17-letni mehanik Guido Hrovatin od Spodnje Magdalene. Mladeniča so prepeljali z rešilnim avtom v splošno bolnišnico, kjer so ga najprej sprejeli na ortopedski oddelek. Nekaj ur pozneje pa so ga premestili na prvi kirurški oddelek, verjetno zaradi hudih notranjih poškodb. Njegovo stanje je zelo resno.

Ob omenjeni uri se je Hrovatin peljal z lambreto TS 29338 po Narodni ulici. Na zadnjem sedežu se je peljala z njim 16-letna Mirella Burolo iz Ul. Campanelle 228. Iz neznanih razlogov je Hrovatin trčil s precejšnjo hitrostjo v zadnji del tovornika podjetja mestne čistoče, ki je pravilno parkiral na desni strani ceste.

Pri trčenju sta se oba potnika precej hudo poškodovala. Hrovatina so prepeljali takoj v splošno bolnišnico, kjer so mu zdravniki ugotovili obširne rane na levem licu, zlom desne stegnenice in desnega kolena. Mladenič je bil v nezavesti.

Njegova spremljevalka pa se je pobila po desnem delu čela, desnem sencu in po desni rami. Poleg tega je utrpela močan živčni šok, ki ga je spremljalo bruhanje. Začasno je tudi izgubila spomin. Če bo šlo vse po sreči bo ozdravela v 15 dneh.

Trčenje motoristov v Ul. Commerciale

Včeraj ob 14,50 so prepeljali v splošno bolnišnico, kjer so mu nudili samo prvo pomoč, 26-letnega Tullia Ferluga iz Ul. Bellavista 31, ki se je ponesrečil z motorjem v Ul. Commerciale. Malo prej se je peljal navzdol po omenjeni ulici z motorjem znamke «Aermacchi» 34-letni Giovanni Calligari iz Rojana (Verniellis) 48. Temu je nenadoma odpovedala zavora na sprednjem kolesu ter je zato trčil v Ferluga, ki mu je prihajal naproti. Pri trčenju se je Ferluga poškodoval po levi nogi. Ozdravel bo v 8 dneh.

AVTOMOBILSKE MIŠI PRIDNO NA DELU

Zaloteni pri vlamljanju pustili orodje v avtu

Na muho so vzeli predvsem avtomobile krošnjarjev in branjevcev na Miklavževem sejmu

Hudo smolo so imeli neznani tatovi, ki so pred nekaj dnevi vdrli v avto Fiat 1100 MI 389889, ki ga je bil njegov lastnik 29-letni Riccardo De Cantero iz Ul. De Amicis št. 21 parkiral v Ul. Muzio. Neznanci so vlomili zadnja desna vrata avtomobila, šarili po avtu (morda so hoteli samo ukrasti kak predmet, ali pa so se celo hoteli polastiti vozila), toda nekdo jih je najbrž zmotil pri njihovem nočnem delu. Avto so tedaj zapustili s takšno naglico, da so pozabili na «delovnem mestu» sveženj z raznimi vlomilnimi napravami. Med drugimi so pozabili v avtu tudi pas nekega plašča.

Lastnik je opazil poskus tatvine naslednjega dne zjutraj, ko se je hotel vsesti v avto. Prijavil je zadevo policijskim agentom v Ul. dell'Università, katerim je izročil tudi sveženj z vlomilnim orodjem.

Slabše izkušnje s tržaškimi tatovi je imel pred dnevi 28-letni Enrico Castrini iz Riminija, branjevec po poklicu, ki je prišel v naše mesto na Miklavžev sejem. Castrini je parkiral svoj poltovornik v Ul. Piccolomini. Ponoči so neznani tatovi vlomili v avto skozi zadnja vrata ter odnesli kovček s 140 rokavicami in 40 torbicami. Škoda, ki jo je Castrini utrpel, znaša okoli pol milijona lir.

Najhuje pa so tatovi avtomobilov v zadnjih dneh prizadejali 49-letnega inž. Giulia De Rossija iz Ulice Hermada 40. Predvčerajšnjim zvečer so mu ukradli avto znamke Fiat 1100 «TV», ki ga je bil parkiral v Ul. Marconi, in sicer v bližini poslopja št. 14.

Škoda, ki jo je inž. De Rossi utrpel, znaša okoli 700.000 lir.

Avtomobilske miši niso prizanesle niti 48-letnemu Antonu Barbieriju iz Drevoreda 20. septembra 58. Neznani storilci so odprli okno na njegovem avtu znamke «Simca», ki ga je parkiral v Ul. Galileo. Iz vozila so odnesli pisano odejo in par rokavic. Škoda znaša okoli 13.000 lir.

Giordano Čuk, star 51 let iz Ul. Pagano 2, je predvčerajšnjim popoldne prislonil svoje kolo ob zid pred trgovino «Grava» v Ul. Nordio. Ko se je vrnil, je opazil, da je kolo že izginilo. Utrpel je kakih 10.000 lir škode.

Stopalo pod traktorjem

Precej huda nesreča na delu se je pripetila včeraj okoli 13. ure 24-letnemu težaku Brunu Pirchiu iz Ul. Sinico 90. Ko je hotel stopiti na traktor v bližini hangarja št. 60 v Novi prosti luki, mu je nenadoma spodrsnilo in levo stopalo mu je zašlo pod kolo težkega vozila. Pri tem si je poškodoval stopalo in deloma tudi nogo.

Pirchia so prepeljali v splošno bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek. Ozdravel bo v 15 dneh.

LEKARNE ODPRTE DANES

INAM Al Cammello, Drevored XX. Settembre 4; Crevato, Ul. Roma 15; Giusti, Ul. Bonomea 93 (Greta); dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; Prendini, Ul. T. Vecellio 24; Serravallo, Ul. Cavana 1; Zanetti, Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

All'Alabarda, Istrska ulica 7; de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Ai Due Mori, Trg Unità 4; Prendini, Trg Tiziano Vecellio 24.

Začetek sezone Stalnega gledališča

«Jezusov proces»

Končno je Stalno gledališče dospelo do otvoritvene predstave nove sezone in to v Avditoriju, ki je z nekaterimi adaptacijami res dobil precejšen videz gledališča.

Na sporedu je bil «Jezusov proces» Diega Fabbrija. Skupina Židov uprizarja že petnajst let, večer za večerom ta proces. Pred sodniki nastopajo priče — od Kajfe in Pilata pa do Marije in apostolov. Proces naj z vsakokratno razsodbo pokaže, da je bila obsodba Jezusa upravičena. V tej smeri poteka prvi del, toda v drugem delu nastopijo neki momenti, ki proces preusmerijo, da se zaključi z razsodbo: nedolžen. Delo je v prvem delu še zanimivo, čeprav brez dramatičnih prijemov, v drugem pa zvodeni in je povsem nepreprečljivo.

Toda priznati je treba, da je bila uprizoritev zelo dobra, vsekakor na višini najboljših, kar jih je kdaj Stalno gledališče uprizorilo. Režiser Fulvio Tolusso zasluži vse priznanje, z njim pa tudi vsi igralci, s Foscom Giachettijem, Mariso Fabbri in Mariom Pisujem na čelu. Mogočno sceno je napravil Nino Perizi, glasbo je napisal Fabio Vidali.

R. R.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo Prosek-Kontovel priredi danes 9. t. m. od 11. do 17. ure v društvenih prostorih na Proseku razstavo slovenske knjige.

Slovenski klub vabi na zanimivo predavanje našega edinega izdelovalca violin Marija Kralja s praktičnim prikazom, ki bo v torek 11. decembra t. l. ob 20.15.

Po predavanju bo violinist prof. Silvan Križmančič izvajal v spremstvu prof. dr. Demšarja nekaj skladb za violino.

Razna obvestila

PLANINSKO PREDAVANJE SPDT v petek 14. t. m. bo predvajal v Gregorčičevi dvorani ob 20.30 Aljoša Žerjal svoje filme «S poti po Bosni-Hercegovini in Dalmaciji.

Po projekciji razdelitev kolajn zmagovalcem pomladanskega planinskega pohoda od spomenika bazoviškim junakom do PD v Barkovljah.

* * *

Planinsko silvestrovanje na Nanosu. SPD v Trstu priredi letos silvestrovanje, posebno mladih planincev, v Vojkovi koči na Nanosu. Pojasnila in javljanje v Ul. Geppa 9-II. do vključno torka 14. t.m.

Mali oglasi

Kolesa BIANCHI — originalna kolesa MELILLO

Trst — Ul. A. Caccia 3-10 tel. 96032 Motorna kolesa MELILLO Trst — Ulica A. Caccia 3-10.

GUME za avtomobile, motorna kolesa in kolesa vseh vrst. MELILLO Trst — Ulica A. Caccia 3-10.

NADOMESTNI DELI za vsa italijanska in tuja motorna kolesa.

NADOMESTNI DELI za Vespe, Parilla, Lambrette, N.S.U., Itom, F. Morini dobite pri MELILLO ALFREDO Trst — Ul. A. Caccia 3-10 tel. 96032

PRI VASIH NAKUPIH obiščite trgovino «MAGLIABELLA» na Korzu Garibaldi, 11 (Barriera) nekaj korakov od avtobusne postaje. Pri nas dobite veliko izbiro vseh vrst PLETENIN, nogavic in perila za ženske, moške in otroke po najnižjih cenah v Trstu. Postreženi boste v vašem jeziku. Pri nakupu dobite primerno darilo.

PRI MAGAZZINU FELICE — Trst, Ulica Carducci 41. DOBITE: ženske, moške in otroške dežne plašče, bunde, hlače, jopiče in srajce najboljših vrst in znamk po najnižjih cenah.

BRUSINI CARLO, Trst, Ul. Battisti 20, prodaja gospodinjske električne predmete — štedilnike na drva, premog, plin, elektriko — trajno goreče peči na premog in kerosene ter na plin in elektriko in televizorje. Olajšave pri plačilu. Postrežba plina na dom. — Telefon 29-041.

VAJENCA 15-16 let starega, išče trgovina jestvin KLUN, Via dell'Istria 2.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

PARK HOTEL
NOVA GORICA
priredi veliko
SILVESTROVANJE
z bogato večerjo (tudi pijača) za ceno 2.500 din
Igrala bosta priznana orkestra
600 sedežev - rezerviranje sprejema recepcija hotela

Vsak večer, razen ponedeljka, plesna in zabavna glasba

ŠPORTNIKI!
V trgovini
VELIAK-ŠPORT
v Ul. dell'Istria 13, tel. 44-237
dobite vse potrebno za smučanje in za ostale panoge športa. — Kvalitetno blago po konkurenčnih cenah

TRGOVINA ČEVLJEV
„Pandora"
Trst, Ul. C. Battisti št. 6
(Galerija Fenice)
Tel. 29-900
Velika izbira modelov zadnje novosti za dame, gospode in otroke
ZAUPNA TRGOVINA

ZA BOŽIČ IN NOVO LETO
potrošite dobro svoj denar s tem, da nabavite pri tvrdki
BAZZANELLA U.
TRST, ULICA F. VENEZIAN 5
TEL. 24-197
električne štedilnike, pralne stroje, hladilnike, omarice, pomivalce, posodo, umivalnike, lijake, peči vseh vrst: na drva, premog, plin, katalor-kerozen; grelce na nafto, na gorilni in tekoči plin; električne termosifone in termokonvektorje.
PLAČILO TUDI NA DALJŠE OBROKE

ZAHVALA

Prisrčna hvala darovalcem cvetja ter vsem, ki so na kateri koli način pomagali in spremljali k zadnjemu počitku našo drago nono in mater

Katarino Škabar

Žalujoče družine: SKABAR, BIZJAK in ČERNUTA

Veliki Repen, Essen, 9.XII.1962.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ter na kateri koli način počastili spomin našega dragega

IVANA ŠVABA

Posebno zahvalo smo dolžni pevskemu zboru ter vsem vaščanom, ki so nam ob tej priliki stali ob strani, da smo dragega pokojnika tako lepo spremljali na zadnji poti.

ŽALUJOČA ŽENA z OTROKI in ostalo sorodstvo

Križ, 9. decembra 1962.

VESTI IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Začele so se priprave za združitev goriškega in koprskega okraja

Sedež novega okraja bo v Kopru - Italijanski operni pevci v Kopru - Petletni perspektivni razvoj turizma v Istri

V Kopru in v Novi Gorici so se začele prve priprave za združitev goriškega in koprskega okraja v enotni koprski okraj. Gre za predlog izvršnega sveta ljudske skupščine Slovenije za združitev okrajev in za oblikovanje širših komunalnih skupnosti s sedežem v Ljubljani, Mariboru, Celju in Kopru. Združevanje okrajev je v skladu z načeli nove ustave, ki predvideva, da bodo imeli okraji v bodoče le nadzorno in usmerjevalno službo. Bodoči koprski okraj bi bil po velikosti drugi v Sloveniji. Meril bi nekaj nad 433 tisoč hektarov in bi imel blizu 218 tisoč prebivalcev. Narodni dohodek novega okraja bi znašal okrog 57 milijard dinarjev letno, kar je 10 odstotkov narodnega dohodka Slovenije.

* * *

V sredo in v četrtek zvečer so prišli na račun koprski ljubitelji operne glasbe. V mestnem gledališču so nastopili italijanski pevci in pevke, ki so prvi večer uprizorili Rossinijevega «Seviljskega brivca», naslednji dan pa večer opernih arij. Italijanske pevce je spremljal reški operni orkester pod vodstvom Vicenza Marinia. Nastopili so: Paolo Ansaldo, Ilderando Santafe, Edgardo di Stasio, Elvidia Feracutti, Giovanni Cimineli in Anna Magrini. Občinstvo je toplo pozdravilo odlične pevske interpretacije gostov.

* * *

V Kopru je bilo posvetovanje o pridobivanju zemljišč za razširitev družbene kmetijske proizvodnje. Na obalnem področju je namreč precej neobdelanih ali slabo obdelanih zemljišč, kar seveda povzroča dokajšnjo gospodarsko škodo. Sklenili so, da bo zadevo proučila posebna komisija s sodelovanjem uslužbencev katastrskega urada. Računajo, da bodo prihodnje leto pridobili okrog 1000 hektarov dobre obdelovalne zemlje, za katero se zdaj nihče ne briga, oziroma jo le zasilno obdelujejo.

* * *

Predstavniki turističnih organizacij koprskega, puljskega in reškega okraja so se na sestanku v Pulju pomenili o petletnem perspektivnem razvoju turizma v Istri. Ugotovili so, da se je v preteklih petih letih povečal devizni učinek iz turizma za 3 in polkrat, kar pomeni, da se je denar, ki so ga vložili v to panogo, bogato obrestoval. Na posvetovanju so ugotovili, da so možnosti za nadaljnji razvoj turizma zelo ugodne in da kaže tudi v prihodnje investirati večje vsote za izgradnjo turističnih objektov. Osnutek perspektivnega plana predvideva, da bodo v Istri v prihodnjih petih letih zgradili objektov za nad 20 tisoč novih ležišč, tako da bi razpolagali leta 1968 z 28 tisoč ležišči. Za ureditev teh objektov in ustreznih komunikacij bi porabili okrog 21 milijard dinarjev, predvideni devizni učinek pa bi znašal blizu 60 milijonov dolarjev.

* * *

V koprski luki se je spet pojavil največji jugoslovanski plavajoči žerjav «Veli Jože», ki prenaša ogromne betonske kocke z gradilišča v starem pristanišču na gradbišče nove koprske luke. «Veli Jože» bo v prihodnjih treh tednih položil na novo obalo 187 stotonskih betonskih blokov v dolžini 155 metrov. To delo bo predvidoma opravil do konca decembra. Koprska luka bo torej imela že konec leta 550 metrov operativne obale in bodo lahko hkrati pristale tri večje tovorne ladje, ali štiri ladje srednje velikosti.

V ribiškom čolnu ga je zadela kap

Srčna kap je zadela včeraj ponoči komaj 38-letnega ribiča Romana Klama iz Gradeža. Iz Barkovelj so ga še živega odpeljali z rešilnim avtom RK proti mestu, toda še preden so prišli do splošne bolnišnice je Klama že izdihnil.

Romano Klama je bil predvčerajšnjim zvečer večerjal z nekim svojim bratrancem in drugimi ribiči v Gradežu ter zalil večerjo s steklenico piva. Nato so se vrcali na ribiški čoln «Albatros» ter odpluli proti Trstu. Med potjo pa so Klama popadle hude bolečine. V Barkovljah so ribiči zasidrali čoln ter poklicali na pomoč uslužbence RK. Hudo obolelega Klama so prenesli na kopno, ker so upali, da si bo opomogel na svežem zraku. Toda vse je bilo zaman.

KINO ROSANDRA - BOLJUNEC

predvaja danes 9. t. m. ob 17. uri film:

«La furia di Baskerville»

(BES IZ BASKERVILLA)

Igrajo: Peter Cushing, Andree Morell in Cristopher Lee

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 9. t.m. ob 14. uri Technicolor zabavni film:

«MONDO CANE»

(PASJI SVET)

V ponedeljek, 10. in v torek 11. t. m. ob 16. uri ponovitev filma:

MONDO CANE

GOMMA PLASTICA

Ulica dell'Istria 8, tel. 50-054 (pri Sv. Jakobu)

LASTNICA A. BIRSA

Vam nudi vse hišne potrebščine, torbe, igrače, lutke, plastiko za pode - imitacija parketov.

Vse po konkurenčnih cenah!

KINO BELVEDERE NA OPČINAH

predvaja danes 9. t. m. z začetkom ob 15. uri Technicolor Metro film:

«LA SAGA DEI FORSYTE»

(SAGA O FORSYTIH)

Igrajo: E. FLYNN in J. JORSON

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 9. t. m. z začetkom ob 16. uri Cead Columbia film: največja in izredna kinopredstava leta, Technicolor cinemascope:

I CANNONI DI NAVARONE

(TOPOVI IZ NAVARONA)

Igrajo: GREGORY PECK, DAVID NIVEN, ANTHONY QUINN, IRENE PAPAS in GINA SCALA

Kino na Općinah

predvaja danes 9. t. m. z začetkom ob 15. uri Technicolor Paramount film:

L'IDOLO DELLE DONNE

(LJUBLJENEC ŽENA)

Igrajo: JERRY LEWIS, DIANA DORS, GEORGE RAFT, HARRY JAMES in HELEN TRAUBEL

V ponedeljek, 10. t. m. ob 18. uri ponovitev filma: L'IDOLO DELLE DONNE

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 9. t. m. z začetkom ob 16. uri Technicolor film:

Lo zar dell'Alaska

(CAR ALASKE)

Igrajo: RICHARD BURTON, CAROLIN JONES in MARTHA HYER

MANUFAKTURNA TRGOVINA

FRANC STOJAN UDOVIČ

TRST, Trg Ponterosso št. 5, tel. 29-686

Velika izbira vsakovrstnega blaga za moške in ženske, dežnih plaščev, kril terital, dežnikov in volnenih odej po najnižjih cenah

MANUFAKTURNA TRGOVINA

FRANC UDOVIČ

Direktor MARIO Trst, Ul. Mazzini 46 - Tel. 94-550

Velika izbira vsakovrstnega blaga za moške in ženske, pletenin, nogavice, dežni plašči, dežniki, odeje, bunde, hlače itd. po NAJNIZJIH CENAH.

Goriško-beneški dnevnik

S SEJE OBČINSKEGA SVETA V GORICI

Razpravljali so o glasbeni šoli in pravilniku za dodeljevanje štipendij

Glasbena šola bo postala moralna ustanova in bo zato deležna državnega prispevka - Sklad za srednješolske štipendije bo znašal 6 milijonov lir

Na seji občinskega sveta, ki je bila v petek zvečer ob 21. uri, so razpravljali o točkah prejšnjega dnevnega reda. Seja se je zavlekla čez polnoč, na njej pa so razpravljali samo o dveh zadevah, o katerih je poročal odbornik za šolstvo De Simone.

V začetku seje je svetovalec dr. Battello vprašal župana, če bi lahko odgovoril na vprašanje, zakaj je družba ATA v ponedeljek uvedla praznično tarifo za vožnjo na svojih avtobusih za dijake z mesečnimi kartami. Želel je odgovor zaradi nezadovoljstva med dijaštvom, ki ni imelo denarja za plačilo vozovnice in so morali izstopiti in nadaljevati pot v šolo peš. Župan je obljubil, da bo odgovoril na prihodnji seji.

Obsežna razprava se je razvila o glasbeni šoli. Občinski odbor predlaga, naj se spremeni v moralno ustanovo s posebnim pravilnikom, na podlagi katerega se bo dosedanji občinski prispevek zvišal od sedanjih dveh na najmanj 7 milijonov lir letno.

V diskusijo so posegli številni svetovalci. Odv. Sfiligoj je predlagal, naj se pravilniku doda še organik, svetovalec Peter Sancin pa je vprašal, če bodo storili ukrepe, da bi se šola izenačila s konservatoriji, kar bi imelo za posledico, da dijakom ne bi bilo treba opravljati izpitov za vpise na višje glasbene šole. Odbornik De Simone je odgovoril, da bo ureditev te zadeve skrb novega upravnega sveta te ustanove. Predlog za pravno spremembo sedanje občinske glasbene šole teži predvsem za tem, da bi nova šola prejemala tudi državno podporo.

Svetovalec dr. Majo se je ob tej priliki zavzel za gradnjo avditorija, ki ga v Gorici pogrešamo, da bi se v njem vršila kulturna dejavnost.

Druga točka petkovega zasedanja je bila posvečena sestavi pravilnika za dodelitev štipendij iz občinskih skladov za sposobne in potrebne dijake. Pravilnik predvideva, da se letno potroši šest milijonov lir. Dodelitev štipendij je predvidena v členu 34 ustave.

Tudi o tej zadevi so spregovorili številni svetovalci. Najprej se je oglasil dr Battello, ki je predlagal, da bi morala goriška občina kot pokrajinsko središče urediti v mestu menze, v katerih bi se hranili dijaki, ki ostajajo v mestu tudi popoldne. Na razpolago bi jim morali dati tudi avtobuse za prevoz v mesto. Zahteval je, da imajo do štipendij pravico vsi, ne pa samo italijanski državljani. Takšno načelo uzakonja tudi ustava. Končno je zahteval štipendije tudi za dijake med 11. in 14. letom, ne pa samo za višješolce.

Svetovalec Sancin je najprej predlagal, da se pravilnik popravi tako, da bodo štipendij deležni samo dijaki državnih šol, potem pa se je zavzel za razširitev komisije, ki bo podeljevala štipendije, od sedanjih treh na pet članov. V njej naj ima svojega zastopnika tudi manjšina.

Obvestilo županstva iz Doberdoba

Doberdobsko županstvo obvešča vse tiste občane, ki so vložili svoje propustnice za podaljšanje, da jih dobijo nazaj 15 dni potem, ko so jih vložili.

V soboto, 15. t.m. od 8. do 12. ure bodo davčni uradniki iz Tržiča na županstvu v Doberdobu pobirali zapadle obroke davkov, da bi prizadetim prihranili pot v Tržič. Kdor ne bi plačal davkov ta dan, bo moral to storiti na davčnem uradu v Tržiču najkasneje do 18. t.m. V nasprotnem primeru bo moral plačati še zamudne obresti.

Žigosanje trgovskih obrtnic

Goriško županstvo sporoča, da morajo predložiti trgovci najkasneje do konca januarja 1963 v žigosanje svoje obrtnice in sicer na protokolnem uradu na županstvu, ali pa preko pokrajinske zveze trgovcev.

Naslednji trgovci morajo svoji obrtnici priložiti tudi potrdilo poštnega urada, da so plačali predpisano državno pristojbino za obnovo svoje obrtnice za 1963, ki velja za sanitarno dovoljenje, odnosno za dovoljenje kvestura:

Mesnice in trgovine z mesnimi izdelki po 10.000 lir v mestu in po 6.000 lir v Pevmi in Ločniku; izdelovalnice prekajenega, osoljenega mesa in mesa vseh drugih vrst po 5.000 lir (kadar ne zaposlujejo več kot 5 ljudi), prodajalci mleka pa 500 lir, trgovci z rabljenim blagom po 4.000 lir in trgovci z dragocenostmi po 10.000 lir. Ta vplačila je treba na vsak način izvršiti najkasneje do 31. decembra tega leta.

VKLJUB REVŠČINI IN ZAOSTALOSTI

Najstarejši kmetiji v Beneški Sloveniji

Družina Ivana Kufola s Platišča živi na svojem koščku zemlje že 337 let

V nedeljo 16. t.m. bo prišel v Videm kmetijski minister Rumor, ki bo prisostvoval nagraditvi nekaterih kmetovalcev. Med drugim je bilo sklenjeno, da bodo odlikovali tudi dva kmeta iz Platišča v Beneški Sloveniji, ker spadata njuni družini med tiste, ki najdlje in nepretrgoma živijo in delajo na istem posestvu. Tako so na podlagi zapiskov ugotovili, da obdeluje družina Ivana Kufola že 337 let svoj košček zemlje v Platišču, družina kmeta Valentina Ruklija pa je že 331 let na istem posestvu. Ker nikjer drugod v vsej pokrajini niso mogli najti družin, ki bi bile dlje časa na istem posestvu, bo minister Rumor podelil nagrado omenjenima dvema beneškima kmetoma.

Ta dva primera dokazujeta, kako so beneški Slovenci tesno povezani s svojo zemljo. Žal se pristojne oblasti premalo brigajo zanje in kot posledica je vedno večja revščina in množičen beg z domače zemlje za boljšim kruhom v tujino. Šele v zadnjem času so se začeli bolj resno posvetovati o pospeševanju živinoreje in kot prvi ukrep v tem smislu naj bi bila gradnja zadružnih hlevov. Prvi tak hlev bodo postavili po vsej verjetnosti v Ronacu v Nadiški dolini.

IZPRED OKROŽNEGA SODIŠČA

V sporu zaradi plesalke mu je izbil nekaj zob

Dva meseca bo v zaporu premišljal o slabem vplivu vina in žensk - Sodišče je oprostilo obtoženca in obsodilo tožitelja zaradi incidenta v Sesljanu

Kadar se zberejo v poznih večernih urah moški v gostilni in se številnim kozarcem vina pridružijo še ženske, tedaj pride često med njimi do ostrih sporov, ki se često zaključijo tudi s pretepom. Nekaj podobnega se je pripetilo tudi v primeru 25-letnega Romana De Carla iz Tržiča, Ul. Galileo Galilei 8, ki se je moral na zadnjem zasedanju goriškega okrožnega sodišča zagovarjati, ker da je v sporu z Giorgiom Colauttijem tega tako močno udaril s pestjo v obraz, da mu je izbil nekaj zob, ter mu tako trajno poslabšal žvečenje.

Do tega srečanja in pretepa je prišlo v gostilni v Ul. Toti v Tržiču, ki jo upravlja 30-letni Metod Gergolet iz Doberdoba, kateri živi sedaj v isti ulici na št. 25, in sicer dne 15. januarja letos okrog 1 ure popolnoči. Obtoženec De Carlo je pri razpravi trdil, da je udaril 39-letnega Colauttija, ki je prav tako iz Tržiča, Ul. Manlio 37, ker mu ta ni dovolil, da bi šel plesat z nekim dekletom, ki je bilo v njegovi družbi. Zaradi tega je prišlo med obema do prerekanja in De Carlo je trdil, da ga je Colautti prvi udaril v trenutku, ko je on govoril z dekletom, ki je bilo predmet spora.

Colautti je seveda zanikal, da bi on udaril svojega nasprotnika, kakor tudi je zanikal, da bi bil vinjen, kot trdi policijsko poročilo o tej zadevi. Pristavil je, da ga je De Carlo lopnil v veži neke bližnje hiše, kjer je bilo z njim tudi dekle in kamor je šel po svo. je kolo, da bi potem spremljal dekle domov.

Spričo medsebojnega obtoževanja je branilec odv. Cossa predlagal, naj sodišče oprosti obtoženca, ker da se je branil in sta bila oba kriva. Sodišče pa tega ni upoštevalo in je obsodilo De Carla na dva meseca zapora in na plačilo sodnih stroškov.

* * *

Pred več kot dvema letoma, ali točno dne 3. julija 1960 okrog 19. ure se je sedaj 27-letni Antonio Rollo iz Nabrežine pri Trstu peljal s svojo lambreto po cesti v Sesljanu. Pred njim je šla skupina mladih ljudi, ki so se obnašali precej prešerno in eden mu je celo skočil pred vozilo. Da bi se mu izognil, je obračal sem in tja, izgubil pri tem ravnotežje in padel, ter se pri tem ranil. Odpeljali so ga v civilno bolnišnico v Trstu, kjer se je moral zdraviti 10 dni. Policiji je izjavil, da ne ve, kdo je bil tisti, ki je povzročil njegov padec.

Nekaj tednov pozneje pa je Rollo izjavil, da je našel tistega mladeniča, ki da je bil sedaj 21-letni dijak Giuseppe Tomasi iz Gorice, Ul. Giusti 9. Ko je policija zaslišala Tomasija, je ta povedal o dogodku drugače kot pa Rollo. Dejal je, da je Rollo sam od sebe vozil svoje vozilo zig-zag in pri tem zadel tudi njega, ne da bi ga vrgel na tla. To sta potrdila tudi 18-letna Maria Micheluzzi in 20-letni Luigi Berzacola, oba iz Gorice, ki sta bila takrat v družbi s Tomasijem.

Okrajno sodišče v Tržiču je pri prvi razpravi dne 28. februarja letos Tomasija oprostilo zaradi pomanjkanja dokazov. V prizivni razpravi v Gorici pa je sodišče Tomasija popolnoma oprostilo, ker dejanje ni kaznivo ter je poleg tega obsodilo tožitelja Rolla na plačilo sodnih stroškov za obe razpravi in na plačilo zneska 50 tisoč lir Tomasiju kot povračilo za njegove sodne stroške.

Drž. tož. dr. Placentino; preds. sod. dr. Cenisi; zap. Daidone.

PRED ZAKLJUČKOM ANDREJEVEGA SEJMA

Eksplozija v strelskem paviljonu povzročila 200.000 lir škode

Zaradi kratkega stika je dobil gospodar opekline po telesu in rano na desni roki

Včeraj nekaj pred 17. uro, ko je bil na Andrejevem sejmišču v Gorici največji živžav, je močna eksplozija presenetila številne obiskovalce sejma v bližini Ljudskega vrta. V paviljonu «Foto lampo» v Ul. Petrarca, nasproti bivšega Ljudskega doma, je namreč prišlo zaradi kratkega stika pri električni napeljavi do tako močne eksplozije, da jo je bilo slišati po vsem mestu. V hipu je ogenj zajel vso barako in tudi spodnje veje bližnje platane.

Mestni stražniki, ki so skrbeli za red na tem mestu, so takoj poklicali goriške gasilce, ki so v 15 minutah pogasili ogenj in odstranili vsako nevarnost požara. Poklicati pa so morali tudi rešilni avto Zelenega križa, ker je bil pri eksploziji ranjen 58-letni lastnik paviljona Cesare Costantini, doma iz Trenta. V bolnišnici so pri pregledu zdravniki ugotovili, da je mož dobil opekline prve stopnje po telesu in tudi manjšo rano na desni roki ter pretres možganov. Nudili so mu prvo pomoč.

Ogenj, ki ga je povzročil kratek stik, je uničil platneno streho nad paviljonom in tudi notranjo električno napeljavo. Škodo cenijo na okrog 200.000 lir, ki pa je krita z zavarovalno polico pri družbi Minerva iz Rima.

Čeprav je vsa epizoda trajala komaj dobrih 15 minut, pa se je še dolgo zbirala okrog zaprtega in temnega paviljona množica ljudi, ki bi si radi ogledali napravljeno škodo in so imeli trije mestni stražniki polne roke dela, da so jih zadržali.

Zanimivo predavanje v Doderdobu

V sredo 12. decembra ob 20. uri bo v prosvetni dvorani v Doberdobu Mario Magajna iz Trsta predaval o svojem potovanju na mednarodni mladinski festival v Helsinke, prestolnico Finske. Svojo pot po severnih deželah, med drugim je obiskal tudi Sovjetsko zvezo, bo ilustriral tudi s številnimi barvnimi diapozitivi, ki jih je ob tej priliki sam posnel. Ker je predavanje nadvse zanimivo in poučno vabimo vse vaščane, zlasti pa mladino, naj ga pridejo poslušat.

Tekmovanje italijanskih zborov v okviru Andrejevega sejma

Danes se bo v glavnem zaključil tudi zabavni in tržni del Andrejevega sejma, saj bodo od ponedeljka dalje ostale v mestu le nekatere od številnih komedij, ki so te dni zabavale številno mlado in tudi starejše občinstvo.

Med zadnjimi prireditvami v okviru sejma je tudi tekmovanje pevskih zborov, ki ga je organiziralo goriško pevsko društvo Seghizzi in ki se ga udeležuje 13 pevskih zborov iz treh pokrajin naše dežele.

Prvi koncert je bil sinoči in je na njem nastopilo šest pevskih zborov: iz Gradiške, iz Chiopris-Viscone, iz Rude, Ronk, zbor «Illersberg» iz Trsta in zbor Solvay iz Tržiča.

Danes bo drugi del koncerta, jutri, v ponedeljek zvečer pa še zadnji del, pri katerem bo zaključno tekmovanje najboljših zborov. Jutri nastopi tudi nov 25-članski pevski zbor iz pokrajinske umobolnice v Gorici, ki ga vodi neki bolničar, ki ima tudi pevsko žilico. Tekmovanje zborov se vrši v dvorani UGG na Trgu Battisti z začetkom ob 21. uri.

Miklavž je tudi letos prinesel zvrhan koš daril otrokom iz slovenskega vrtca v Ul. Randaccio. Na sliki jih vidimo skupno z Miklavžem, ko so mu za slovo deklamirali lepo pesmico. V slovenski vrtec v Ul. Croce pa je letos prišel Miklavž, ki je govoril italijanski. Zakaj?

Radio Trst A

8,30: Poslušali boste.... Od nedelje do nedelje na našem valu; 9,00: Kmetijska oddaja; 9,30: Slovenske zborovske skladbe; 10,00: Glasba za orgle; 11,15: Oddaja za najmlajše; 12,35: Glasba po željah; 13,00: Kdo, kdaj, zakaj.... Odmevi tedna v naši deželi; 13,30: Nadaljevanje glasbe po željah; 14,45: Ansambla «Plavi Jadran» in «Veseli pevci»; 15,00: Ciganski orkester Kocze Antal; 15,20: Portret v miniaturi: Renato Carosone; 15,40: Jam Session; 16,00: Popoldanski koncert; 17,00: Kinoklub, filmski svet v besedi in glasbi; 17,30: Plesna čajanka; 18,30: Poklici in razvedrila; 18,45: Slovenski narodni motivi v izvedbi orkestra, ki ga vodil Alberto Casamassima; 19,00: Pojeta Betty Curtis in Johnny Dorelli; 19,30: Glasba iz revij in glasbenih komedij; 20,00: Sport; 20,30: Solisti z orkestri; 21,00: Iz slovenske folklore: «Strup jest tebe zaratim»; 21,30: Sodobna simfonična glasba; 22,00: Nedelja v športu; 22,10: Plesna glasba; 23,00: Polifonska vokalna glasba.

Trst

9,30: Kmetijska oddaja; 12,00: Plošče; 12,15: Danes na športnih igriščih; 14,00: «El Campanon».

Koper

6,00: Prenos RL; 7,15: Jutranja glasba; 8,00: Prenos RL; 8,40: Vedre pesmi; 9,00: Reportaža; 9,15: Zabavni zvoki; 9,45: Poje Lola Novakovič; 10,00: Prenos RL; 10,30: Operne arije; 11,00: Ustavna tribuna; 11,15: Poje Arturo Testa; 11,30: Parada orkestrov; 12,00: Pogovor s poslušalci; 12,10: Glasba po željah; 12,37: Zunanjepolitični pregled; 12,50: Nadaljevanje glasbe po željah; 13,30: Sosedni kraji in ljudje; 14,00: Glasba po željah; 15,15: Moški zbor «Delamaris»; 15,30: Nedeljski zmenek; 16,00: Prenos RL; 22,15: Plesna glasba; 23,00: Prenos RL.

Nacionalni program

6,30: Vreme na ital. morjih; 8,20: Ital. pesmi in plesi; 8,30: Kmetijska oddaja; 9,00: Oddaja za trgovce; 11,00: Za sam orkester; 11,25: Roditeljski krožek; 13,30: Španske pesmi; 14,00: Simfonična glasba; 14,30: Pisan nedeljski program; 15,15: Nogomet od minute do minute; 17,15: Simfonični koncert; 18,20: Plesna glasba; 19,00: Sportni dnevnik; 20,25: Družina devetih; 21,30: Sestanek petih; 22,15: Simfonična glasba.

II. program

8,00: Jutranja glasba; 9,00: Tedenska oddaja za ženske; 10,00: Mimogrede zabeležno; 10,35: Glasba za prazmični dan; 11,35: Pevci; 12,10 Plošče tedna; 14,30: Teden aktualnosti v svetu; 15,00: «Radiosquadra»; 16,30: Odmevi na prireditve; 17,30: Glasba in šport; 18,35: Vaši izbranci; 20,35: Samo glasba; 21,00: Sportna nedelja; 21,35: Večerna glasba.

III. program

17,05: Goldonijeva trodejanka «Vojna»; 19,00: Dowlandove skladbe; 19,15: Upodabljajoča umetnost; 19,30: Vsakovečerni koncert; 20,30: Revija revij; 20,40: Na programu Schumann; 21,20: Verdijeva opera «Attila»; 22,55: Torquato Tasso in Giuseppe Parini.

Slovenija

6,00: Vedra glasba; 6,30: Napotki za turiste; 8,00: Mladinska igra; 8,40: Iz glasbenega albuma; 9,05: Dopoldanski sestanek; 10,00: Se pomnite, tovariši; 10,30: Operna matineja; 11,50: Instrumentalni intermezzo; 12,05: Naši poslušalci čestitajo; 13,15: Obvestila; 13,30: Za našo vas; 14,00: Koncert pri vas doma; 14,15: Naši poslušalci čestitajo; 15,15: Godala v ritmu; 15,30: Za prijatelje športa; 15,50: Zabavna glasba; 16,00: Humoreska tedna; 16,20: Ogrlica s popevkami; 17,03: Športni komentar; 17,15: Nekaj taktov; 17,25: Radijska igra; 18,21: Violinistka Sabina Skalar; 18,29: Olivera Markovič, Rafko Irgolič in plesni orkester RTV Ljubljana; 19,00: Obvestila; 19,05: Glasbene razglednice; 20,00: Izberite melodijo; 21,00: Njihovi rokopisi; 22,15: Skupni program JRT; 23,05: Zaplešimo v novi teden.

Ital. televizija

10,15: Kmetijska oddaja; 11,30: Nabožna oddaja; 16,00: Neposredni prenos športnega dogodka; 17,30: Program za najmlajše; 18,30: Detektivka «Človek v senci»; 19,00: Dnevnik; 19,15: Registriran športni dogodek; 20,10: Deset minut s Mariom Carotenutom; 20,20: Šport; 20,30: Dnevnik; 21,05: Dreiserjeva «Ameriška tragedija»; 22,20: Neodvisna Tanganjika; 23,05: Sportna nedelja in dnevnik.

DRUGI KANAL

21,05: Caterina Valente; 22,05: Dnevnik; 22,30: Registriran športni dogodek.

Ponedeljek, 10. decembra 1962.

8,30, 8,55, 12,15 in 15,00: Šola; 17,30: Program za najmlajše; 18,30: Nikoli ni prepozno; 19,00: Dnevnik; 19,20: Obe plati zvona; 20,05: Šport; 20,30: Dnevnik; 21,05: «Teletris»; 21,40: Nobelovi nagrajenci 1962; 22,25: Simfonični koncert; 22,45: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21,05: Nikolajevič Ostrovski: «Gozd»; 23,35: Dnevnik.

Jug. televizija

Zagreb 10,00: Kmetijska oddaja. Ljubljana 10,30: Matineja RTV Ljubljana — prenos iz dvorane Slovenske filharmonije; 11,40: Izprijeni begun — zgodba o Robinu Hoodu. Beograd 10,30: Prenos zaključne svečanosti pionirskih iger. Zagreb 11,30: Veter — športno popolne. Ljubljana 18,30: Partizanski zgodbi — jugoslovanski igrani film; 19,45: Propagandna oddaja. JTV 20,00: TV dnevnik. Beograd 20,45: Muzej voščenih lutk — prva oddaja; 21,45: Mednarodna ura — spored ameriške televizije.

Ponedeljek, 10. decembra 1962.

Evrovizija 16,25: Podelitev nobelovih nagrad — prenos iz Stockholma. Ljubljana 18,30: Butalski grb; 19,00: Triglav pozimi — dokumentarni film. Beograd 19,15: Za vas in vašo družino. Ljubljana 19,30: TV obzornik. JTV 20,00: TV dnevnik; 20,30: Tedenski športni pregled. Beograd 20,45: Oscar Wilde: Canterviliski duh. Zagreb 21,45: Položaj žene v prednačrtu nove ustave.

HITRA POPRAVILA TV APARATOV

Radio TREVISAN

Trgovina: Trst, Ulica San Nicolò št. 2 — Tel. 24-018

Delavnica: Ulica delle Milizie št. 3 — Tel. 76-276

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Od 2. do 8. decembra se je v goriški občini rodilo 19 otrok, umrlo je 12 oseb, bili sta dve poroki, oklicev pa je bilo 6.

ROJSTVA: Anna Miotti, Claudio Lestan, Antonella Russian, Antonella Martina, Alberta Bigot, Natalina Juren, Antonella Bregant, Patrizia Zerbo, Manuela Ferfoglia, Chiara Coceani, Cesare Cignomi, Rodolfo Inguaggiato, Stefano Bellide, Mauro Rotriquenz, Orazio Frate, Donatella Gironcoli de Steinbrun, Sergio Benzo, Luca Fazzi, Daniela Furlan.

SMRTI: gospodinja 91-letna Matilde Tuni vd. Pettarin, 3 leta stari Mario Colella, upokojenka 86-letna Augusta Craibich vd. Decolle, upokojenka 86-letna Ida De Cecco vd. Verti, gospodinja 68-letna Carolina Bagon vd. De Martini, 52-letni Altimio Dussi, upokojenec 82-letni Filippo Ciglic, tekstilna delavka 37-letna Ida Melnardi por. Martini, 69-letna Margherita Tivan, gospodinja 52-letna Dalida Viola por. Giacometti, gospodinja 68-letna Gisella Calligaris vd. Cauzer, državni uradnik 49-letni Luigi de Savorgnani.

OKLICI: trgovski zastopnik Aldo Simioni in uradnica Ersilia Dogani, mizar Ferruccio Lissini in tekstilna delavka Maria Vidlatora, zidar Mario Famea in gospodinja Lucia Marchese, uradnik Franco Furlan in šivilja Maria Brandi, dr. Tito Papa in učiteljica Rosa Giglioli, karabinjer Luciano Gnatta in gospodinja Miranda Meotto.

POROKE: kapetan ital. vojske Carlo Gorgone in frizerka Bruna Causig, gradbenik Rino Urban in uradnica Doriana Ziani.

Kino

v Gorici

VERDI. 14.00: «L'uomo di Alcatraz», B. Lancaster. Ameriški črnobeli film.

CORSO. 13.45: «Sodoma in Gomora», S. Granger in A. M. Pietrangeli. Italijanski barvni film v cinemascopu.

VITTORIA. 14.30: «Anima nera», V. Gassman in N. Tiller. Italijanski črnobeli film. Mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

CENTRALE. 14.30: «L'orribile segreto del dott. Hichcock», B. Steele in R. Fleming. Ameriški barvni film. Mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

v Tržiču

EXCELSIOR. 14.00: «El Cid», Ch. Heston in S. Loren. Barvni film v cinemascopu.

NAZIONALE. 14.00: «Exodus», P. Newmann in E. M. Saint. Barvni film.

AZZURRO. 14.00: «Maciste contro lo sceicco», E. Fury in A. Ramalli. Barvni film v cinemascopu.

PRINCIPE. 14.00: «Le dolci notti» Panoramski film v barvah od V. Mariuccija

v Ronkah

RIO. «Il più grande spettacolo del mondo», Ch. Heston. Barvni film.

EXCELSIOR. «Il ratto delle Sabine», M. Demongeot. Barvni film.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna ALESANI, Ul. Carducci št. 12, tel. 22-68.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 13,8 stopinje ob 14.20, najnižjo 3,2 stopinje pod ničlo ob 7. uri. Povprečna dnevna vlaga je bilo 55 odstotkov.

šport šport šport

3. redni občni zbor športnega združenja Bor

V petek 14. t. m. bo ob 20.30 v dvorani stadiona «Prvi maj» Vrdelska cesta 7

redni občni zbor ŠZ Bor

s sledečim dnevnim redom:
1. pozdrav
2. poročila: a) predsednika
   b) tajnika
   c) blagajnika
   d) gospodarja
3. volitve volilne komisije
4. razrešnica staremu odboru
5. volitve novega odbora
6. slučajnosti in diskusija

ŠZ BOR priredi

teoretično praktični smučarski tečaj «na suhem»

Tečaj bo v prostorih Slovenske prosvete v Trstu, Ul. Donizetti 3 OB PONEDELJKIH IN CETRTKIH OB 21. URI. Vaje bo vodil Rafko Dolhar.

Vabljeni vsi ljubitelji zimskega športa.

Z GORIŠKEGA

Goriški smučarji se že pripravljajo

Ureditev smučarskega doma v Laznah

Letošnji zgodnji sneg je marsikje na Goriškem zelo presenetil smučarje, ki sedaj vneto hitijo urejevati smučarske objekte.

V Laznah nad Čepovanom gredo h kraju dela pri ureditvi smučarskega doma, ki bo nudil zavetišče skoraj 50 smučarjem. Okrajna smučarska zveza v Novi Gorici bo med bližnjimi šolskimi počitnicami pripravila tu tri smučarske tečaje in sicer dva za pionirje in enega za pionirje-tekmovalce.

Na Vojskem bodo uredili žičnico, v Bovcu pa novo 45-metrsko skakalnico. Smučarsko društvo «Gozdar» na Predmeji pospešeno urejuje 45-metrsko skakalnico in smučarsko progo; dolgo 800 m z 200 metri višinske razlike.

Na Bovškem, Idrijskem in Livškem bodo poživeli sankanje, za kar je zlasti med najmlajšimi veliko zanimanja.

Občinski odbori za telesno vzgojo goriškega okraja že pripravljajo občinska tekmovanja, medtem ko bo okrajno smučarsko prvenstvo verjetno letos v Logu pod Mangartom.

Za zaključek letošnje tekmovalne smučarske sezone bo tradicionalni smuk z Matajurja na Livškem in verjetno tekme na Kaninu, ki naj postane zimsko-športni center Primorske.

S KOPRSKEGA

Tomosov novoletni nogometni turnir

Povabiti nameravajo tudi Juventino, Fortitudo itd.

Za novo leto pripravljajo funkcionarji koprskega Tomosa večji nogometni turnir, na katerega mislijo povabiti tudi italijanske zamejske klube Juventino, Fortituda in moštvo iz Ronk. Od domačih klubov pa naj bi sodelovali razen Tomosa, še Delamaris, kranjski Triglav in Proleterec iz Hrastnika. Funkcionarji Tomosa pripravljajo tudi ustanovitev zimskega nogometnega tekmovanja za istrski pokal. Skušali bodo pridobiti čim več kvalitetnih moštev in so med drugim poslali vabilo tudi Reki, Orientu, Istri in Pulju.

NOGOMET DANES

ALIGA

BOLOGNA-CATANIA
INTER-SPAL
L. R. VICENZA-VENEZIA
MANTOVA-GENOA
MODENA-ATALANTA
PALERMO-JUVENTUS
ROMA-MILAN
SAMPDORIA-NAPOLI
TORINO-FIORENTINA

POKAL «ITALIA»

VERONA H.-LUCCHESE
BARI-MESSINA

HOTEL PALACE
PORTOROŽ TERME

V novozgrajenih termah nudimo po izredno ugodnih cenah sledeče usluge:

MORSKE KOPELI (topla morska voda)
SOLNE KOPELI
INHALACIJE
IRIGACIJE
MASAŽE
BLATNE KOPELI
BLATNE OBLOGE (fango)

Odprto vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 19. ure

HOTEL „SLON“

LJUBLJANA Titova 10, tel. 20644, 20645 (Jugoslavija)

Opozarjamo spoštovano javnost na naše usluge, ki jih nudimo v kletni restavraciji, kjer si lahko postrežete s hladnimi in toplimi malicami, kosilom in večerjo iz domačih specialitet po zelo pristopnih cenah.
Hotel Vam nudi 177 modernih ležišč. V moderno urejeni hotelski restavraciji Vam nudimo vse domače in tuje specialitete. Dnevno večerni koncert v kavarni. V nočnem BARU se lahko vsak večer zabavate ob prijetnih zvokih in mednarodnem artističnem programu.
Sprejemamo rezervacije za manjše in večje družbe. Telefon 20-641-44.

PARFUMERIJA
COSULICH & DINELLI
TRST — Ulica Carducci št. 24 — Tel. 90-005 — Filialka
v ULICI UDINE št. 1 - TEL. 30-361

Založena je s parfumi prvovrstnih znamk in z najboljšimi kozmetičnimi kremami — primerne za darila — Vse potrebno za damske salone! —

POSTREŽENI BOSTE V SLOVENŠČINI

OBIŠČITE NAS!

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

vzdržuje z modernimi tovorno-potniškimi ladjami

redno progo Jadran-Južna Amerika — via Zahodna Afrika (Rijeka, Split, Napoli, Genova, Marseille, Casablanca, Dakar, Conakry, Takoradi, Tema, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires)
redno linijo okoli sveta (iz Jadrana v Indijo, Indonezijo, Japonsko, ZDA — Zahodna obala, sredozemske luke)
TER NUDI
ladijske prevoze po vsem svetu z modernimi tovornimi ladjami od 8000 do 18.000 ton nosilnosti.

Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja «Splošna plovba» Piran, Župančičeva ulica 24, in na naše agente po vsem svetu.
Telegrami: Plovba Piran — Telexi: 035—22, 035—23
Telefoni: 72-170 do 72-177

Restavracija «BELVEDERE»

IZOLA tel. 71-141

nudi specialitete na žaru — divjačino — ribe in vse vrste pijač.
Privlačna izletna točka. Lep razgled na morje — Gradež — Trst — in Triglav.

ZDRAVJE JE SREČA - Ali ste srečni? - Če ne, zdravilna voda v

zdravilišču ROGAŠKA SLATINA

zdravi bolezni želodca, žolča, čirov, jeter, ledvic. Konkurenčno nizke cene. Izkoristite zimski dopust in zdravljenje pri nas

AVTOPREVOZ
Rihard Cunja

Trst, Strada del Friuli št. 289
Tel. 35-379

Tovorni prevozi za tu in inozemstvo — Konkurenčne cene

Pri **MADALOSSO** v Trstu, Ul. Torrebianca 26, vogal XXX Ottobre

dobite vsakovrstno POHIŠTVO otroške VOZICKE žimnice — originalne PERMAFLEX — Cene ugodne

PO IGRAH COMMONWEALTHA V PERTHU

Zmagoslavje avstralskih atletov

Evropejci oškodovani zaradi hude vročine

V avstralskem mestu Perthu so se pred tednom dni končale športne igre britanskega cesarstva. V številnih panogah je nastopilo čez 1000 športnikov iz 35 držav, največje zanimanje pa je vsekakor vladalo za plavanje in atletiko. Kot že za časa olimpijskih iger v Melbournu leta 1956, se je pokazalo, da so se atleti iz severne poloble, torej skoraj samo Angleži, slabo privadili na hudo sonce, ki je pripekalo do 36 stopinj v senci. Od evropskih atletov si torej nismo mogli pričakovati blestečih uspehov, saj so imeli na ramenih tudi intenzivno domačo sezono, izredno dobro pa so se odrezali avstralski atleti, ki so odnesli kar 12 prvih mest. Velik uspeh so na «mali olimpiadi» v Perthu zabeležili atleti iz mladih neodvisnih afriških držav. Njihov izkupiček znaša 3 zlate, 2 srebrni in 3 bronaste kolajne.

V teki na 100 in 220 jardov je bil gospodar kenijski atlet Seraphino Antao, ki je z lahkoto opravil z nasprotniki, katerim na čelu je bil sam svetovni rekorder Harry Jerome. Atlet iz Kenije je na 100 jardov s pomočjo vetra dosegel 9"4 (10"2 na 100 m), na daljši progi 20"9 (20"8 na 200 m). Res škoda je, da je med finalnim tekom na 220 jardov močno deževalo, sicer bi atlet pokazal, da spada res med najboljše na svetu. Drugi afriški «as» je bil skakalec v daljino Ahey iz Gane. Ta atlet je v svoji disciplini zmagal z izredno znamko 8.05 m, omeniti pa je treba, da je pred poldrugim mesecem zabeležil 8,17, znamko katero so premagali le Ter Ovanesian in Boston. Kot skoraj vsi afriški atleti je tudi Ahey doma skoraj brez vsake tehnične pomoči in vso svojo znanost bi pokazal šele, ko bi prišel v roke dobremu trenerju. Njegov izredni talent dokazuje tudi rezultat 10"3, katerega je zmožen ganski atlet na 100 m. Od afriških atletov sta se zelo dobro odrezala tudi štiri sto metraš Omolu (Uganda) in Songok (Kenija). Prvi je s 46"8 na 440 jardov dosegel 3. mesto, njegov čas na 400 m velja približno 46"4, Songok pa je bil na isti progi z ovirami drugi s časom 51"9, ki velja 51"5 na 400 m. Uspešni sta bili na igrah tudi obe štafeti Gane, katerih tekači so osvojili drugo mesto na 4 X 100 jardov in tretje na 4 X 440 jardov.

V drugih disciplinah so bili zelo dobri rezultati doseženi v skoku v višino in v troskoku. Prvi dve mesti v obeh panogah so pobrali domačini: Hobson in Porter, ki je na olimpiadi v Melbournu leta 1956 osvojil 2. mesto, sta skočila 2.10 oziroma 2.08, Tomlinson in Baguley pa sta v troskoku prekoračila 16 m. Naj povemo še, da imajo v Avstraliji še dva odlična skakalca v višino: Ridgway je pred kratkim skočil 2,14, Sneazwell pa 2.11. V Perthu je nastopil tudi dvakratni svetovni rekorder Peter Snell iz Nove Zelandije in v svojih disciplinah tudi zmagal zelo pa je zaostal za svojimi rekordi. Na 880 jardov je komaj ubranil prvo mesto pred finišem Jamajkanca Kerra, miljo pa je pretekel v izredno slabem času 4'04"6, čeprav se mu je med nočjo pred dnevom finalnega teka sanjalo o svetovnemu rekordu 3'53". Izredne rezultate so si predvsem Angleži pričakovali od Tulloha, dolgoprogaša, ki vedno teče bos in ki je v Beogradu postal evropski prvak na 5000 m. V Avstraliji je angleški atlet našel slabo družbo in vrnil se je v domovino praznih rok. Na treh miljah bi moral premagati Halberga in Kidda, zadovoljil pa se je komaj s četrtim mestom, klavrno pa je pretekel eno miljo in dosegel 9. mesto. V teku na 6 milj je zmagal pred Powerjem čudežni 18-letni Kanadčan Kidd, v maratonskem teku pa je bil pred Powerjem evropski prvak Kilby.

Povprečni so bili rezultati na 440 jardov, kjer je Kerr premagal evropskega prvaka Brightwella in na 120 jardov z zaprekami, kjer je zmagal azijski Lorger, 30-letni pakistanec Raziq. V ostalih panogah so bili rezultati pod evropskim povprečjem, čeprav so mnogi predstavljali nove rekorde iger.

V ženski konkurenci so bile 5-krat uspešne Avstralke, trikrat Angležinje z evropsko prvakinjo Hymanovo, ki je zanesljivo zmagala v sprintu in z metalko Plattovo, Novi Zelandiji pa je dve zmagi priborila Valerie Sloper-Young. Najboljše rezultate so ženske dosegle v skoku v višino, kjer je Woodhouse skočila 1.78, kar je tretja znamka na svetu, Frith, Mason in Knowles pa 1.73. Odlični sta bili tudi Kilborn s skokom 6.27 v daljino in svetovna rekorderka Willis z 2'03" na 880 jardov.

Z 12 prvimi mesti je Avstralija potrdila veliko moč in se s svojo ekipo lahko postavi po robu, v moški in ženski konkurenci, vsem državam, razen ZDA in SZ, občuten napredek pa so zabeležile afriške države z Gano in Kenijo na prvih mestih.

BRUNO KRIZMAN

Z ZAČETKOM OB 14.30

Danes na Proseku mladinska nogometna tekma Prosek - Ricmanje

Nogometno tekmo, ki bi morala biti 11. novembra letos in je bila zaradi slabega vremena dvakrat odložena med mladinskima enajstoricama Proseka in Ricmanj, bodo odigrali danes.

Srečanje, zanimivo predvsem zaradi nadobudnih nogometašev dveh slovenskih vasi, bo na Proseku z začetkom ob 14.30.

Prireditelji vabijo vse ljubitelje nogometa na tekmo, ki jih ne bo razočarala.

Vrste strelcev *goriškega okraja* se množijo

Predsedstvo okrajnega strelskega odbora v Novi Gorici je sklenilo spremeniti dosedanji način tekmovanja z zračno puško, ker ni več ustrezal. V zvezi s tem je vse strelske družine goriškega okraja razdelilo v pet skupin, ki bodo imele devet ekip z osmimi strelci.

V prvi skupini so Log pod Mangartom, Bovec, Čezsoča, Breginj, Livek, Kobarid, Volče, Tolmin in Most na Soči.

V drugi skupini so Podbrdo, Pečine, Grahovo, Gor, Trebuša, Klavže, Cerkno, Idrija, Spodnja Idrija in Črni vrh.

Tretja skupina: Vipava, Ajdovščina, Lokavec, LIP Ajdovščina, Ozeljan, Braniк, Dornberk, Prvačina in Renče.

Četrto skupino tvorijo Kostanjevica na Krasu, Miren, Volčja draga, Sempeter, Grgar in strelske družine Panovec, Maks Perc, Janko Premrl in Crt iz Nove Gorice.

Peta skupina: Trnovo, Čepovan, Banjšice, «Lokomotiva» Nova Gorica, Anhovo, Avče, Kojsko, Dobrovo in Fojana.

Zanimivo tekmovanje, ki ima iz leta v leto več udeležencev, bo od 6. januarja do 24. aprila prihodnjega leta.

Razen tega pa se strelci goriškega okraja že pripravljajo na občinsko in okrajno tekmovanje «za zlato puščico», strelke pa za tekmovanje ženskih ekip, ki bo na dan žena.

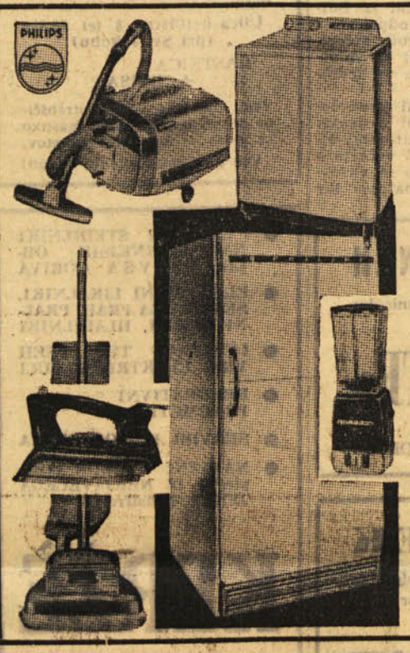

VEČ VREDNOSTI VAŠEMU DENARJU

Ne bodite lahkomiselni pri odločitvi:

Nakup električnih gospodarskih strojev-radio aparatov-TV-je važen nakup
Odločite se in dajte prednost znamki

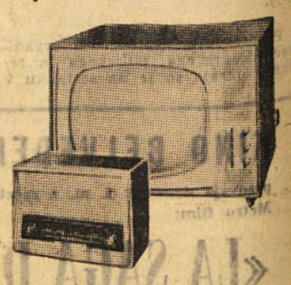

PHILIPS

ki je odraz najboljše tehnike

To je nasvet tvrdke

KNEZ VALTER - NABREŽINA, tel. 20-123

ZA IZVOZ POSEBEN POPUST

BOHINJ - SLOVENIJA

V poletni in zimski sezoni vam nudijo vse udobje hoteli «ZLATOROG», «POD VOGLOM», «BELLEVUE-JEZERO», Mladinski dom ter gostišča Stara Fužina in «ČRNA PRST». ◆ Kdor si želi oddiha v miru in kdor hoče spoznati svetovno znane prirodne lepote, kdor si želi zimske ali poletne športe vseh vrst, naj pride v Bohinj ◆ Informacije turistično društvo in hoteli

„DARWIL“

ŠVICARSKA SUPERMARKA

OBVEŠČA, DA SO V PRODAJI:
novi tipi, poslednji izum moderne tehnike:

ELECTRONIC na električni pogon
SUPERAUTOMATIC s 57 in 88 rubini
EXTRA PLATT LUX 62

ODTUINTAM

BOKS

SAN DIEGO, 8. — «Za sedaj sem trdno odločen nadaljevati z boksarskim športom» je sinoči izjavil bivši svetovni prvak srednjetežke kategorije Archie Moore, ki bo po izjavah njegovih najbližjih sorodnikov, praznoval 13. t. m. svoj 50-rojstni dan.

Moore, katerega je mladi Cassius Clay pred nedavnim premagal s k. o. v četrti rundi, je še pripomnil: «Zavedam se, da se bo treba nekega dne umakniti, vendar je še prezgodaj. Moj svetnik je sedaj v Angliji, kjer išče nasprotnike zame.»

* * *

ŽENEVA, 8. — Francoz Gracieux Lamperti je premagal s k. o. v prvi rundi španskega boksarja peresne kategorije Rossa Riero.

TENIS

ADELAIDE, 8. — Zaradi zmage para Hoad-Rosewall nad ameriško dvojco Segura-Almedo s 6:3, 6:4, 6:4 je Avstralija ponovno osvojila «Kramerjev pokal» za profesionalce. Ob koncu tekme je 41-letni Pancho Segura javil, da se bo odpovedal udejstvovanju in da bo odslej samo teniški inštruktor filmskih zvezd v Beverly Hillsu.

PARIZ, 8. — V finalu moškega doubla za pokal «A. Canet», ki se odigrava na pokritih igriščih, sta Jugoslovana Jovanović in Pilić premagala francosko dvojico Beust-Renavand 6:3, 6:2, 8:5.

KOŠARKA

LAUSANNE, 8. — V izločilnem srečanju za košarkarsko prvenstvo Evrope je Švica premagala Avstrijo 69:58 (25:26).

* * *

MANILA, 8. — Na mednarodnem košarkarskem turnirju v košarki je Portoriko premagal filipinsko reprezentanco 72:60 (30:27).

NOGOMET

PARIZ, 8. — Francoska in španska nogometna zveza sta se sporazumeli za prijateljsko tekmo med nogometnima reprezentancama obeh držav. Tekma bo 10. januarja prihodnjega leta v Barceloni, inkaso pa bo šel v korist žrtev poplav v Kataloniji.

HOKEJ NA LEDU

CELOVEC, 8. — V prijateljskem srečanju je domači Klagenfurt premagal italijanske goste iz Milana «Diavoli» 7:4 (6:2, 0:1, 1:1).

JURIJ GAGARIN 25.

CESTA V VESOLJE

Zapiski letalca-kozmonavta ZSSR

Dolgo sem razmišljal o tem, kaj naj napišem v svoji prošnji. Toda čustva so bila prepolna in če bi vsa zlil na papir, bi moral napisati precej strani. Potem sem se spomnil pripovedovanj borcev o tem, da so v takšnih primerih vojaki pred bojem pisali jasno in kratko. In na list iz šolskega zvezka sem zapisal: «Prosim partijsko organizacijo, naj me sprejme za člana KP, SZ.... Rad bi bil aktivni član KP SZ, bi rad sodeloval v življenju dežele....» S temi besedami sem tudi povedal vse, kar sem mislil in hotel.

Sončnega dne 16. junija 1960. leta so me povabili na partijski sestanek. Kot je običaj v takšnih primerih, sem povedal svoj življenjepis. Bil je zelo kratek in zanj je bilo dovolj nekaj stavkov. Nič posebnega, prav tako kot pri milijonih mladih sovjetskih ljudi. Nekdo izmed komunistov je vprašal:

«Kakšen odnos imate do službe?»

«Služba, to je najpomembnejše v mojem življenju,» sem odvrnil.

«Partiji in sovjetski vladi je predan. Dostojen je, da pride v vrste partije Lenina!» so govorili komunisti.

Potem so glasovali. Vsi so dvignili roke — za! In čeprav ni navada, da bi se na partijskih sestankih zahvaljevali, se nisem mogel zdržati, da bi ne rekel:

«Hvala! Lepa hvala! Upravičil bom vaše zaupanje. Pripravljen sem izpolniti katerokoli nalogo partije in vlade.»

Bil sem silovito razbujen kot še nikoli, čutil sem nenavaden priliv moči in bil takoj pripravljen izpolniti vse, kar sem bil rekel.

Čez mesec dni so me poklicali na partijski komite. Z menoj je tja prišla tudi skupina oficirjev. Vsi niso bili nič manj razburjeni od mene. Končno so se vrata odprla:

«Tovariš Gagarin, vstopite....»

Sekretar partijskega komiteja mi je stoje izročil rdečo partijsko knjižico in potem, ko mi je stisnil roko, rekel:

«Vedno in v vsem ravnajte tako, kot nas je učil veliki Lenin.»

Sleherni človek ima za svoj vzor življenje drugega človeka, ki živi v njegovem srcu in takšen vzor je bil za sovjetske ljudi Lenin.

«Vreden bom imena komunista,» sem odgovoril z rahlo drhtečim glasom.

Ko sem se vrnil domov, sem pokazal Valji in njeni mami Varvari Semjonovni, ki je bila v gosteh pri nas, partijsko knjižico in šele takrat pogledal na številko, — 08909627. Tako sem postal član komunistične partije, delček mnogomilijonske mogočne avantgarde sovjetskega delavskega razreda.

Ženski sta mi čestitali in Varvara Semjonovna je, ki me je prvič imenovala po imenu in očetovem imenu, dejala:

«Veliko odgovornost si si naprtil, Jurij Aleksejevič. Komunist je pač takšen človek: Če pade nanj zrnce prahu, ga vsi vidijo.»

Sprejem v partijo je bil največji dogodek v mojem življenju. In še istega večera sem o tem napisal očetu v Gžatsk. Kajti že zdavnaj je želel, da bi postal komunist. In starčkove sanje so se uresničile.

V tistih, zame srečnih dneh, je prišlo tudi do dolgo pričakovanega srečanja z glavnim konstruktorjem vesoljske ladje. Zagledali smo širokoplečatega, veselega, duhovitega človeka, resničnega, pravega Rusa, z dobrim ruskim priimkom, imenom in očetovim imenom. Takoj nas je navdušil in ravnal z nami kot s sebi enakimi kot s svojimi najbližjimi pomočniki. Glavni konstruktor je začel svoje srečanje z vprašanji, ki nam jih je zastavil. Zanimalo ga je naše počutje med sleherno etapo treninga.

«Težko! Toda treba je iti skozi vse to, drugače ne boš zdržal tam zgoraj,» je rekel in pokazal z roko proti nebu.

Ko se je nekdo izmed tovarišev pritožil, da je neznosno vroče v termokomori, nam je pojasnil, da bo med poletom temperatura v ladijski kabini nihala od 15 do 22 stopinj Celzija, toda kozmonavt mora biti pripravljen na vse, kajti pri vstopu ladje v gostejše sloje atmosfere se bo zunanja obloga razžarela celo morda do nekaj tisoč stopinj. Sleherni izmed nas je kar zazijal pri sebi; človek v oblogi, razgreti do tako velikanske temperature! To nas je hkrati vznemirjalo in navduševalo.

Glavni konstruktor nas je počasi popeljal k svojemu otroku — vesoljski ladji, najpopolnejši napravi sodobne tehnike, ki je uteleševala v sebi številne znanstvene dosežke.

«Poglejte,» je rekel glavni konstruktor, «zunanja površina ladje in pilotove kabine je prekrita z varno zaščitno oblogo pred vročino. To pa jo tudi varuje, da bi ne zgorela med pristankom.»

Kot začarani smo si ogledovali še nikdar ustvarjeno letalno napravo. Glavni konstruktor nam je pojasnil, da bodo ladjo-sputnik montirali na močno, večstopenjsko, nosilno raketo in da se bo po prihodu na krožni tir ločila njene od zadnje stopnje. Povedal nam je, česar še nismo vedeli, da določa načrt prvega človekovega poleta en krog okrog Zemlje.

«V ostalem pa je mogoče ladjo-sputnik pripraviti tudi za daljše polete,» je dostavil.

Omogočili so nam, da smo si dobro ogledali ladjo od zunaj. Vsi smo postali pozorni, ker pilotova kabina ni bila čisto slepa, kot smo domnevali prej in da nas opazujejo z radovednimi očmi iluminatorji. Bilo jih je več.

«Stekla v teh iluminatorjih,» so nam pojasnili, «so prav tako ognjevarna. Skozi njih boste med poletom opazovali.»

Posamič smo vstopali v pilotsko kabino ladje. Bila je precej prostornejša od letalčeve kabine na navadnem letalu. Ko je kozmonavt sedel v naslanjaču, je lahko opravljal vse operacije opazovanja in zvez z zemljo, lahko je kontroliral polet, in, če bi bilo potrebno, tudi samostojno vodil ladjo. Česa vsega ni bilo v tej nenavadni kabini! In vendar ne vse čisto tako kot v letalu.

Na levi je bil nameščen pilotski pult. Na njem so bile ročice in pretikala, s katerimi si upravljal radiotelefonske sisteme, reguliral temperaturo v kabini in prav tako vključeval ročno vodenje in zaviralni motor. Na desni je bil nameščen radijski sprejemnik, posode za hrano in ročica za upravljanje orientacije ladje. Nasproti kozmonavtovemu naslonjaču pa je bila aparaturna deska z nekaterimi indikatorji, kazalci, signalni pult, električna ura in prav tako globus, katerega vrtenje se je ujemalo z gibanjem ladje po orbiti. Pod aparaturno desko je bila nameščena televizijska kamera za opazovanje kozmonavta z Zemlje. Še nižje spodaj pa je bil iluminator z optičnim orientatorjem.

Sleherni je prvič po nekaj minut presedel v naslonjaču, delovnem mestu kozmonavta. Naslonjač je bil nameščen pod takšnim kotom, da so med izstrelitvijo ladje v orbito in spuščanjem z nje preobtežitve učinkovale v smeri kozmonavtovih prsi in hrbta, to je v smeri, ki mu je najbolj ustrezala. Naslonjač je predstavljal majhno, toda zapleteno napravo. V njem so bili vgrajeni sistemi za privezovanje in padalski sistemi, dalje katapultne in pirotehniške naprave in vse, kar je nujno za prisilni pristanek, — rezervne zaloge hrane, vode in opreme, radijska sredstva za zveze in naprave za določevanje smeri s kompasom. Na naslonjaču je bil prav tako sistem za ventilacijo skafandra in kisikove naprave s padalom. Vse to pa je bilo opremljeno z zanesljivo avtomatiko.

«Kozmonavt bo pristal tako, da bo ostal v kabini ladje,» nam je rekel glavni konstruktor, «toda hkrati smo predvidevali tudi možnost, da bi zaradi nujnosti moral zapustiti ladjo.»

To, kar smo bili videli, je bilo videti lahkotno, trpežno, prenosno. Vse se je blestelo, bilo sterilno čisto in novo. Nihče se še ni bil dotaknil teh naprav, še več, nihče jih še ni bil videl, razen tistih, ki so si jih bili zamislili in izdelali. Sleherni je molče zapuščal kabino in tiho odhajal ter odstopil prostor tovarišu.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir. — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din, Nedeljska posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14/5-375 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst